

Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ

Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ»

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Διπλωματική Εργασία

που υποβλήθηκε στο Τμήμα Λογιστικής του Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ

ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση

Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη Λογιστική και Ελεγκτική

από την

Παρασκευή Καλλιτσουνάκη

Επιβλέπων καθηγητής : Δρ. Χαρίσης Χαρίλαος

Ηράκλειο

Ιανουάριος 2013

ΔΗΛΩΣΗ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΖΗΤΗΜΑΤΑ COPYRIGHT

« Ο μεταπτυχιακός φοιτητής που εκπόνησε την παρούσα διπλωματική εργασία φέρει ολόκληρη την ευθύνη προσδιορισμού της δίκαιης χρήσης του υλικού, η οποία ορίζεται στη βάση των εξής παραγόντων: του σκοπού και χαρακτήρα της χρήσης (μη-εμπορικός, μη-κερδοσκοπικός, αλλά εκπαιδευτικός-ερευνητικός), της φύσης του υλικού που χρησιμοποιεί (τμήμα του κειμένου, πίνακες, σχήματα, εικόνες κ.λπ.), του ποσοστού και της σημαντικότητας του τμήματος που χρησιμοποιεί σε σχέση με το όλο κείμενο υπό copyright, και των πιθανών συνεπειών της χρήσης αυτής στην αγορά ή την γενικότερη αξία του υπό copyright κειμένου».

ΣΕΛΙΔΑ ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

« Η παρούσα διπλωματική εργασία εγκρίθηκε ομόφωνα από την τριμελή εξεταστική επιτροπή η οποία ορίστηκε από την ΓΣΕΣ του Τμήματος Λογιστικής του Τ.Ε.Ι. Κρήτης, σύμφωνα με το νόμο και τον εγκεκριμένο Οδηγό Σπουδών του ΠΜΣ «Λογιστική και Ελεγκτική». Τα μέλη της Επιτροπής ήταν:

- Δρ. Χ.Χαρίσης (Επιβλέπων)
- Ι. Σώρρος , Αναπληρωτής Καθηγητής (Μέλος)
- Θ. Β. Σταματόπουλος , Αναπληρωτής Καθηγητής (Μέλος)

Η έγκριση της διπλωματικής εργασίας από το Τμήμα Λογιστικής του Τ.Ε.Ι. Κρήτης δεν υποδηλώνει αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα.»

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή κ.Χαρίλαο Χαρίση, του οποίου η καθοδήγηση ήταν πολύτιμη για την ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας.

Ένα ακόμα μεγάλο ευχαριστώ στον κ. Θ.Β. Σταματόπουλο και τον κ. Ι. Σώρρο, οι οποίοι μου έκαναν την τιμή να είναι στην τριμελή εξεταστική επιτροπή, όπως επίσης σε όλους τους καθηγητές τους οποίους γνώρισα μέσω του μεταπτυχιακού προγράμματος και συνέβαλλαν στο να επεκτείνω τις γνώσεις μου.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου η οποία με στήριξε και με στηρίζει σε κάθε βήμα στην ζωή μου.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ:

Δήλωση Αυθεντικότητας, ζητήματα Copyright.....	σελ.ii
Σελίδα Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής	σελ.iii
Ευχαριστίες	σελ.iv
Περιεχόμενα.....	σελ.v
Περίληψη(Abtract).....	σελ.ix

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γενικές εισαγωγικές παρατηρήσεις.....	σελ.1
Σκοπός παρούσας διπλωματικής εργασίας.....	σελ.2

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ II

1.1 Διάρθρωση Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος	σελ.3
1.2 Η έννοια του κινδύνου και τα είδη του.....	σελ.5
1.3 Η επιτροπή της Βασιλείας (Basel Committee).....	σελ.7
1.3.1 Το Σύμφωνο της Βασιλείας I.....	σελ.11
1.3.2 Το Σύμφωνο της Βασιλείας II.....	σελ.12

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

2.1 Ιστορική αναδρομή του ελέγχου.....	σελ.13
2.2 Έννοια του ελέγχου και τα είδη του	σελ.15
2.3.1 Έννοια της ελεγκτικής	σελ.15
2.3.2 Ιστορική εξέλιξη της ελεγκτικής.....	σελ.16
2.4 Ο Εξωτερικός Έλεγχος	σελ.17
2.4.1 Ο Εξωτερικός Ελεγκτής.....	σελ.17
2.4.2 Αρχές Εξωτερικού Ελέγχου.....	σελ.17
2.4.3 Είδη Εξωτερικού Ελέγχου	σελ.18
2.5 Ο Εσωτερικός Έλεγχος.....	σελ.19
2.5.1 Βασικές αρχές συστημάτων ελέγχου	σελ.21
2.5.2 Τα είδη εσωτερικού ελέγχου	σελ.22

2.5.3 Ο Εσωτερικός Ελεγκτής	σελ.23
2.5.4 Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου.....	σελ.23
2.5.5 Αποτελεσματικός εσωτερικός έλεγχος.....	σελ.24.
2.6 Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης (ΜΕΕ)	σελ.25
2.7 Εσωτερικός Έλεγχος και Εταιρική Διακυβέρνηση	σελ.27
2.8 Επιτροπή Ελέγχου (Audit Committee).....	σελ.28
2.9 Σύγκριση Εσωτερικού με Εξωτερικού Έλεγχου.....	σελ.29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ	
ΕΛΕΓΧΟΣ	
3.1 Εσωτερικός Έλεγχος Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων.....	σελ.31
3.2 Στόχοι Εσωτερικού Ελέγχου Τραπεζών	σελ.32
3.3 Καθιέρωση ειδικών μέτρων ελέγχου	σελ.32
3.4 Διενέργεια Εσωτερικού Ελέγχου Τραπεζών από την Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης	σελ. 33
3.5 Κύκλοι Δραστηριοτήτων Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων	σελ.35
3.6 Διαχείριση Κινδύνων από τα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα	σελ.35
3.7 Η Επιτροπή Ελέγχου.....	σελ.36
3.8 Συμβούλιο Διεύθυνσης	σελ. 38
3.9 Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης (ΜΕΕ)	σελ.38
3.10 Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων (ΜΔΚ)	σελ.39
3.11 Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης	σελ.40
3.12 Η Υπ' αριθμόν 2577/9.3.2006 Πράξη Του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος- Γενικές Παρατηρήσεις	σελ.41
3.12.1 Οργανωτική δομή-Διαδικασίες κατά την υπ' αριθμόν 2577/9.3.2006 Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος.....	σελ.43
3.12.2 Θέματα προσωπικού, διαχωρισμού καθηκόντων και σύγκρουσης συμφερόντων κατά την υπ' αριθμόν 2577/9.3.2006 Πράξη Του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος.....	σελ.44
3.12.3 Συναλλαγές με πρόσωπα που έχουν ειδική σχέση με το πιστωτικό ίδρυμα σύμφωνα με την υπ' αριθμόν 2577/9.3.2006 Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος	σελ.45
3.12.4 Παρεχόμενες υπηρεσίες προς πελάτες κατά την υπ' αριθμόν 2577/9.3.2006 Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος	σελ. 46
3.12.5 Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας κατά το υπ' αριθμόν 2577/9.3.2006 Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος.....	σελ.47

3.12.6 Διαχείριση κινδύνων σύμφωνα με την υπ' αριθμόν 2577/9.3.2006 Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος	σελ.48
3.12.7 Συστήματα λογιστικής παρακολούθησης των εργασιών κατά την υπ' αριθμόν 2577/9.3.2006 Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος.....	σελ.50
3.12.8 Συστήματα πληροφορικής κατά την υπ' αριθμόν 2577/9.3.2006 Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος	σελ. 52
3.12.9 Κανονιστική συμμόρφωση κατά την υπ' αριθμόν 2577/9.3.2006 Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος	σελ.53
3.13 Το ελληνικό νομικό πλαίσιο	σελ.53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΕΙ ΞΕΝΗΣ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑΣ.....	σελ.56
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΕΡΕΥΝΑ	
5.1 Σκοπός Έρευνας/ Ερωτηματολόγιο	σελ63
5.2 Αποτελέσματα Ερωτηματολογίου/ Πίνακες/ Γραφήματα	σελ.64
5.2.1 Επεξήγηση των απαντήσεων του ερωτηματολογίου	σελ.79
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	σελ.82
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	σελ.84
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'	σελ.87
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	
Πίνακας 1:Κατανομή συχνότητας για την 1 ^η ερώτηση	σελ. 64
Πίνακας 2:Κατανομή συχνότητας για την 2 ^η ερώτηση	σελ.65
Πίνακας 3:Κατανομή συχνότητας για την 3 ^η ερώτηση	σελ.65
Πίνακας 4:Κατανομή συχνότητας για την 4 ^η ερώτηση	σελ.66
Πίνακας 5:Κατανομή συχνότητας για την 5 ^η ερώτηση	σελ. 67
Πίνακας 6:Κατανομή συχνότητας για την 6 ^η ερώτηση	σελ. 68
Πίνακας 7:Κατανομή συχνότητας για την 7 ^η ερώτηση	σελ. 69
Πίνακας 8:Κατανομή συχνότητας για την 8 ^η ερώτηση	σελ. 70
Πίνακας 9:Κατανομή συχνότητας για την 9 ^η ερώτηση	σελ.70
Πίνακας 10:Κατανομή συχνότητας για την 10 ^η ερώτηση	σελ. 71
Πίνακας 11:Κατανομή συχνότητας για την 11 ^η ερώτηση	σελ.72

Πίνακας 12:Κατανομή συχνότητας για την 12 ^η ερώτηση	σελ. 73
Πίνακας 13:Κατανομή συχνότητας για την 13 ^η ερώτηση	σελ. 74
Πίνακας 14:Κατανομή συχνότητας για την 14 ^η ερώτηση	σελ.75
Πίνακας 15:Κατανομή συχνότητας για την 15 ^η ερώτηση	σελ.76
Πίνακας 16:Κατανομή συχνότητας για την 16 ^η ερώτηση.....	σελ.76
Πίνακας 17:Κατανομή συχνότητας για την 17 ^η ερώτηση	σελ.77
Πίνακας 18:Κατανομή συχνότητας για την 18 ^η ερώτηση.....	σελ.78

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 1 : Πίτα για την 1 ^η ερώτηση.	σελ.64
Γράφημα 2 : Πίτα για την 2 ^η ερώτηση.....	σελ.65
Γράφημα 3 : Πίτα για την 3 ^η ερώτηση.	σελ.66
Γράφημα 4 : Πίτα για την 4 ^η ερώτηση.	σελ.67
Γράφημα 5 : Πίτα για την 5 ^η ερώτηση.	σελ.68
Γράφημα 6 : Πίτα για την 6 ^η ερώτηση.	σελ.68
Γράφημα 7 : Πίτα για την 7 ^η ερώτηση.	σελ.69
Γράφημα 8 : Πίτα για την 8 ^η ερώτηση.	σελ.70
Γράφημα 9 : Πίτα για την 9 ^η ερώτηση.	σελ.71
Γράφημα 10 : Πίτα για την 10 ^η ερώτηση.	σελ.72
Γράφημα 11 : Πίτα για την 11 ^η ερώτηση.	σελ.73
Γράφημα 12 : Πίτα για την 12 ^η ερώτηση.	σελ.74
Γράφημα 13 : Πίτα για την 13 ^η ερώτηση.	σελ.74
Γράφημα 14 : Πίτα για την 14 ^η ερώτηση.	σελ.75
Γράφημα 15 : Πίτα για την 15 ^η ερώτηση.	σελ.76
Γράφημα16: Πίτα για την 16 ^η ερώτηση.....	σελ.77
Γράφημα 17 : Πίτα για την 17 ^η ερώτηση.....	σελ.78
Γράφημα 18 : Πίτα για την 18 ^η ερώτηση.....	σελ.79

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αναμφισβήτητα ο ρόλος των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στις μέρες μας, όπου η απελευθέρωση της αγοράς χρήματος και της διακίνησης κεφαλαίων μέσω της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς έχει μεταβάλλει τα δεδομένα του οικονομικού μας συστήματος, είναι πολύ μεγάλος. Η σταθερότητα της λειτουργίας τους συνιστά εχέγγυο για την λειτουργία κάθε εύρωστης και υγιούς οικονομίας. Ο ρόλος των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων είναι διαμεσολαβητικός και συνίσταται στην μεταφορά κεφαλαίων από πλεονασματικές οικονομικές μονάδες σε ελλειμματικές με υπόσχεση από τις τελευταίες επιστροφής του κεφαλαίου επιβαρυνόμενου με τόκους. Στο σημείο ακριβώς αυτό αναδεικνύεται η ανάγκη θέσπισης ενός αποτελεσματικού συστήματος ελέγχου, που θα συμβάλλει στην ομαλή τους λειτουργία και σταθερότητα δεδομένου των μεγάλων κινδύνων στους οποίους εκτίθενται αυτά καθημερινά.

Η παρούσα διπλωματική εργασία σκοπό έχει να αναδείξει την συμβολή του εσωτερικού ελέγχου στην ομαλή λειτουργία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και ιδιαίτερα των τραπεζών, που αποτελούν πυρήνα του χρηματοπιστωτικού μας συστήματος.

Αρχικά θα αναφερθούμε γενικά στην λειτουργία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, στην ελεγκτική και στην ιστορική της εξέλιξη κι έπειτα θα δώσουμε έμφαση στα χαρακτηριστικά του εσωτερικού και του εξωτερικού ελέγχου. Στην συνέχεια, θα αναφερθούμε ειδικότερα στην λειτουργία των τραπεζών και στον εσωτερικό έλεγχο αυτών. Ειδικότερα, θα επισημάνουμε στην σημασία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, στον ρόλο του εσωτερικού ελέγχου αυτών και στο πώς διαφοροποιείται από εκείνον των άλλων οικονομικών μονάδων ενόψει της ιδιαιτερότητας της λειτουργίας τους και της πολυπλοκότητας των δραστηριοτήτων τους. Επιπλέον, θα γίνει εκτενής αναφορά στην 2577/9.3.2006 Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος που διέπει τον εσωτερικό έλεγχο των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Επίσης, θα αναφερθούμε στην έρευνα την οποία διεξήγαμε μέσω ερωτηματολογίων όπου μοιράστηκαν σε τράπεζες και απαντήθηκαν από το προσωπικό τους.

Η έρευνα αυτή πραγματοποιήθηκε με σκοπό να μας αποδείξει εάν είναι σημαντικός ο εσωτερικός έλεγχος και συγκεκριμένα στις τράπεζες όπου και μοιράσαμε τα ερωτηματολόγια μας, αλλά και εάν υπάρχουν σημεία τα οποία χρειάζονται βελτίωση μέσα στους οργανισμούς αυτούς. Για την ανάλυση των ευρημάτων μας χρησιμοποιήσαμε το λογισμικό στατιστικό πακέτο SPSS.

Τέλος, θα αναφερθούμε κάποια άρθρα και τι συμπεράσματα βγάζουν από την έρευνα τους για τον ρόλο του εσωτερικού ελέγχου στους τραπεζικούς οργανισμούς.

ABSTRACT

Nowadays, the role of the financial institutions, that the release of the money market and the capital movement through the single European market has changed the economic system, is remarkable. The stability of the financial institutions' function constitutes a guarantee for the function of any robust and healthy economical system. The role of the financial institutions is intermediary and is to transfer funds from surplus economic units to deficit with a promise from the last to return the capital with interest charge. At this point, emerges the need of an efficient auditing system, which will contribute to the smooth function and the stability given to the major risks to which financial institutes are daily exposed to.

This thesis aims to highlight the contribution of the internal audit in the smooth function of the financial institutions, especially banks, which are the core of our financial system.

Initially, we will refer generally to the operation of the financial institutions, to the audit and its historical development and then we will emphasize to the characteristics of the internal and external audit. Then, we will refer particularly to the operation of banks and their internal audit. In particular, we will highlight the significance of the financial institutions, the role of their internal audit and how it is differentiated compared to the internal audit of the other financial units because of the specificity of their function and the complexity of their activities.

In addition, there will be extensive reference to the 2577/9.03.2006 Act of the Governor of the Bank of Greece, which is governing the internal control of the financial institutions. Also, we will refer to the research which we conducted

through questionnaires which were distributed to banks and answered by their staff.

This research aims to prove us not only if the internal audit is important and especially if it is important in the banks in which we distributed our questionnaires but also if there are areas that they need improvement within these organizations. For the analysis for our findings we used the statistical software package SPSS.

Finally, we will present some articles and their conclusions spilling from their research on the role of the internal audit in the banking organizations.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ (KEYWORDS)

Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ελεγκτική, ιστορική εξέλιξη ελεγκτικής, εσωτερικός έλεγχος, τράπεζες.

Financial institutions, auditing, historical development audit, internal audit, banks.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ραγδαίες εξελίξεις στο χρηματοοικονομικό περιβάλλον τα τελευταία χρόνια έχουν αναδείξει την σημασία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στη ζωή μας. Ολοένα και περισσότεροι τραπεζικοί οργανισμοί προβαίνουν σε συγχωνεύσεις και επεκτάσεις των δραστηριοτήτων τους με συνέπεια να αυξάνεται και ο κίνδυνος στον οποίο εκτίθενται. Επιπλέον, η λειτουργία τους, που συνίσταται στην συγκέντρωση καταθέσεων από πλεονασματικές οικονομικές μονάδες και ο δανεισμός ποσών σε ελλειμματικές, με υπόσχεση επιστροφής τους από τις τελευταίες πλέον τόκων στο μέλλον υπογραμμίζει την σημασία που έχουν οι πληροφορίες που διαθέτουν οι συναλλασσόμενοι καθώς καθένας τους μπορεί να ανατρέψει την έκβαση της συμφωνίας. Καθώς για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ο κίνδυνος που αναλαμβάνουν είναι άμεσα συνυφασμένος με τις πιθανότητες κέρδους, έχουν κίνητρο να αναλαμβάνουν μεγάλους κινδύνους. Έτσι, τα τελευταία χρόνια οι τραπεζικοί οργανισμοί προέβαιναν σε δανεισμούς χρηματικών ποσών με ελάχιστες πιθανότητες να τους επιστραφούν αυτά. Οι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθεται ένας τραπεζικός οργανισμός είναι ειδικότερα οι εξής: λειτουργικός κίνδυνος, πιστωτικός κίνδυνος, κίνδυνος αγοράς, κίνδυνος ρευστότητας, κίνδυνος συναλλάγματος, κίνδυνος διακανονισμού πληρωμών, κίνδυνος χώρας. Το κόστος συγκέντρωσης των απαιτούμενων πληροφοριών καθώς και της σύναψης των ως άνω συμφωνιών είναι ιδιαίτερα υψηλό και στο σημείο αυτό ακριβώς έγκειται η ανάγκη ύπαρξης ενός οργανωμένου συστήματος ελέγχου παγκόσμιας έκτασης που θα διασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία των τραπεζικών οργανισμών, την προστασία των περιουσιακών αγαθών και του ανθρώπινου δυναμικού από τους κινδύνους και κατά συνέπεια την βιωσιμότητα της. Η πολυπλοκότητα ,λοιπόν, των δραστηριοτήτων των τραπεζών και η σημασία της ανάγκης ύπαρξης ενός αυστηρά οργανωμένου συστήματος εσωτερικού ελέγχου παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και στην παρούσα εργασία θα αναφερθούμε εκτενώς σε αυτά τα θέματα καθώς από την ομαλή λειτουργία των τραπεζών εξαρτάται η εύρυθμη λειτουργία ολόκληρου του οικονομικού μας συστήματος. Τέλος, η οικονομική κατάσταση της χώρας μας λόγω της οικονομικής κρίσης την οποία διανύουμε αποτελεί το πιο ζωντανό παράδειγμα της ανάγκης ύπαρξης ενός αποτελεσματικού συστήματος ελέγχου, που θα διασφαλίζει την σταθερότητα της λειτουργίας των τραπεζών διότι από αυτήν εξαρτάται η οικονομία ολόκληρων κρατών.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθενται οι τραπεζικοί οργανισμοί καθημερινά στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους είναι πολύ μεγάλοι. Γι' αυτόν τον λόγο καθίσταται αναγκαία η ύπαρξη ενός οργανωμένου και αποτελεσματικού συστήματος ελέγχου, που θα διασφαλίζει τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των κινδύνων ώστε να επιτυγχάνεται ο σκοπός της λειτουργίας τους, που είναι η σταθερότητα και η εύρυθμη λειτουργία τους. Ο διαμεσολαβητικός ρόλος των τραπεζών τις καθιστά δυνάμενες να πάρουν λάθος αποφάσεις καθώς βρίσκονται διαρκώς εκτεθειμένες σε μεγάλο κίνδυνο. Η ευάλωτη αυτή θέση τους δεδομένου ότι οι τράπεζες έχουν κίνητρο να αναλαμβάνουν μεγάλους κινδύνους καθώς έτσι αυξάνεται και το προσδοκώμενο κέρδος αναδεικνύει την ανάγκη ύπαρξης ενός οργανωμένου πλαισίου ελέγχου, που θα εντοπίζει τους κινδύνους και θα συμβάλλει στην ομαλή λειτουργία τους.

Η εκπόνηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας αποβλέπει στο να αναδείξει αφενός την πολυπλοκότητα της δραστηριότητας των τραπεζικών οργανισμών δεδομένων των κινδύνων που αναλαμβάνουν και αφετέρου την ανάγκη ύπαρξης ενός αποτελεσματικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου ως συνέπεια της φύσης των δραστηριοτήτων τους. Ειδικότερα ο σκοπός αυτός θα επιτευχθεί με την παρουσίαση:

- ✓ Της διάρθρωσης του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος
- ✓ Της ανάλυσης των κινδύνων στους οποίους εκτίθενται τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα
 - ✓ Της συμβολής της Επιτροπής της Βασιλείας στην διασφάλιση της σταθερότητας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος
 - ✓ Της επιστήμης της ελεγκτικής και της ιστορικής της εξέλιξης
 - ✓ Της διάκρισης του εξωτερικού από τον εσωτερικό έλεγχο και
 - ✓ Της ανάλυσης των χαρακτηριστικών του καθενός
 - ✓ Του Εσωτερικού Ελέγχου των Τραπεζικών Οργανισμών (Πράξη 2577/9.3.2006 του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος)
- ✓ Και τέλος με την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας όπου διεξάγαμε μέσω ερωτηματολογίων, τα οποία μοιράστηκαν σε τράπεζες και λάβαμε της σχετικές απαντήσεις οι οποίες αναλύθηκαν χρησιμοποιώντας το λογισμικό στατιστικό πακέτο SPSS.

Τέλος θα κάνουμε αναφορά σε άρθρα τα οποία αναφέρονται στον εσωτερικό έλεγχο, όπως στο άρθρο “The Internal auditor and the critical thinking process” των Lydia L.F Schleifer και Mary Brady Greenawalt και στο Journal of Financial Stability (2005) , όπου αναφέρονται στον εσωτερικό έλεγχο και τον ρόλο που έχει μέσα στις τράπεζες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ II

1.1 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Οι ραγδαίες εξελίξεις στο σύγχρονο χρηματοπιστωτικό περιβάλλον, η απελευθέρωση της αγοράς χρήματος και της διακίνησης κεφαλαίων και αγαθών που επετεύχθη μέσω της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς υπογραμμίζουν την ανάγκη θέσπισης ενός οργανωμένου χρηματοπιστωτικού συστήματος. Ενός ρυθμιστικού πλαισίου δηλαδή που σε παγκόσμιο επίπεδο θα εξασφαλίζει την σταθερότητα στις αγορές χρήματος και θα συμβάλλει στην εξασφάλιση μίας εύρωστης και υγιούς οικονομίας, που κάθε κράτος πρέπει να επιδιώκει.

Επιπλέον, η σημασία ύπαρξης ενός ενιαίου ρυθμιστικού πλαισίου αναδεικνύεται και από την ιδιαιτερότητα που παρουσιάζουν οι χρηματοπιστωτικές αγορές συγκριτικά με τις άλλες μορφές αγορών. Ειδικότερα αυτές συνίστανται στην παράδοση αγαθών (χρημάτων) σήμερα τα οποία ανταλλάσσονται με υποσχέσεις για παράδοση αγαθών (χρημάτων επιβαρυνόμενων με τόκους) σε κάποια άλλη στιγμή στο μέλλον. Γι' αυτόν τον λόγο οι πληροφορίες που διαθέτουν οι συναλλασσόμενοι παίζουν καθοριστικό ρόλο καθώς κάθε συναλλασσόμενος μπορεί να επηρεάσει καταλυτικά την έκβαση της συμφωνίας. Το κόστος όμως τόσο για την επίτευξη των συμφωνιών όσο και για την συλλογή των πληροφοριών είναι ιδιαίτερα υψηλό και στο σημείο αυτό ακριβώς έγκειται η σημασία ύπαρξης ενός χρηματοπιστωτικού συστήματος. Το χρηματοπιστωτικό σύστημα ορίζεται ως ένα οικονομικό σύστημα, στηριγμένο στο οικονομικό αντίκρισμα και την βαθμολόγηση της διαθεσιμότητας των φυσικών και άυλων πόρων, που χρησιμοποιεί την διαμεσολάβηση στην ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών στις αγορές με σκοπό την ελάττωση του κόστους των ατελειών, που εμφανίζονται στις συναλλαγές. Κύριο ρόλο στο σύστημα αυτό παίζουν οι διαμεσολαβητές οι οποίοι,

πρώτον, συγκεντρώνουν την πληροφορία εμπιστοσύνης των συναλλασσόμενων και δεύτερον, διεκπεραιώνουν τις συμφωνίες των συναλλαγών. Σκοπός του χρηματοπιστωτικού συστήματος, λοιπόν, είναι η βελτίωση της κατανομής των πόρων στον χώρο και στον χρόνο, μέσα σε ένα αβέβαιο πιστωτικό περιβάλλον.

Οι στόχοι του χρηματοπιστωτικού συστήματος, όπως προκύπτουν από τον ευρύτερο σκοπό της λειτουργίας του είναι οι παρακάτω:

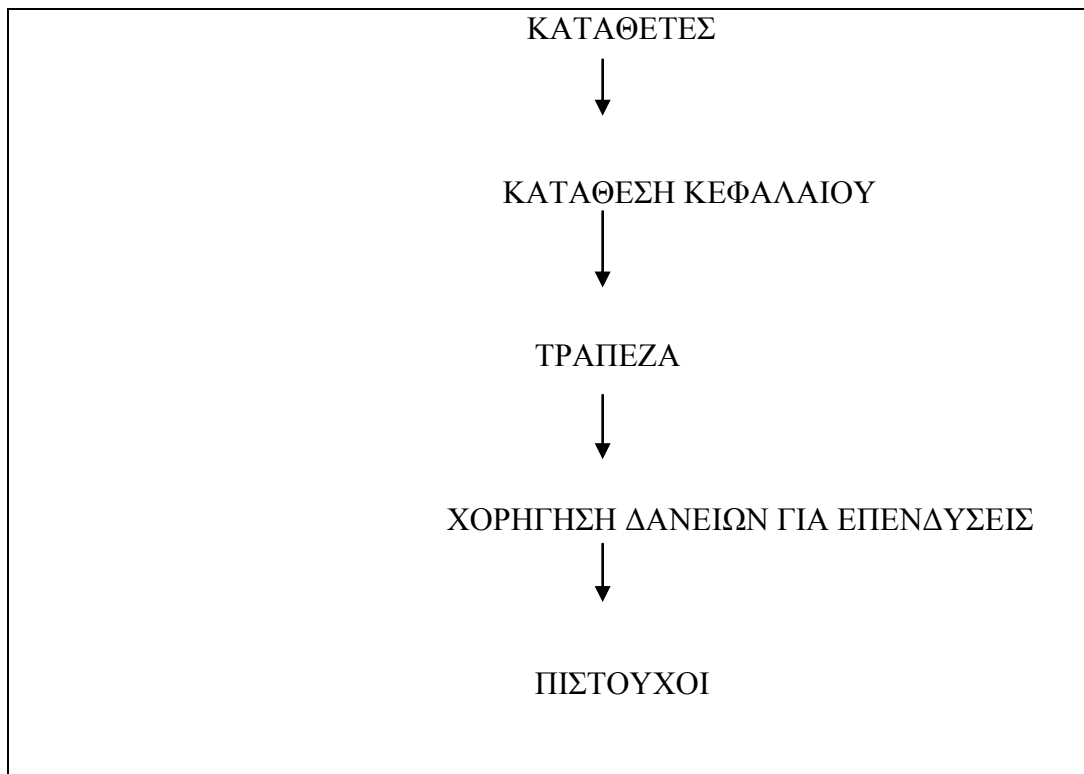
- Η αντιμετώπιση, η αποφυγή και η διάχυση του κινδύνου
- Η άριστη κατανομή των πόρων
- Η παρακολούθηση της διοίκησης των εταιρειών και ο έλεγχος των επιχειρήσεων

Πυρήνας του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος μιας χώρας συνιστά το Τραπεζικό Σύστημα.

«Τράπεζες είναι οι επιχειρήσεις αίτινες, ανεξαρτήτως έτερου σκοπού αυτών, δέχονται κατ' επάγγελμα καταθέσεις χρημάτων ή άλλων αξιών» (Αγγελόπουλος Παναγιώτης, 2005, «Τράπεζες και Χρηματοοικονομικό Σύστημα: Αγορές-Προϊόντα –Κίνδυνοι»,). Ο ορισμός αυτός δόθηκε με τον νόμο 5076/1931 «Περί Ανωνύμων Εταιρειών και Τραπεζών». Το πλαίσιο ωστόσο λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα, με τον νόμο 2076/1992, εκσυγχρονίστηκε αφού ως πιστωτικό ίδρυμα ορίζεται η επιχείρηση, η δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στην αποδοχή καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων από το κοινό και στην χορήγηση πιστώσεων για λογαριασμό της.

Ο ρόλος των Τραπεζών είναι διαμεσολαβητικός μεταξύ καταθετών και δανειοληπτών και η λειτουργία τους συνίσταται ως επί το πλείστον στην μεταφορά κεφαλαίου από πλεονασματικές οικονομικές μονάδες, εκείνες δηλαδή που καταθέτουν κεφάλαια προς τις ελλειμματικές οικονομικές μονάδες, δηλαδή εκείνες που δανείζονται με υπόσχεση επιστροφής του κεφαλαίου αυτού επιβαρυνόμενου με τόκους. Οι Τράπεζες δανείζουν, κατά κανόνα, μακροπρόθεσμα, πολλαπλάσιο ποσό των ιδίων κεφαλαίων τους, το οποίο αντλούν από τους καταθέτες και είναι γενικά υποχρεωμένες να το επιστρέψουν σε πρώτη ζήτηση.

Ειδικότερα ο διαμεσολαβητικός ρόλος των τραπεζών εμφανίζεται στο παρακάτω διάγραμμα:

ΠΗΓΗ: Ίδια επεξεργασία.

1.2 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥ

Η κερδοφορία του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος είναι άμεσα συνυφασμένη με την ανάληψη πιστωτικού κινδύνου. Όσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος τόσο μεγαλύτερη και η πιθανότητα κέρδους. Για τον λόγο αυτό κρίνεται επιτακτική η ανάγκη θέσπισης συστημάτων υψηλής ποιότητας κατάλληλων για την κρίση και την αξιολόγηση των κινδύνων που λαμβάνουν οι Τράπεζες.

Ως κίνδυνος μπορεί να οριστεί ως ο συνδυασμός της πιθανότητας ενός γεγονότος και των συνεπειών του. Κάθε μορφή δραστηριότητας συνοδεύεται από πιθανότητα πραγματοποίησης ή από απειλή επιτυχίας. Η διαχείριση του κινδύνου ορίζεται κατά τον Vaughan (1997) ως *επιστημονική προσέγγιση στην εξέταση των κινδύνων, για την πρόγνωση των πιθανών τυχαίων απωλειών και το σχεδιασμό και την εφαρμογή των διαδικασιών, που ελαχιστοποιούν την απώλεια*. Ειδικότερα, οι κίνδυνοι που έχει να διαχειριστεί μία Τράπεζα είναι οι εξής:

- Λειτουργικός κίνδυνος
- Πιστωτικός κίνδυνος
- Κίνδυνος αγοράς
- Κίνδυνος ρευστότητας
- Κίνδυνος συναλλάγματος
- Κίνδυνος διακανονισμού πληρωμών
- Κίνδυνος χώρας

Λειτουργικός κίνδυνος:

Ο λειτουργικός κίνδυνος είναι συνυφασμένος με την αναποτελεσματικότητα της λειτουργίας των Τραπεζών, η οποία οφείλεται στον ανθρώπινο παράγοντα, σε ζητήματα νομικής φύσεως, σε τεχνικές δυσλειτουργίες ή σε εξωτερικούς παράγοντες και έχει ως αποτέλεσμα είτε τη μείωση των εσόδων είτε την αύξηση των εξόδων. Πρόκειται δηλαδή για ένα είδος ελέγχου που συνδέεται με ανθρώπινα σφάλματα, με ανεπάρκεια εσωτερικού ελέγχου, με βλάβες ή κακή λειτουργία των πληροφοριακών συστημάτων και με άλλα εξωτερικά γεγονότα όπως είναι οι φυσικές καταστροφές.

Πιστωτικός κίνδυνος:

Πυρήνας του οικονομικού μας συστήματος είναι το χρηματοπιστωτικό σύστημα, η διοχέτευση δηλαδή κεφαλαίου από πλεονασματικές οικονομικές μονάδες σε ελλειμματικές με υπόσχεση επιστροφής στο μέλλον. Ο πιστωτικός κίνδυνος συνδέεται με την ανώμαλη εξέλιξη της ανωτέρω συμφωνίας, με την περίπτωση δηλαδή κατά την οποία ο ένας από τους συμβαλλομένους δεν εκπληρώνει την συμβατική υποχρέωση του.

Κίνδυνος ρευστότητας:

Ο κίνδυνος ρευστότητας αποτελεί ένα σημαντικό είδος χρηματοοικονομικού κινδύνου, το οποίο συνδέεται με την αγορά και την ζήτηση και συνίσταται στο πόσο γρήγορα ένας χρηματοδοτικός τίτλος μπορεί να μετατραπεί σε μετρητά, χωρίς ο πωλητής να εισπράττει ποσό σημαντικά μικρότερο από την αξία της αρχικής επένδυσης.

Κίνδυνος συναλλάγματος:

Ο κίνδυνος συναλλάγματος συνδέεται με την αποτίμηση μιας επένδυσης σε ξένο νόμισμα δεδομένης της διακύμανσης των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Κίνδυνος Διακανονισμού πληρωμών:

Κίνδυνος διακανονισμού είναι ο κίνδυνος που προκύπτει εάν ο ένας αντισυμβαλλόμενος δεν παραδώσει ένα αξιόγραφο ή την ονομαστική αξία του σε μετρητά ενώ ο άλλος το έχει παραδώσει ήδη σύμφωνα με την μεταξύ τους εμπορική συμφωνία.

Ο κίνδυνος διακανονισμού ήταν ένα πρόβλημα στην αγορά συναλλάγματος μέχρι την δημιουργία του συστήματος CLS που εκμηδενίζει τις χρονικές διαφορές μεταξύ των διακανονισμών, δημιουργώντας μια ασφαλέστερη συναλλαγματική αγορά.

Ο κίνδυνος διακανονισμού αποκαλείται και "Herstatt risk", παίρνοντας το όνομα του από την παταγώδη αποτυχία της γερμανικής τράπεζας Herstatt.

Η απόδοση και η σταθερότητα ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος εξαρτάται από την αποτελεσματικότητα της διαχείρισης των ως άνω κινδύνων και σε μεγάλο βαθμό από την εξασφάλιση της εμπιστοσύνης των καταθετών σε αυτά.

Προκύπτει, λοιπόν, η ανάγκη θέσπισης ενός ενιαίου ρυθμιστικού πλαισίου που στόχο θα έχει αφενός τον έλεγχο, την αξιολόγηση και την διαχείριση του κινδύνου και αφετέρου την εδραίωση της εμπιστοσύνης των καταθετών, στοιχεία απαραίτητα για την σταθερότητα και την εύρυθμη λειτουργία των τραπεζικών ιδρυμάτων και του οικονομικού συστήματος εν γένει. Έτσι, δημιουργήθηκε ένα πλαίσιο που επισήμως καλείται «Διεθνής Σύγκλιση Κεφαλαιακών Προτύπων και Κεφαλαιακής Επάρκειας» (International Convergence of Capital Measures and Capital Standards) ενώ ανεπίσημα είναι γνωστό ως Βασιλεία II (Basel II) από την ομώνυμη πόλη της Ελβετίας.

1.3 Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ (BASEL COMMITTEE)

Ήδη από το 1930 προέκυψε η ανάγκη για τραπεζική εποπτεία με ολόένα και περισσότερα τραπεζικά ιδρύματα να πτωχεύουν την περίοδο της Μεγάλης Ύφεσης και να γίνεται έντονη η στροφή του κοινού στον χρυσό.

Οι ραγδαίες εξελίξεις που σημειώθηκαν στον τραπεζικό χώρο με σπουδαιότερη εκείνη της κατάργησης του διεθνούς νομισματικού συστήματος

σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών του Bretton Woods ανέδειξαν την ανάγκη για τραπεζική εποπτεία προκειμένου να διαφυλαχθούν από μία νέα μορφή κινδύνου ήτοι τον κίνδυνο που οφείλεται στις συναλλαγματικές και επιτοκιακές μεταβολές. Το γεγονός όμως που διαδραμάτισε καταλυτικό ρόλο στην ιστορία της οικονομίας ήταν η χρεοκοπία της γερμανικής τράπεζας Herstatt και της αμερικάνικης Franklin National συμβάλλοντας καθοριστικά σε ένα ντόμινο αρνητικών εξελίξεων. Έτσι, συστάθηκε η Επιτροπή για την Τραπεζική Εποπτεία υπό την αιγίδα της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών.

Η Επιτροπή αυτή αποτέλεσε ένα πρόιμο στάδιο της Επιτροπής της Βασιλείας. Το 1974 συστάθηκε η επιτροπή της Βασιλείας για την τραπεζική εποπτεία (Basel Committee on Banking Supervision) με μέλη της τις κεντρικές Τράπεζες και άλλες εποπτικές αρχές των δέκα πιο ισχυρών κρατών (“Group of Ten”). Για πρώτη φορά συνεδρίασε τον Φεβρουάριο του 1975. Σήμερα τα μέλη της προέρχονται από την Αυστραλία, το Βέλγιο, τον Καναδά, την Κίνα, την Γαλλία, την Γερμανία, την Ινδία, την Ιταλία, την Ιαπωνία, την Κορέα, το Λουξεμβούργο, το Μεξικό, τις Κάτω Χώρες, την Ρωσία, την Ισπανία, την Σουηδία, την Ελβετία, το Ηνωμένο Βασίλειο και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Η επιτροπή συνεδριάζει τακτικά τέσσερις φορές ετησίως ενώ διαθέτει και τέσσερις υποεπιτροπές που συνεδριάζουν επίσης σε τακτά διαστήματα. Πρόκειται για μία de facto οργάνωση χωρίς νομική προσωπικότητα που λειτουργεί με την γραμματειακή υποστήριξη της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (Bank of International Settlements), η οποία εδρεύει στην πόλη Βασιλεία της Ελβετίας.

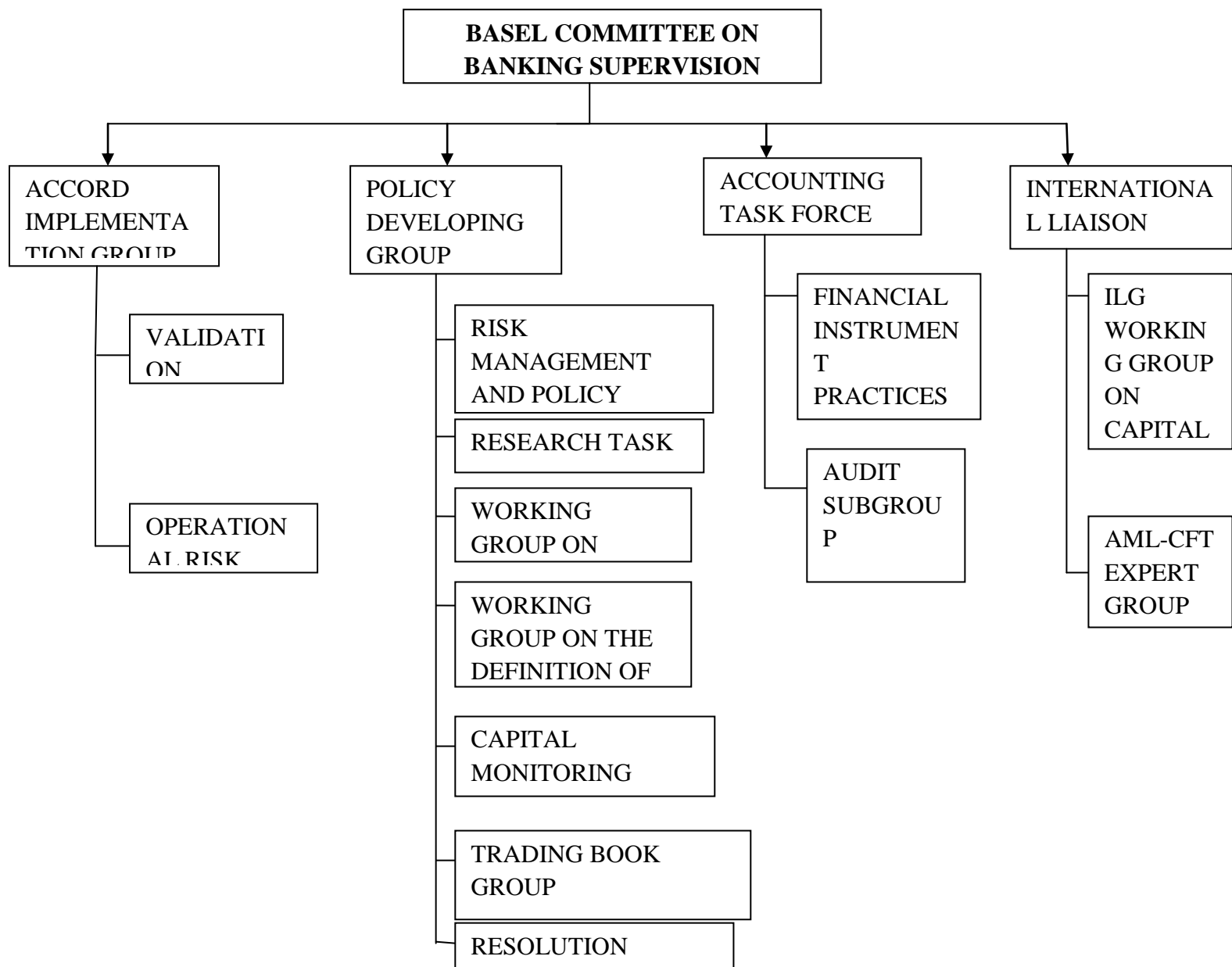
Σκοπός της Επιτροπής της Βασιλείας είναι:

- Να διασφαλίσει την σταθερότητα του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος μέσω της καθιέρωσης προτύπων εποπτείας.
- Να εξασφαλίσει ίσους όρους ανταγωνισμού τόσο μεταξύ των διεθνών Τραπεζών των κρατών μελών όσο και μεταξύ των διεθνών Τραπεζών και των επενδυτικών εταιρειών, που εδρεύουν στα κράτη μέλη της.

Η Επιτροπή της Βασιλείας δεν αποτελεί οργάνωση με νομική ισχύ, κύριο έργο της είναι να χαράσσει τις κατευθυντήριες γραμμές, να προτείνει και να εφαρμόζει μέτρα τα οποία διασφαλίζουν την σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος. Η σημασία του ρόλου της διαφαίνεται και από το γεγονός ότι τα μέτρα της

εφαρμόζονται και από ρυθμιστικές αρχές χωρών που δεν συμμετέχουν στην σύσταση της.

ΟΡΓΑΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

Η συμβολή της Επιτροπής της Βασιλείας στην λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε διεθνές επίπεδο είναι ιδιαίτερα μεγάλη, παρά το γεγονός ότι οι εκθέσεις της δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα αλλά αποτελούν μόνον «κατευθυντήριες γραμμές βέλτιστων πρακτικών». Συνιστά έναν οδηγό των εποπτικών αρχών τόσο για τις συμμετέχουσες όσο και για μη συμμετέχουσες στην σύνθεση της χώρας. Μεγάλο τμήμα του έργου της συχνά υιοθετείται τόσο από τις εποπτικές αρχές κρατών που δεν είναι μέλη αυτής όσο και σε κοινοτικό επίπεδο από τις εποπτικές αρχές κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα όσον αφορά την ενσωμάτωση του έργου της στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά χαρακτηριστική είναι η πλήρης με ελάχιστες εξαιρέσεις ενσωμάτωση με την Οδηγία 2006/48 /ΕΚ για την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και με την Οδηγία 2006/49/ ΕΚ για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων, τόσο του αρχικού πλαισίου όσο και του πλαισίου που καθιερώθηκε με το Νέο Σύμφωνο στην κοινοτική νομοθεσία. Το 1988 υπογράφηκε το σύμφωνο για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών, το οποίο και τροποποιήθηκε το 1996, όπου και συμπεριλήφθησαν και οι κίνδυνοι αγοράς ενώ η ολοκλήρωση της διαδικασίας έκδοσης του νέου Συμφώνου Κεφαλαιακής Επάρκειας (Basel II) επετεύχθη το 2006.

Οι πρόεδροι της Επιτροπής της Βασιλείας, που προηγήθηκαν παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πρόεδροι της επιτροπής της Βασιλείας που προηγήθηκαν

2011-2012	Stefan Ingves (Πρόεδρος της Κεντρικής Τράπεζας της Σουηδίας)
2007-2010	Dr Nout Wellink (Πρόεδρος της Τράπεζας της Ολλανδίας)
2003-2006	Jaime Caruana (Διοικητής της Τράπεζας της Ισπανίας)
1998-2003	William Mc Dogouth (Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της Ομοσπονδιακής Τράπεζας της Νέας Υόρκης)
1997-1998	Mr T De Swaan (Διευθύνων Σύμβουλος της Τράπεζας της Ολλανδίας)
1993-1997	Dr Padoa Schioppa (Αναπληρωτής Γενικός

	Διευθυντής της Τράπεζας της Ιταλίας)
1991-1993	Mr E Gerald Corrigan (Πρόεδρος της ομοσπονδιακής Τράπεζας της Νέας Υόρκης)
1988-1991	Mr H J Muller (Διευθύνων Σύμβουλος της Τράπεζας της Ολλανδίας)
1977-1988	Mr W P Cooke (Αναπληρωτής Διευθυντής της Τράπεζας της Αγγλίας)
1974-1977	Sir George Blunden (Διευθύνων Σύμβουλος της Τράπεζας της Αγγλίας)

ΠΗΓΗ: [http://en.wikipedia.org/wiki/Group of Ten%28](http://en.wikipedia.org/wiki/Group_of_Ten%28)

1.3.1 ΤΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ I

Το Σύμφωνο της Βασιλείας I (Basle Capital Accord) του 1988 αναφέρεται στην προληπτική εποπτεία και συγκεντρώνει κανόνες που έχει διαμορφώσει η Επιτροπή της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών. Για πρώτη φορά συνδέεται το ύψος των ιδίων κεφαλαίων με τον πιστωτικό κίνδυνο και καθιερώνεται ο συντελεστής φερεγγυότητας για την αντιμετώπιση του πιστωτικού κινδύνου (Ως συντελεστής φερεγγυότητας ορίζεται ο λόγος των ιδίων κεφαλαίων του πιστωτικού ιδρύματος προς τα στοιχεία του Ενεργητικού και τα εκτός ισολογισμού στοιχεία τους, σταθμισμένα με τον κίνδυνό τους.).

Ειδικότερα, οι διατάξεις του αφορούν δύο θέματα:

- Την μέθοδο υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων των διεθνών τραπεζών για την κάλυψη έναντι της έκθεσής τους στον πιστωτικό κίνδυνο (και τον κίνδυνο χώρας) από στοιχεία ενεργητικού και εκτός ισολογισμού
- Τον καθορισμό των στοιχείων των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων με τα οποία οι τράπεζες δικαιούνται να εκπληρώνουν τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου και του κινδύνου αγοράς.

Το Σύμφωνο αυτό εγκρίθηκε από τις εποπτικές αρχές των κρατών μελών της G- 10 και τον Ιούλιο του 1988 δημοσιεύτηκε με τίτλο «Διεθνής Σύγκληση της Κεφαλαιακής Μέτρησης και των Κεφαλαιακών Προτύπων» (International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards). Το κείμενο αυτό

τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε αρκετές φορές προκειμένου να ανταποκριθεί στις διαρκώς μεταβαλλόμενες ανάγκες του διεθνούς οικονομικού συστήματος, με σημαντικότερη την τροποποίηση του 1996, προκειμένου να συμπεριληφθούν και οι κίνδυνοι αγοράς

1.3.2 ΤΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ II

Οι εξελίξεις στον τραπεζικό τομέα και η ανάγκη το Σύμφωνο της Βασιλείας να ανταποκρίνεται στις εξελίξεις της διεθνούς αγοράς και να είναι αποτελεσματικό στην προστασία των τραπεζών από τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται, οδήγησε την Επιτροπή της Βασιλείας, στις 26 Ιουνίου του 2004, στην έκδοση του Νέου Συμφώνου για την Κεφαλαιακή Επάρκεια (Basel II: International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: a Revised Framework). Το Σύμφωνο της Βασιλείας II πρόκειται να εφαρμοστεί πλήρως μέχρι το 2015.

Τα θέματα στα οποία εστιάζει το Σύμφωνο της Βασιλείας II, γνωστά και ως τρεις πυλώνες είναι:

- Υπολογισμός ελάχιστων κεφαλαιακών υποχρεώσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου (Πυλώνας I – Pillar 1).
- Διαδικασία εποπτικού ελέγχου της αγοράς και θέσπιση αρχών και κριτηρίων, που αφορούν αυτή (supervisory review process) (Πυλώνας II – Pillar 2) και
- Τόνωση της πειθαρχίας της αγοράς μέσω καθιέρωσης κανόνων που συμπεριλαμβάνουν ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία (Πυλώνας III – Pillar 3).

Αναμφισβήτητα οι τρεις ανωτέρω πυλώνες είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι μεταξύ τους και αλληλοεξαρτώνται.

Η Επιτροπή της Βασιλείας συνειδητοποίησε την ανεπάρκεια του Πρώτου Συμφώνου Βασιλείας (Basel I) και το νέο πλαίσιο, το οποίο αποτελεί μία αναθεωρημένη μορφή προβλέπει εναλλακτικές μεθόδους υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων. Ουσιαστικά τροποποίησε την ισχύουσα τυποποιημένη μέθοδο για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων και αναγνώρισε τη μέθοδο υπολογισμού βάσει εσωτερικών συστημάτων διαβάθμισης.

Το Σύμφωνο της Βασιλείας II ανταποκρίθηκε στις απαιτήσεις της αγοράς και του τραπεζικού συστήματος και έγινε ευρέως αποδεκτό ως ένα πρότυπο

βέλτιστης πρακτικής για την άσκηση τραπεζικής εποπτείας από το σύνολο σχεδόν των κρατών παγκοσμίως. (Δεν έλειψαν όμως και εκείνοι που το χαρακτήρισαν ως σύνθετο στην και εξέφρασαν την ανησυχία τους ως προς την δυνατότητα έγκαιρης εφαρμογής του.(π.χ. στις Η.Π.Α πολλοί την θεωρούν ανεφάρμοστη).

Μέσα στο διάστημα της οικονομικής κρίσης η Επιτροπή της Βασιλείας ύστερα από εκτενείς διαβουλεύσεις, οι οποίες έλαβαν χώρα από το 2008, στις 16 Δεκεμβρίου του 2010 δημοσίευσε δύο εκθέσεις με τίτλο:

- Basel III A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems
- Basel III International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring

Οι ανωτέρω εκθέσεις αποτελούν το πλαίσιο της Βασιλείας III και διακρίνονται σε εκείνες με τις οποίες επέρχονται τροποποιήσεις του υπάρχοντος κανονιστικού πλαισίου (Βασιλεία II) και σε εκείνες με τις οποίες καθιερώνονται για πρώτη φορά σε διεθνές επίπεδο καινοτόμα στοιχεία μικρό προληπτικής και μακρό προληπτικής ρυθμιστικής παρέμβασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

2.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ήδη από την αρχαιότητα η σπουδαιότητα του ελέγχου έγινε εμφανής στην ελληνική έννομη τάξη.

Στην αρχαία Ελλάδα, ο Κλεισθένης (6^{ος} αι.π.Χ) θέσπισε την αρχή των δέκα ελεγκτών με την οποία ανέθετε σε δέκα βουλευτές τον έλεγχο της διαχείρισης των δημόσιων εσόδων. Εκτός από τον έλεγχο της βουλής διενεργείτο έλεγχος και από ένα ανεξάρτητο σώμα, τους δέκα άρχοντες-λογιστές το οποίο κληρωνόταν από την Βουλή των Πεντακοσίων και στο οποίο λογοδοτούσαν όλοι όσοι διαχειρίζονταν δημόσια χρήματα ή είχαν ανάμειξη στη δημόσια διαχείριση. Το ελεγκτικό σώμα αποτελούνταν συνολικά από τριάντα μέλη, τους δέκα άρχοντες-λογιστές, δέκα «ευθύνους» και δέκα παρέδρους».

Ήδη το 470-400 π.Χ ο Σωκράτης κάνει λόγο στους διαλόγους του για επιχειρηματικούς κινδύνους. Στον έλεγχο αναφέρεται και ο Πλάτωνας, όπου κάνει λόγο για ανώτατους λειτουργούς με τα απαραίτητα προσόντα, που θα ελέγχουν το κράτος. Αναφορές υπάρχουν και στον Αριστοτέλη, ο οποίος θεωρεί τον έλεγχο ουσιαστική αρχή της δημοκρατίας καθώς επιτρέπει τον έλεγχο των δημοσίων δαπανών και αποτρέπει την κατάχρηση εξουσίας.

Τον έλεγχο τον συναντάμε και στην αρχαία Ρώμη, όπου υπήρχαν σώματα εσωτερικών ελεγκτών, που εξέταζαν τους λογαριασμούς των επαρχιών της αυτοκρατορίας και επέβλεπαν τον δημόσιο θησαυρό και τέλος υπέβαλαν το σύνολο των λογαριασμών στην Σύγκλητο για έγκριση.

Στην αρχή της αναγέννησης βρίσκουμε επίσης στοιχεία ελέγχου στην Ιταλία, η οποία θεωρείται πατρίδα της λογιστικής. Ειδικότερα τον 13^ο αι. η Πίζα είχε τον δικό της ελεγκτή.

Στοιχεία ελέγχου εντοπίζουμε και στην Αγγλία στο Υπουργείο Οικονομικών, όπου διατηρούνταν τρία διαφορετικά κατάστιχα από τα οποία το ένα διατηρούσε ο Γραμματέας της καγκελαρίας, το άλλο ο θησαυροφύλακας και ένα τρίτο ο Εκπρόσωπος του Βασιλεία. Όλες οι σελίδες έπρεπε να συμφωνούν μεταξύ τους. Πρόκειται για μία μορφή εσωτερικού ελέγχου.

Στην Αγγλία το 1525 συναντάμε για πρώτη φορά τον όρο «ελεγκτής» (auditor) και η πρώτη ένωση ελεγκτών δημιουργήθηκε στην Βενετία το 1581 με τίτλο “Collegio dei Raxonati”. Επρόκειτο για έναν κρατικό θεσμό που ρύθμιζε με μεγάλη αυστηρότητα τις αρμοδιότητες των μελών και γρήγορα απέκτησε μεγάλη επιρροή. Ανάλογοι θεσμοί εμφανίσθηκαν στο Μιλάνο και την Μπολόνια.

Στην Γαλλία, στα τέλη του 17^{ου} αι. υπήρχε στο Ελεγκτικό Συνέδριο του Παρισιού ένας ελεγκτής, ο οποίος μεριμνούσε να ελέγξει και να επαληθεύσει το σύνολο των λογαριασμών και των υπολογισμών.

Στην Αγγλία από όπου ξεκίνησε ο νεότερος Λογιστικός Έλεγχος και καθιερώθηκαν οι πρώτοι ορκωτοί ελεγκτές η σπουδαιότητα του εσωτερικού ελέγχου και η ζήτηση των ελεγκτών ήταν ιδιαίτερα μεγάλη.

Στην Ελλάδα, το σώμα των ελεγκτών εμφανίζεται το 1931 με τον νόμο 5076/1931 και υλοποιήθηκε τελικά η ίδρυση του το 1955 με το Ν.Δ.3329/1955 με το οποίο ιδρύθηκε το «Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών» .

2.2 ΈΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥ

Για να δοθεί η έννοια του ελέγχου απαραίτητο είναι να αναφερθούμε πρώτα στην έννοια της επιχείρησης. Ως επιχείρηση θα μπορούσαμε να ορίσουμε το σύνολο του ανθρώπινου δυναμικού και των λοιπών μέσων με την βοήθεια των οποίων αποβλέπουν από κοινού στην επίτευξη ενός συγκεκριμένου σκοπού, ο οποίος είναι κατά κανόνα κοινός για όλους. Για να επιτευχθεί ο σκοπός που επιδιώκει η εκάστοτε επιχείρηση απαραίτητη είναι η επιστράτευση συγκεκριμένων διαδικασιών και η επεξεργασία δεδομένων.

Στο σημείο ακριβώς αυτό γίνεται αντιληπτή η σημασία του ελέγχου, η οποία ακριβώς είναι να αξιολογεί τις ενέργειες και τις πληροφορίες της επιχείρησης, εκφράζοντας μία αντικειμενική κρίση ως προς την αποτελεσματικότητα αυτών σε συνάρτηση βέβαια πάντοτε με την φύση του επιδιωκόμενου σκοπού.

Ο έλεγχος διακρίνεται σε εσωτερικό και σε εξωτερικό. Όταν ο έλεγχος ασκείται από ένα πρόσωπο, το οποίο ανήκει στο προσωπικό της εταιρείας μιλάμε για εσωτερικό έλεγχο ενώ όταν διενεργείται από τρίτα άτομα, τα οποία είναι ανεξάρτητα από τον οικονομικό οργανισμό μιλάμε για εξωτερικό έλεγχο.

2.3.1 Η ΈΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

Με τον όρο ελεγκτική νοείται η συστηματική διαδικασία του λογιστικού ελέγχου των χρηματοοικονομικών καταστάσεων από ελεγκτές, όπως επίσης και ο έλεγχος της εναρμόνισης των λειτουργιών της οικονομικής μονάδας με τους ισχύοντες νόμους.(Θεοχάρης Σιώτης/ Άγγελος Ζωϊτσάς, 2009, «Σύγχρονη Ελεγκτική», σελ.11)

Κάποιοι άλλοι ορισμοί αναφέρουν την ελεγκτική ως τον επιστημονικό κλάδο της συστηματικής διαδικασίας συγκέντρωσης και αξιολόγησης ελεγκτικών τεκμηρίων, από ένα ανεξάρτητο και ικανό για την περίπτωση πρόσωπο, τα οποία τεκμήρια αφορούν μετρήσιμες πληροφορίες συγκεκριμένης οικονομικής μονάδας, με σκοπό να εξακριβωθεί και να γνωστοποιηθεί στους ενδιαφερόμενους χρήστες κατά πόσο οι πληροφορίες αυτές ανταποκρίνονται σε προκαθορισμένα κριτήρια. (Χρήστος Καζαντζής/ 2006, «Ελεγκτική και εσωτερικός έλεγχος», σελ.52)

Η ελεγκτική εξετάζει τα εξής θέματα:

- Το αντικείμενο του ελέγχου
- Το υποκείμενο του ελέγχου και
- Τις Ελεγκτικές Διαδικασίες (Τσακλάγκανος 2005, «Ελεγκτική»)

2.3.2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

Η καθιέρωση της ελεγκτικής ξεκίνησε από την Μεγάλη Βρετανία με την ψήφιση του εταιρικού νόμου του 1862 με σκοπό την δημιουργία ενός οργανωμένου λογιστικού συστήματος, ώστε να εξασφαλιζόταν η ασφάλεια και η διαφάνεια στον οικονομικό χώρο.

Στην Ελλάδα, έχουμε την καθιέρωση του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών (ΣΟΛ), το 1957. Το ΣΟΛ με την συνδρομή των προτύπων που εκδίδει το IAASB (International Assurance and Auditing Standards Board) και του Κώδικα Επαγγελματικής Δεοντολογίας της IFAC (International Federation of Accountants) έχει ως στόχο:

- Την εξασφάλιση της επαγγελματικής ανεξαρτησίας των Ορκωτών ελεγκτών και
- Την διασφάλιση της αμεροληψίας και της διαφάνειας των κρίσεων τους.

Οι Ορκωτοί Λογιστές είναι δημόσιοι λειτουργοί συνεπώς είναι ανεξάρτητοι από κρατικούς φορείς. Επιπλέον, απαραίτητη είναι η συγκέντρωση στο πρόσωπο τους πέραν του τυπικού προσόντος, που είναι η κατοχή πτυχίου και στοιχείων της προσωπικότητας τους, όπως είναι το ήθος και η αμεροληψία. Η αμοιβή τους καθορίζεται από ένα ανεξάρτητο συλλογικό όργανο, το Εποπτικό Συμβούλιο του Κράτους, και το ύψος της διαμορφώνεται ανάλογα με τον χρόνο που απαιτεί ο κάθε έλεγχος. Το Εποπτικό Συμβούλιο πέραν αυτής της αρμοδιότητας είναι αρμόδιο για την εποπτεία της διενέργειας εξετάσεων για την πρόσληψη νέων μελών, όπως επίσης και για να εποπτεύει την πραγματοποίηση προαγωγών, την άσκηση πειθαρχικής εξουσίας και την διαχείριση των οικονομικών του Σώματος των Ορκωτών Λογιστών.

2.4 Ο ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΈΛΕΓΧΟΣ

Ως εξωτερικός έλεγχος νοείται ο έλεγχος που πραγματοποιείται από τρίτους κατάλληλα καταρτισμένους επιστήμονες, με την απαιτούμενη πείρα και με αμερόληπτη και ακέραια συμπεριφορά, που δεν τους συνδέει καμία σχέση εξάρτησης με την ελεγχόμενη επιχείρηση. Στην χώρα μας το λειτούργημα αυτό ασκείται από τους Ορκωτούς Λογιστές.

2.4.1 Ο ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ

Ο εξωτερικός έλεγχος διενεργείται από τους εξωτερικούς ελεγκτές, δηλαδή από πρόσωπα που δεν συνδέονται με την οικονομική επιχείρηση με καμία σχέση εξάρτησης. Αυτό αποτελεί εχέγγυο για την αμερόληπτη και 'αντικειμενική εργασία τους καθώς τους καθιστά ανεπηρέαστους από την εκάστοτε διοίκηση.

Στο πρώτο τμήμα του Κώδικα Δεοντολογίας της IFAC αναφέρονται τα προσόντα του εξωτερικού ελεγκτή, τα οποία είναι:

- Ακεραιότητα
- Αντικειμενικότητα
- Εμπιστευτικότητα
- Επαγγελματική επάρκεια και επιμέλεια και
- Επαγγελματική συμπεριφορά.

2.4.2 ΑΡΧΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Οι αρχές που διέπουν τον εξωτερικό έλεγχο είναι οι εξής:

- Αρχή του διαχωρισμού της διοίκησης με τον ιδιοκτήτη, ώστε να αποφεύγεται η σύγκρουση συμφερόντων
- Αρχή της επαλήθευσης, η οποία αφορά όχι μόνον τους τωρινούς ιδιοκτήτες αλλά και τους μέλλοντες αλλά και οποιονδήποτε εξαρτά έστω και έμμεσο οικονομικό όφελος από ορθή κατανομή των οικονομικών πόρων στην επιχείρηση

- Αρχή της συγκέντρωσης τεκμηριωμένων πληροφοριών, η αρχή αυτή διευκολύνει τον ελεγκτή να εξαγάγει ένα ασφαλές πόρισμα
- Αρχή της επαγγελματικής υπευθυνότητας του εξωτερικού ελεγκτή, το προσόν αυτό είναι απαραίτητο ώστε να εξασφαλίζεται ότι έχει προβεί στην απαιτούμενη και κατάλληλη συγκέντρωση όλων εκείνων των απαραίτητων πληροφοριών και στοιχείων, που θα τον οδηγήσουν στην εξαγωγή όσο το δυνατόν ασφαλέστερων συμπερασμάτων
- Αρχή της μη απόκρυψης της αλήθειας είτε για φορολογικούς είτε για λόγους ευημερίας του ελεγκτή. Ο εξωτερικός ελεγκτής πρέπει να προβαίνει στην ορθή τήρηση των βιβλίων.
- Αρχή της ανεξαρτησίας, ίσως και η σημαντικότερη από τις αρχές στην θεωρία του εξωτερικού ελέγχου, δεδομένου ότι οι εξωτερικοί ελεγκτές λόγω της μη ύπαρξης σχέσης εξάρτησης με την οικονομική επιχείρηση θεωρούνται αμερόληπτοι και οι γνωματεύσεις τους λαμβάνονται σοβαρά υπόψη από τους τρίτους, συνεπώς η ευθύνη απέναντι τους είναι τεράστια. Τέλος, η
- Αρχή της Επαγγελματικής δεοντολογίας, που υπαγορεύει στους εξωτερικούς ελεγκτές να λειτουργούν πάντα μέσα στα πλαίσια των ηθικών γραπτών ή άγραφων κανόνων του επαγγέλματος τους.

2.4.3 ΕΙΔΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Οι Έλεγχοι διακρίνονται σε:

- ✓ Χρηματοοικονομικούς Ελέγχους
- ✓ Λειτουργικούς Ελέγχους
- ✓ Ελέγχους Αποδοτικότητας
- ✓ Ελέγχους Συμμόρφωσης
- ✓ Ειδικούς Ελέγχους

Χρηματοοικονομικοί έλεγχοι: Πρόκειται για τον έλεγχο που αποβλέπει στην διαπίστωση της ορθής παρουσίασης στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των μεγεθών που σχετίζονται με την χρηματοοικονομική θέση και τα αποτελέσματα δράσεως των οικονομικών μονάδων. Αφορά κατ ουσία τον έλεγχο της επάρκειας και της αξιοπιστίας του λογιστικού συστήματος της ελεγχόμενης οικονομικής μονάδας.

Λειτουργικοί Έλεγχοι: Ο Λειτουργικός Έλεγχος αποβλέπει στο να αξιολογήσει σε ποιο βαθμό κάθε λειτουργία της οικονομικής μονάδας είναι εναρμονισμένη με

τις επικρατούσες αρχές και κριτήρια που έχουν τεθεί για τον κάθε σχετικό κλάδο καθώς και με τις επιχειρησιακές πρακτικές.

Έλεγχος Αποδοτικότητας: Ο Έλεγχος αυτός εξετάζει κατά πόσο μια λειτουργία ή διαδικασία της οικονομικής μονάδας αποφέρει αποτελέσματα σε αυτήν.

Έλεγχος Συμμόρφωσης: Ο Έλεγχος αυτός εξετάζει εάν οι διαδικασίες της οικονομικής μονάδας είναι εναρμονισμένες με τους προσυμφωνημένους όρους των συμβαλλόμενων μερών.

Ειδικοί Έλεγχος: Εδώ ανήκει κάθε Έλεγχος που δεν κατατάσσεται σε καμία από τις παραπάνω κατηγορίες. Στους Ειδικούς Ελέγχους εμπίπτει και Δικαστικός Έλεγχος του άρθρου 634 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (ΚΠολΔ).

2.5 Ο ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Ο Εσωτερικός Έλεγχος αποτελεί μία ανεξάρτητη ελεγκτική λειτουργία, που λειτουργεί στο εσωτερικό της επιχείρησης και παρέχει συνδρομή στη διοίκηση για την αποτελεσματική λειτουργία της.

Παρεμβαίνει για να εξετάσει μία εργασία ή μία δραστηριότητα του οργανισμού και καταθέτει μία διάγνωση, η οποία βεβαιώνει λιγότερο ή περισσότερο την καλή λειτουργία, μία πρόγνωση με σκοπό την επαγρύπνηση των υπευθύνων και της κεντρικής διοίκησης και μία θεραπεία που αποβλέπει στην διασφάλιση των συμφερόντων του οργανισμού, στην αξιοπιστία των πληροφοριών, στην αποτελεσματικότητα των ενεργειών και στην ανταγωνιστικότητα (Κυριάκου Μ.(2006), «Γενικές Αρχές και Πρότυπα Εσωτερικού Ελέγχου», Σχολή Επιμόρφωσης Υπαλλήλων Υπουργείο Υγείας και Οικονομικών (Σ.Ε.Υ.Υ.Ο), σελ.3)

Είναι, επομένως, ένα οργανωμένο πλέγμα λειτουργιών και διαδικασιών, μηχανισμών και ελέγχων, που καλύπτει σε συνεχή βάση το σύνολο των δραστηριοτήτων ενός οργανισμού, συντελώντας με τρόπο καταλυτικό στην αποτελεσματική και ασφαλή λειτουργία του. (Λεμονάκης Μ. Χρήστος Μάρτιος 2005, «Είδη Τραπεζικών Κινδύνων Και Μέθοδοι Εκτίμησης τους»)

Το σύστημα ελέγχου, έχει ευστόχως παρομοιαστεί στο παρελθόν με το νευρικό σύστημα του ανθρώπινου οργανισμού το οποίο διακλαδώνεται μέσα στην επιχείρηση, μεταφέροντας όλα τα μηνύματα, τις εντολές και αντιδράσεις από και

προς την διοίκηση.(Cook-Wincle (1976) “Auditing Philosophy and Technique”, από Παπαστάθης Παντελής (2003)

Το σύστημα αυτό αποτελείται από τις επιμέρους διαδικασίες, τις πολιτικές, τους μηχανισμούς, τις εντολές, τις επιτροπές, τον τρόπο οργάνωσης, τους προϋπολογισμούς, τις εκθέσεις, τα πρότυπα, που στο σύνολο τους καλούνται μέτρα ελέγχου. (controls) (Φίλος Α.Ιωάννης, 2004^α , « Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου Επιχειρήσεων» σελ.17)

Ο εσωτερικός έλεγχος είναι ο έλεγχος που έχει οργανωθεί μέσα στην οικονομική μονάδα και διενεργείται από τους υπαλλήλους της (Meigs W., Larsen J.,Meigs R., 1984 «Ελεγκτική», Μετάφραση Διαμαντόπουλος Θ., Ταραλούγκας Ι. εκδόσεις Παπαζήση, σελ.16)

Ο εσωτερικός ελεγκτής σχεδιάζει, υιοθετεί και εφαρμόζει μέτρα ελέγχου, τα οποία αποβλέπουν (Παππάς Α., 1999, «Εισαγωγή στην Ελεγκτική», Εκδόσεις Γ. Μπένου, σελ.110-111)

- Στην διαφύλαξη της περιουσίας και του ανθρώπινου δυναμικού της επιχείρησης
- Στην πλήρη εφαρμογή του λογιστικού συστήματος σύμφωνα με τις γενικά παραδεδεγμένες αρχές του λογιστικού συστήματος και τις διατάξεις των νόμων
- Στον έλεγχο των υλοποιήσεων των υποδείξεων της Διοίκησης στο υπαλληλικό προσωπικό
- Στην βελτιστοποίηση της αποτελεσματικότητας της επιχείρησης
- Στον έλεγχο της συμμόρφωσης της διοίκησης στο νομοθετικό πλαίσιο το οποίο την διέπει.

Οι τρεις τελευταία σκοποί επιδιώκονται από τους κλάδους του Διαχειριστικού και Διοικητικού Εσωτερικού Ελέγχου ενώ οι δύο τελευταίοι από τον Λογιστικό Εσωτερικό Έλεγχο.

Η σημασία του εσωτερικού ελέγχου είναι αξιοσημείωτη καθώς δεδομένης της τάσης των επιχειρήσεων να επεκτείνονται σε μετοχικές επιχειρήσεις με ραγδαίους ρυθμούς και κατά συνέπεια να απαρτίζονται από χιλιάδες εργαζομένους και από πολύπλοκα συστήματα πολυμέσων και πληροφόρησης κατέστη αναγκαία η ύπαρξη ενός οργανωμένου συστήματος εσωτερικού ελέγχου,

που θα επιτρέπει στα εκτελεστικά στελέχη της επιχείρησης να λαμβάνουν γνώση για την πορεία αυτής, χωρίς να είναι αναγκαία η προσωπική επίβλεψη.

2.5.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Για να είναι αποτελεσματικό ένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου και να ικανοποιεί τους στόχους του καθίσταται αναγκαίο να διέπεται από ορισμένες βασικές αρχές, μεταξύ των οποίων είναι:

✓ Η επιχείρηση να απαρτίζεται από κατάλληλα και αποτελεσματικά στελέχη. Ολόκληρη η πυραμίδα του εργατικού δυναμικού από τα υψηλόβαθμα στελέχη μέχρι και το ανειδίκευτο προσωπικό πρέπει να είναι κατάλληλα οργανωμένα τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά.

✓ Η αποκέντρωση της διοίκησης ώστε να διασφαλίζεται η κατανομή των ευθυνών. Ο διαχωρισμός πρέπει να είναι σαφής και κατάλληλος έτσι ώστε να προσδιορίζονται επακριβώς οι ευθύνες και οι αρμοδιότητες.

✓ Η παροχή εξουσιοδοτήσεων για την διενέργεια συναλλαγών και την εκπροσώπηση της επιχείρησης έναντι τρίτων.

✓ Η διασφάλιση των συναλλαγών, έτσι ώστε κάθε συναλλαγή να ακολουθεί τα εξής στάδια: έγκριση, εκτέλεση, καταγραφή, με τρόπο που να καθορίζονται σαφώς οι ευθύνες για εγκρίσεις, οι διαδικασίες για τον προληπτικό έλεγχο πριν από κάθε συναλλαγή, να υποβοηθείται η σωστή λογιστική καταχώρηση και απεικόνιση κάθε συναλλαγής, να ελαχιστοποιούνται οι πιθανότητες λάθους και να διευκολύνεται η παροχή πληροφόρησης στη διοίκηση για την λήψη αποφάσεων (Ibid σελ.50-51). Αποτελεί κοινώς αποδεκτή αρχή ότι κανένα άτομο του προσωπικού δεν θα πρέπει να έχει αρμοδιότητα για περισσότερα από ένα στάδια της διαδικασίας συναλλαγής. (Kinney R. William (2000) "Information Quality Assurance and Internal Control for Management Decision Making", Irwin McGray Hill International Editions, United States)

✓ Η επιτήρηση της εργασίας με σκοπό την αποτελεσματικότερη παροχή υπηρεσιών και κατά συνέπεια την εύρυθμη λειτουργία της επιχείρησης.

✓ Η τακτική ενημέρωση έτσι ώστε όλα τα απαραίτητα έγγραφα να φτάνουν έγκαιρα σε όλα τα επίπεδα της διοίκησης. Συχνά η ενημέρωση γίνεται μέσω αναφορών (reporting), εκθέσεων δηλαδή που υποβάλλονται στην διοίκηση. Οι εκθέσεις αυτές πρέπει να υποβάλλονται έγκαιρα και να χαρακτηρίζονται από όσο το δυνατόν απλουστευμένο ύφος και συγκριτική εξέταση. (Ibid sel.25).

✓ Η ύπαρξη τμήματος εσωτερικού ελέγχου, ως ζωτικού για το σύστημα τμήμα, που παρακολουθεί και αξιολογεί την επάρκεια και την καταλληλότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου ως συνόλου.

2.5.2 ΤΑ ΕΙΔΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Τα είδη εσωτερικού ελέγχου είναι:

➤ Έλεγχοι παραγωγής (Production Audits). Οι έλεγχοι παραγωγής αναφέρονται στην παραγωγική διαδικασία και σκοπό έχουν να διαπιστώσουν εάν τηρούνται όλοι οι απαιτούμενοι κανόνες. Ειδικότερα ελέγχονται οι ποσότητες που παράγονται και εάν αυτές είναι σύμφωνες με το πρόγραμμα της διοίκησης, οι προδιαγραφές των προϊόντων και ο εφοδιασμός των απαιτούμενων υλικών, η λειτουργία του εξοπλισμού καθώς και η ειδίκευση των στελεχών.

➤ Οικονομικοί έλεγχοι (Financial Audits). Αποβλέπουν στην προστασία της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης και ουσιαστικά στην επαλήθευση της αξιοπιστίας των οικονομικών καταστάσεων και στον έλεγχο της νομιμότητας.

➤ Διοικητικοί έλεγχοι (Management Audits). Αντίθετα προς τους οικονομικούς και τους λειτουργικούς ελέγχους οι διοικητικοί έλεγχοι καλύπτουν ένα ευρύτερο φάσμα καθώς συνδέονται με την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της διοίκησης. Συνίστανται λοιπόν στην αξιολόγηση με αντικειμενικά κριτήρια της λήψεως αποφάσεων από την διοίκηση, της πολιτικής του φορέα ως προς την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών, της κατανομής των πόρων και της διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού.

➤ Λειτουργικοί έλεγχοι (Operational Audits). Αντικείμενο του λειτουργικού ελέγχου είναι η αξιολόγηση της λειτουργίας του υπάρχοντος συστήματος και η πρόταση αλλαγών σε περιπτώσεις που δεν είναι αποτελεσματικό.

➤ Έλεγχος συστημάτων μηχανογράφησης – πληροφορικής. Είναι ο έλεγχος που συνδέεται με την αποτελεσματική λειτουργία των ηλεκτρονικών μέσων και την προστασία των δεδομένων. Εξακριβώνει εάν γίνεται ορθή λειτουργία των ηλεκτρονικών συστημάτων πληροφόρησης και ο χαρακτήρας του είναι προληπτικός, καθοδηγητικός και κατασταλτικός.

➤ Έλεγχος Ειδικών Θεμάτων. Αφορά τον έλεγχο περισσότερο εξειδικευμένων ζητημάτων.

➤ Έλεγχος Συμμόρφωσης. Ο έλεγχος αυτός συνδέεται με την συμμόρφωση με τους προσυμφωνημένους όρους της επιχείρησης

2.5.3 Ο ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ

Ο Εσωτερικός Ελεγκτής σε αντίθεση με τον Εξωτερικό, βρίσκεται σε υπαλληλική σχέση εξάρτησης προς την ελεγχόμενη επιχείρηση. Έργο του είναι μέσα από τον έλεγχο των πράξεων της διαχείρισης, ο εντοπισμός θελημένων ή μη λαθών και παράνομων ενεργειών. Τα προσόντα του Εσωτερικού Ελεγκτή είναι η άρτια επιστημονική κατάρτιση, η πείρα και το ήθος. Ωστόσο υπάρχουν κάποια μειονεκτήματα στον θεσμό του Εσωτερικού Ελεγκτή τα οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την υφιστάμενη υπαλληλική σχέση εξάρτησης με την ελεγχόμενη επιχείρηση. Δεδομένης της υπαλληλικής σχέσης με την ελεγχόμενη επιχείρηση ο Εσωτερικός Ελεγκτής καλείται να ελέγχει τις ενέργειες των συναδέλφων του με τους οποίους όπως είναι φυσικό με το πέρασμα του χρόνου συνδέεται ακόμη περισσότερο και είναι πιθανόν ο έλεγχος να καταστεί τυπικός και μη αντικειμενικός ενόψει της συναδελφικής αλληλεγγύης. Επιπλέον, οι κανόνες που εφαρμόζονται στον έλεγχο είναι εκείνοι που διέπουν την επιχείρηση και όχι οι γενικότεροι κανόνες της ελεγκτικής ενώ το γεγονός ότι το έργο τους είναι πολύ συγκεκριμένο και περιορισμένο είναι πολύ πιθανό να κάνει τον έλεγχο γι αυτούς ρουτίνα, με αποτέλεσμα την εξασθένηση της ερευνητικότητας του. Τέλος, η ιεραρχική σχέση που διέπει την επιχείρηση επιτρέπει περιορισμένο εάν όχι μόνο τυπικό έλεγχο των διοικούντων.

2.5.4 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

*Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου αναφέρεται σε ένα οργανωμένο πλέγμα λειτουργιών και διαδικασιών, σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα ελέγχων που καθιερώνει η διοίκηση και αποσκοπεί στην αποτελεσματική λειτουργία της επιχείρησης (Cheung, T. Chi. and Qiang, Chen. (1997) «Internal audit at Guangdong Nuclear Power Joint Venture Company Limited», *Managerial Auditing Journal*).*

Το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου είναι το πλάνο που κάνει μια επιχείρηση και όλες οι μέθοδοι που ακολουθεί η διοίκηση για να διασφαλίσει την πιο αποδοτική

συνεργασία με την διεύθυνση της επιχείρησης, να διασφαλίσει το κεφάλαιο, να εντοπίσει τις απάτες και τα λάθη, την ακρίβεια και ολοκλήρωση των λογιστικών αρχείων και την έγκαιρη προετοιμασία όλων των χρήσιμων οικονομικών πληροφοριών (Meigs, W. B., Larsen, E. J. and Meigs, R. F. (1984), «Auditing»).

Σύμφωνα με τον Cook και Wincle (Cook-Wincle (1976) “Auditing: Philosophy and Technique”), το σύστημα εσωτερικού ελέγχου προσομοιάζει το νευρικό σύστημα του ανθρώπου, αφού διακλαδίζεται και απλώνεται στον οργανισμό, και μεταφέρει εντολές και αντιδράσεις από και προς την διοίκηση. Συνδέεται δε άμεσα με την οργανωτική δομή και τους γενικούς κανόνες λειτουργίας της επιχείρησης (Cai, Chun. (1997), “On the functions and objectives of internal audit and their underlying conditions”, Managerial Auditing Journal,).

Βασικό στοιχείο στον σχεδιασμό ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου (Σ.Ε.Ε) αποτελεί η εκτίμηση του κινδύνου. Ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί ένα μέσο για την προσέγγιση και την αξιολόγηση των παραμέτρων του κινδύνου.

2.5.5 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Κάθε επιχείρηση διαφέρει από τις άλλες τόσο σε μέγεθος όσο και σε επίπεδο διαχείρισης. Το γεγονός αυτό κάνει δύσκολο την ενιαία αποτελεσματική εφαρμογή ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου από όλες τις επιχειρήσεις καθώς κάθε μία έχει τις δικές της ανάγκες. Παρόλα αυτά μπορούμε να αναφέρουμε κάποια χαρακτηριστικά, τα οποία κρίνονται αναγκαία για την αποτελεσματική εφαρμογή ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

Η ανεξαρτησία είναι ένα απαραίτητο στοιχείο για την αποτελεσματικότητα ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου καθώς επιτρέπει στους ελεγκτές να δρουν ανεπηρέαστα και απαλλαγμένοι από παρεμβάσεις. Ο Διευθυντής Εσωτερικού Ελέγχου διαβιβάζει τις εκθέσεις του στο Διοικητικό Συμβούλιο. Αυτή η άμεση επικοινωνία προσδίδει κύρος στο έργο τους. Επιπλέον, κάθε επιχείρηση προκειμένου να επιτύχει τον σκοπό της χρειάζεται ένα οργανωτικό σχέδιο το οποίο θα εξασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία της καθώς θα κατανέμει αρμοδιότητες μεταξύ των μελών των Εσωτερικών Ελεγκτών. Σκοπός του οργανωτικού σχεδίου είναι η προστασία των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης μέσα από την κατανομή των αρμοδιοτήτων καθώς με αυτόν τον τρόπο καμία λειτουργία της δεν θα διενεργείται από ένα μόνο άτομο αλλά

αντίθετα θα υλοποιείται μέσα από επιμέρους στάδια και περισσότερα άτομα θα μπορούν να έχουν γνώση προκειμένου να ολοκληρωθεί κάθε ενέργεια. Η παροχή εξουσιοδοτήσεων από την διοίκηση της επιχείρησης κάθε φορά που η τελευταία εκπροσωπείται και συναλλάσσεται με τρίτους αποτελεί άλλο ένα σημαντικό στοιχείο για την ομαλή λειτουργία της και τον αποτελεσματικό έλεγχο της. Ακόμη, ο σχεδιασμός ενός αποδοτικού Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου πρέπει να διασφαλίζει τις συναλλαγές που πραγματοποιεί η επιχείρηση. Ειδικότερα, θα πρέπει να ελέγχεται η διαδικασία διενέργειας των συναλλαγών και εάν αυτή διεξήχθη σύμφωνα με τις αρχές και την πολιτική της διοίκησης, να ελέγχεται η καταχώριση των συναλλαγών, η οποία πρέπει να γίνεται κατόπιν εξουσιοδοτήσεως και με την εφαρμογή των αρχών και των κανόνων της Λογιστικής, η πρόσβαση στα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης, η οποία θα πρέπει να γίνεται κατόπιν έγκρισης και με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και τέλος θα πρέπει να ελέγχονται τα βιβλία και να συγκρίνονται με την απογραφή ώστε να θωρακίζονται τα περιουσιακά στοιχεία του οικονομικού οργανισμού. Όπως προκύπτει από τα παραπάνω για τον αποτελεσματικότερο έλεγχο των συναλλαγών τέσσερα είναι τα στάδια που πρέπει να τηρούνται:

1. Της εξουσιοδοτήσεως
2. Της εγκρίσεως
3. Της εκτελέσεως και
4. Της απογραφής

Ακόμη, ένας σημαντικός παράγοντας που καθιστά τον έλεγχο αποδοτικό είναι η επιθεώρηση εργασίας. Είναι απαραίτητο να ελέγχονται οι μέθοδοι και οι διαδικασίες εργασίας ώστε να πραγματοποιούνται υποδείξεις όπου χρειάζονται και να βελτιώνονται αυτές για την διασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων και των υπηρεσιών.

Επιπλέον, όλες οι νέες πληροφορίες που προέρχονται από εκθέσεις και από συμβούλια και συνέδρια πρέπει να μεριμνάται να διανέμονται σε όλη την διοίκηση για τον εξορθολογισμό της λειτουργίας της οικονομικής μονάδας.

Επίσης, κάθε σχεδιασμός Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου θα πρέπει να ανταποκρίνεται στο μέγεθος και στις ανάγκες της εκάστοτε επιχείρησης και το κόστος κάθε ελέγχου να βρίσκεται πάντα σε συνάρτηση με τον κίνδυνο στον οποίο εκτίθεται η επιχείρηση ώστε αυτό να μην είναι υπέρμετρο.

2.6 ΜΟΝΑΔΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ (ΜΕΕ)

Η Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης αποτελεί μία ανεξάρτητη, αντικειμενική, διαβεβαιωτική και συμβουλευτική υπηρεσία προς τη διοίκηση, η οποία είναι σχεδιασμένη να προσθέτει αξία στον οργανισμό καθώς και να βελτιώνει τις διαδικασίες και λειτουργίες του, που σκοπό έχει να αξιολογεί τακτικά το σύστημα εσωτερικού ελέγχου.

Η Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης, η οποία ονομάζεται και υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου ή και διεύθυνση εσωτερικού ελέγχου στελεγχώνεται από μία ειδική ομάδα προσώπων της επιχείρησης, τους εσωτερικούς ελεγκτές, οι οποίοι συνιστούν ένα επιστημονικά καταρτισμένο και εξειδικευμένο προσωπικό. Η Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης διενεργεί ένα σύνολο προληπτικών και κατασταλτικών ελέγχων και επιθεωρήσεις σύμφωνα με το πρόγραμμα ελέγχου, το οποίο η ίδια συντάσσει και υπάγεται απευθείας στην διοίκηση ή σε ειδική επιτροπή της διοίκησης, την Επιτροπή Ελέγχου (Audit Committee).

Λόγω του κύρους, των αυξημένων ευθυνών και της άμεσης υπαγωγής αυτής στην διοίκηση, η Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης θεωρείται προέκταση της διοίκησης (Παπαστάθης Παντελής, 2003, «Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις – οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του», Τόμος Α, Αθήνα)

Η θέση την οποία έχει η Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης στο Οργανόγραμμα μιας επιχείρησης ποικίλει κατά περίπτωση. Γίνεται αντιληπτό ότι όσο υψηλότερα βρίσκεται στην ιεραρχία τόσο αποτελεσματικότερες υπηρεσίες δύναται να προσφέρει.

Στις μεγάλες επιχειρήσεις το διοικητικό συμβούλιο πρέπει να διορίζει την Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης, η οποία πρέπει να υπάγεται σε αυτό και να ελέγχεται από την Επιτροπή Ελέγχου, η οποία στη συνέχεια ενημερώνει το διοικητικό συμβούλιο της εταιρίας (άρθρο 7 Ν.3016/2002) .

Ο Διευθυντής Εσωτερικού Ελέγχου είναι υπεύθυνος για την εσωτερική οργάνωση της Μονάδας και ειδικότερα έχει τις εξής αρμοδιότητες:

➤ Να συντάσσει τον κανονισμό λειτουργίας, να καταρτίζει και να υποβάλλει στην διοίκηση το ετήσιο πρόγραμμα δράσης της μονάδας, να καθιερώνει τα πλάνα, τα προγράμματα και τις διαδικασίες για την διενέργεια του ελεγκτικού έργου.

- Να ζητά από το διοικητικό συμβούλιο την έγκριση και την αποδοχή από το τελευταίο ενός καταστατικού για την μονάδα εσωτερικής επιθεώρησης, όπου αναφέρεται η στήριξη της διοίκησης και η δυνατότητα των ελεγκτών να έχουν πρόσβαση σε όλα τα στοιχεία και που είναι χρήσιμα για την διευκόλυνση του έργου τους (Φίλος Λ. Ιωάννης 2004, “Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου Επιχειρήσεων”).
- Να καθιερώνει πρότυπα και ποιοτικές διαδικασίες για την λειτουργία της μονάδας
- Να συντονίζει τις εργασίες με τους εξωτερικούς συνεργάτες
- Να ενημερώνει και να συζητά με την διοίκηση για τα πορίσματα των ελέγχων
- Επιπλέον, ο Διευθυντής Εσωτερικού Ελέγχου είναι υπεύθυνος για την οργάνωση του εργατικού δυναμικού της επιχείρησης και ειδικότερα της εκπαίδευσης, της αξιοποίησης και της αξιολόγησης του τελευταίου, εποπτεύοντας το έργο και την δράση του μέσα στην επιχείρηση και ελέγχοντας εάν αυτό είναι εναρμονισμένο με τις αρχές που υπαγορεύει η διοίκηση. (Παπαστάθης Παντελής, 2003, « Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις – οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του»)

2.7 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΈΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Η σχέση της Εταιρικής Διακυβέρνησης με τον Εσωτερικό Έλεγχο είναι ιδιαίτερα σημαντική και η σημασία της έχει αναδειχθεί διεθνώς. Για τον λόγο αυτό θα προβούμε σε μία σύντομη αναφορά της έννοιας της Εταιρικής Διακυβέρνησης και της σχέσης της με τον εσωτερικό έλεγχο.

Η Εταιρική Διακυβέρνηση (Corporate Governance)-(ΕΔ) είναι ένα σύνολο κανόνων που εφαρμόζονται στις Ανώνυμες Εταιρείες και ρυθμίζουν τη λειτουργία του Διοικητικού Συμβουλίου, σε σχέση με τους μετόχους της εταιρείας. Με την ΕΔ επιδιώκεται η υπεύθυνη οργάνωση, λειτουργία, διοίκηση και έλεγχος μιας εταιρείας, με στόχο την αύξηση της αξίας της και τη προστασία των έννομων συμφερόντων όλων των μετόχων της, κυρίως όμως των μετόχων μειοψηφίας, έναντι των μεγαλομετόχων.

Με έναν σύντομο ορισμό η Εταιρική Διακυβέρνηση θα μπορούσαμε να πούμε ότι αποτελεί «το σύστημα με το οποίο παρακολουθούνται και ελέγχονται οι εταιρείες» ή συνηθέστερα «ως το σύνολο των θεσμικών και δομικών μηχανισμών, και των αντίστοιχων δικαιωμάτων λήψης απόφασης, παρέμβασης και ελέγχου, που χρησιμεύουν στην επίλυση των συγκρούσεων συμφερόντων μεταξύ των παραγόντων, οι οποίοι αναμιγνύονται στην εταιρική δραστηριότητα και οι οποίοι καθορίζουν πώς λαμβάνονται οι σημαντικές αποφάσεις στο επίπεδο της επιχείρησης, καθώς και ποιες αποφάσεις λαμβάνονται».

Οι κανόνες Εταιρικής Διακυβέρνησης καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο επιτυγχάνονται οι εταιρικοί στόχοι, καθιερώνουν συστήματα παρακολούθησης και αποτίμησης των εταιρικών κινδύνων, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο εξασφαλίζεται η διαφάνεια των πεπραγμένων της διοίκησης έναντι των μετόχων. Η Εταιρική Διακυβέρνηση αφορά κυρίως τις εταιρείες που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών και στη χώρα μας καθιερώθηκε το 2002 βάσει των νόμων 3016 και 3091/2002. Τον έλεγχο της Εταιρικής Διακυβέρνησης στις εισηγμένες εταιρείες ασκεί η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς .

Η σχέση του εσωτερικού ελέγχου με την Εταιρική Διακυβέρνηση προκύπτει από τον Ν.3016/2002, ο οποίος και αναφέρει ότι το σύστημα εσωτερικού ελέγχου και επομένως ο εσωτερικός έλεγχος εμπεριέχονται στην εταιρική διακυβέρνηση.

2.8 Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ (AUDIT COMMITTEE)

Η Επιτροπή Ελέγχου συνιστά μία ανεξάρτητη συμβουλευτική επιτροπή με αυξημένες αρμοδιότητες. Απαρτίζεται από ανώτερα στελέχη και συγκροτείται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου. Η Επιτροπή αυτή αποτελεί όπως και ο εσωτερικός έλεγχος προέκταση της διοίκησης (Σάμιος Σ. Αγαπητός 2004 σελ.188). Ανώτερος στόχος της Επιτροπής Ελέγχου είναι η αποστασιοποίηση μεταξύ των εσωτερικών ελεγκτών και των διευθυντών της επιχείρησης που ελέγχουν. Για την επίτευξη του ανωτέρου στόχου η Επιτροπή πρέπει να αποτελείται ως επί το πλείστον από μη εκτελεστικά μέλη. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου είναι οι παρακάτω:

➤ Να παρακολουθεί και να αξιολογεί περιοδικά την επάρκεια της οργανωτικής δομής της εταιρείας και του συστήματος εσωτερικού ελέγχου

- Να εξετάζει τις διαδικασίες που ακολουθούνται για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων καθώς και τα στοιχεία που παρουσιάζονται στους μετόχους της εταιρίας
- Υποστηρίζει το έργο των εξωτερικών ελεγκτών με την διευκόλυνση τους ώστε να έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες που τους χρειάζονται για την διεκπεραίωση του έργου τους
- Είναι αρμόδια τόσο για τον διορισμό των ελεγκτών όσο και για τον καθορισμό του ύψους της αμοιβής τους.
- Είναι υπεύθυνη για την θέσπιση Κανονισμού Λειτουργίας και Οργάνωσης των διαδικασιών καθώς και για την εφαρμογή των αποφάσεων της διοίκησης
- Ασκεί εποπτεία στην Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης και διευκολύνει το έργο της
- Συνεργάζεται μαζί της για την διαμόρφωση του ετήσιου προγράμματος ελέγχου
- Είναι η τελικώς υπεύθυνη για τα αποτελέσματα των εσωτερικών ελέγχων.

2.9 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΜΕ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ

Συγκρίνοντας τον Εσωτερικό με τον Εξωτερικό Έλεγχο θα διαπιστώσουμε ότι υπάρχουν τόσο ομοιότητες στους δύο αυτούς θεσμούς όσο και διαφορές. Ο Εσωτερικός Έλεγχος όπως έχει ήδη αναφερθεί παραπάνω διενεργείται από πρόσωπα άρτια επιστημονικά καταρτισμένα με ήθος και αρχές που βρίσκονται σε υπαλληλική σχέση εξάρτησης με τον οικονομικό οργανισμό, τον οποίο ελέγχουν. Αντίθετα ο Εξωτερικός Έλεγχος πραγματοποιείται από πρόσωπα που έχουν σαφώς τα ανωτέρω προσόντα ωστόσο δεν τους συνδέει καμία σχέση εξάρτησης με την ελεγχόμενη επιχείρηση. Διενεργούν τον έλεγχο κατόπιν εντολής από τους μετόχους της επιχείρησης και στους οποίους είναι υποχρεωμένοι να δίνουν αναφορά για τα πορίσματα τους. Μελετώντας τα δύο αυτά είδη ελέγχου γίνεται εμφανές ότι οι δύο αυτές έννοιες αλληλοεξαρτώνται και αλληλοσυμπληρώνονται. Συνεπώς, κάθε ένα από αυτά τα είδη ελέγχου έχει αυτοτελή σημασία και δεν μπορεί το ένα να καταργήσει το άλλο. Και οι δύο μορφές ελέγχου έχουν ως κύριο μέλημα την διενέργεια ελέγχων στις διαδικασίες και στις συναλλαγές της επιχείρησης χρησιμοποιώντας πολλές φορές ίδιες μεθόδους και διαδικασίες και

συμμορφούμενοι στα ίδια ελεγκτικά πρότυπα και τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα και τον Κώδικα Δεοντολογίας. Ενδιαφέρονται για την συμμόρφωση της εταιρίας στις υποδείξεις της διοίκησης και τα πορίσματα των δραστηριοτήτων τους τα παρουσιάζουν μέσω των εκθέσεων των ελεγκτών. Επιπλέον, ενδιαφέρονται για την λειτουργία του οικονομικού οργανισμού και για τον εντοπισμό τυχόν παρατυπιών ενώ τείνουν να χρησιμοποιούν και οι δύο μορφές ελέγχου τα συστήματα πληροφορικής (information systems) καθώς αποτελούν σημαντικό βοήθημα για τον έλεγχο των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. (Pickett K. H. Spencer (1997)), “The Internal Auditing Handbook”, Wiley New York) Ο επιχειρησιακός κίνδυνος είναι ένα στοιχείο που επηρεάζει και τις δύο μορφές ελέγχου (Sawyer, 2003, Sawyer's Internal Auditing, 5th Edition), η ανεξαρτησία, η επιστημονική κατάρτιση, η πείρα και το ήθος είναι προσόντα που πρέπει να διαθέτουν τόσο οι εξωτερικοί όσο και οι εσωτερικοί ελεγκτές. Τέλος, και οι δύο ενδιαφέρονται για την λειτουργία των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου.

Πέρα όμως από τις ομοιότητες που παρουσιάζουν οι δύο λειτουργίες σημειώνονται και αρκετές διαφορές. Ειδικότερα, οι εσωτερικοί ελεγκτές αξιολογούν διαρκώς την επάρκεια του συστήματος εσωτερικού ελέγχου ενώ οι εξωτερικοί αξιολογούν την ετήσια οικονομική κατάσταση και τα στοιχεία του ισολογισμού, οι εσωτερικοί ελεγκτές δεδομένης της υπαλληλικής σχέσης που τους συνδέει με την ελεγχόμενη επιχείρηση είναι περισσότερο εξοικειωμένοι με αυτήν και γνωρίζουν εκ των έσω τα πράγματα ενώ απευθύνονται στο διοικητικό συμβούλιο σε αντίθεση με τους εξωτερικούς, οι οποίοι δεν συνδέονται με καμία σχέση εξάρτησης με την οικονομική μονάδα αλλά δρουν κατόπιν εντολής των μετόχων, στους οποίους δίνουν αναφορά για την χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης. Έτσι, οι ευθύνες που έχουν οι εσωτερικοί ελεγκτές είναι έναντι της διοίκησης ενώ οι εξωτερικοί έχουν νομική ευθύνη για πλημμελή εκτέλεση των καθηκόντων τους (Παπαστάθης Παντελής, 2003, « Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις – οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του»).Στις περισσότερες χώρες ο εξωτερικός έλεγχος είναι υποχρεωτικός σε αντίθεση με τον εσωτερικό (Pickett K. H. Spencer ,1997, “The Internal Auditing Handbook”, Wiley New York). Επιπλέον, ο εσωτερικός έλεγχος αξιολογεί κα ελέγχει το σύστημα εσωτερικού ελέγχου με σκοπό να βοηθήσει την διοίκηση να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα του οικονομικού οργανισμού, αντίθετα ο εξωτερικός έλεγχος αποβλέπει απλώς στον σχηματισμό ενός συμπεράσματος για το σύστημα εσωτερικού ελέγχου, που θα καθορίζει την ένταση του ελέγχου των εξωτερικών ελεγκτών. Τέλος, ο επιμερισμός της εργασίας γίνεται στον εσωτερικό έλεγχο

σύμφωνα με τους λειτουργικούς κύκλους και το επίπεδο διοικητικών ευθυνών ενώ στον εξωτερικό με βάση τις κύριες ομάδες λογαριασμών του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσης .(Φίλος Α. Ιωάννης (2001) «Κανονισμός (Εσωτερικής) Λειτουργίας Τραπεζών και λοιπών εταιρειών»).

Από τα παραπάνω λοιπόν προκύπτει ότι μπορεί οι δύο λειτουργίες να διαφέρουν παρουσιάζουν όμως και αρκετές ομοιότητες. Ύψιστης σημασίας αναδεικνύεται η ανάγκη συνεργασίας και αλληλεξάρτησης τους μέσα από την ανταλλαγή απόψεων καθώς μέσω της ενημέρωσης των εξωτερικών ελεγκτών από τους εσωτερικούς μειώνεται η ένταση των εξωτερικών ελέγχων και επομένως ελαττώνεται σημαντικά το κόστος για την επιχείρηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

3.1 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Ο Εσωτερικός Έλεγχος Τραπεζών διαφέρει από τον Εσωτερικό Έλεγχο άλλων επιχειρήσεων και οι λόγοι που επιβάλλουν την διαφοροποίηση αυτή είναι άμεσα συνδεδεμένοι με το εύρος και την φύση των δραστηριοτήτων τους και τον κίνδυνο τον οποίο αναλαμβάνουν. Οι Τράπεζες τα τελευταία χρόνια προβαίνουν διαρκώς σε συγχωνεύσεις και απορροφήσεις προκειμένου να επεκτείνουν τις δραστηριότητες τους σε νέα προϊόντα και υπηρεσίες ενώ αναλαμβάνουν συναλλαγές τεράστιων χρηματικών ποσών, οι οποίες μπορεί να προέρχονται από μία χώρα, να διενεργούνται σε μία άλλη και να καταγράφονται σε μία τρίτη. Είναι λοιπόν εμφανές ότι είναι εκτεθειμένες σε μεγάλο επιχειρησιακό κίνδυνο γεγονός που σε συνάρτηση με την πολυπλοκότητα και την φύση των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνουν καθώς και με τα μέσα που χρησιμοποιούν απαιτεί πιο απαιτητικά Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου, που θα είναι πιο αυστηρά οργανωμένα ώστε να μπορούν να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις ανάγκες και στην λειτουργία τους και που θα διασφαλίζει την βιωσιμότητα τους.

Το 1924 θεωρείται σύμφωνα με κάποιους συγγραφείς ο χρόνος έναρξης του Εσωτερικού Ελέγχου Τραπεζών, έτος κατά το οποίο ιδρύθηκε μέσα σε συνθήκες πίεσης λόγω της αύξησης του όγκου των εργασιών των Τραπεζών η επιτροπή NABAC (National Association for Bank Audit, Control and Operation). Η ύπαρξη αποτελεσματικών διαδικασιών ελέγχου συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση

για την ομαλή και εύρυθμη λειτουργία των Τραπεζών αλλά και για την διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος γενικότερα. (Πάσχας Ι. Γεώργιος, 2001 σελ.64)

3.2 ΣΤΟΧΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Ως στόχοι του εσωτερικού ελέγχου τραπεζών μπορούν να αναφερθούν οι εξής:

- Η συνεπής υλοποίηση της επιχειρησιακής στρατηγικής με αποτελεσματική χρήση των διαθέσιμων πόρων
- Η αναγνώριση και η αντιμετώπιση πάσης φύσεως κινδύνων που αναλαμβάνονται
- Η διασφάλιση της πληρότητας και της αξιοπιστίας των στοιχείων και πληροφοριών που απαιτούνται για τον ακριβή και έγκαιρο προσδιορισμό της χρηματοοικονομικής κατάστασης της τράπεζας και την παραγωγή αξιόπιστων οικονομικών καταστάσεων
- Η συμμόρφωση με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την λειτουργία της , είτε αυτό είναι εθνικό, είτε διεθνές είτε εσωτερικό
- Η πρόληψη και η αποφυγή λανθασμένων ενεργειών και παρατυπιών που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την φήμη και τα συμφέροντα της τράπεζας, των μετόχων και των συναλλασσόμενων με την τράπεζα.(Φίλος Λ. Ιωάννης (2004), «Η εκτίμηση κινδύνων ως εργαλείο εσωτερικού ελέγχου των τραπεζών»)

Τον Εσωτερικό έλεγχο Τραπεζών διενεργεί η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου, με στόχο την παροχή υψηλού επιπέδου πληροφοριών προς την διοίκηση μέσω της περιοδικής παρακολούθησης των δραστηριοτήτων των στελεχών και υπαλλήλων της και της αξιολόγησης της επάρκειας των μεθόδων που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση των στόχων της.

3.3 ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ

Η φύση της λειτουργίας των Τραπεζών, οι Κίνδυνοι στους οποίους είναι εκτεθειμένες καθημερινά αλλά και η πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων τους αναδεικνύει την ανάγκη καθιέρωσης ειδικότερων μέτρων ελέγχου, που θα διασφαλίζουν την σταθερότητα και την εύρυθμη λειτουργία του τραπεζικού οργανισμού. Ειδικότερα:

- Η καθιέρωση ορίων συναλλαγών και ανώτατων ορίων συναλλαγών ανά νόμισμα και συνολικά, σχετικά με τις συναλλαγές σε ξένο νόμισμα, καθώς και η ληκτότητα ανά νόμισμα και τα όρια συναλλαγών ανά πελάτη
- Η ετοιμασία εκθέσεων πιστοληπτικής ικανότητας, σχετικά με τις νέες χορηγήσεις
- Η ταυτόχρονη παρουσία δύο τουλάχιστον υπαλλήλων για την καταμέτρηση και προώθηση στην επόμενη διαδικασία, σχετικά με τις ταμειακές θυρίδες νυκτός.
- Η θέσπιση ορίων παύσης ζημιογόνων δραστηριοτήτων ή άλλων διορθωτικών ενεργειών

3.4 ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΟΝΑΔΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ

Στις Τράπεζες όπως και στις άλλες επιχειρήσεις ο Εσωτερικός Έλεγχος πραγματοποιείται από ειδικά εξειδικευμένο προσωπικό, τους εσωτερικούς ελεγκτές οι οποίοι συνθέτουν την Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης.

Οι αρμοδιότητες της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης είναι οι εξής :

- Να διενεργεί όλους τους αναγκαίους ελέγχους έτσι ώστε να σχηματίζει μία αντικειμενική γνώμη για την καταλληλότητα και την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.
- Να διενεργούν ειδικούς ελέγχους σε περίπτωση που υπάρχουν στοιχεία για την βλάβη των συμφερόντων της Τράπεζας ώστε να εκτιμάται η έκταση της τυχόν ζημίας.
- Αναφορικά με την διαχείριση των κινδύνων να αξιολογούν τις διαδικασίες που έχουν θεσπιστεί ως προς την αποτελεσματικότητά τους.
- Να υπολογίζουν τις παραμέτρους στις οποίες στηρίχθηκε η εκτίμηση της κεφαλαιακής επάρκειας καθώς και να αξιολογούν τον βαθμό ενσωμάτωσης του συστήματος διαχείρισης κινδύνων στους μηχανισμούς λήψης αποφάσεων.
- Να επιβεβαιώνουν προς τις τραπεζικές εποπτικές αρχές την πληρότητα και την εγκυρότητα των ως άνω διαδικασιών και ειδικότερα των διαδικασιών εκτίμησης των παραμέτρων.

➤ Να αξιολογούν την κατανομή των καθηκόντων και την διαχείριση του εργατικού δυναμικού.

➤ Να αξιολογούν την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα των συστημάτων λογιστικής και πληροφορικής.

➤ Να αξιολογούν τον βαθμό με τον οποίο χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά οι διατιθέμενοι πόροι για την επίτευξη της στρατηγικής της τράπεζας.

➤ Να ελέγχουν τις διαδικασίες που έχουν τεθεί για την παρακολούθηση και την αντιμετώπιση των πάσης φύσεως κινδύνων.

➤ Να υποβάλλουν προτάσεις για την βελτίωση των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου έτσι ώστε να επιτυγχάνονται καλύτερα οι στόχοι του.

➤ Να αξιολογούν την αποτελεσματικότητα των διορθωτικών μέτρων που λαμβάνονται από τις ελεγχόμενες μονάδες της τράπεζας για την αντιμετώπιση των πάσης φύσεως αδυναμιών.

➤ Να ενημερώνουν έγκαιρα και αντικειμενικά για την επίτευξη των στόχων του πιστωτικού ιδρύματος το διοικητικό συμβούλιο και την διοίκηση.

3.5 ΚΥΚΛΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Ο διαχωρισμός των λειτουργιών της Τράπεζας διαφοροποιείται από τον κύκλο δραστηριοτήτων των λοιπών επιχειρήσεων ακολουθώντας μία ιδιαίτερη κατηγοριοποίηση (Φίλος Λ. Ιωάννης, 2001, «Κανονισμός (Εσωτερικής) Λειτουργίας Τραπεζών και λοιπών εταιρειών»):

- Διοίκηση
- Δανειοδοτήσεις
- Επενδύσεις – Τοποθετήσεις
- Διαχειρίσεις για λογαριασμό τρίτων και λοιπές τραπεζικές εργασίες
- Χρηματοοικονομικές Δραστηριότητες

- Δραστηριότητες συναλλαγών και λειτουργίας

3.6 Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Η έννοια του κινδύνου είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με την δραστηριότητα των Τραπεζών. Τα Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα είναι εκτεθειμένα σε περισσότερους κινδύνους σε σχέση με τις άλλες επιχειρήσεις. Ένας ορισμός για την έννοια του κινδύνου έχει δοθεί από τους Selim και McNamee (Selim G, McNamee, D. (1999), 'The Risk Management and Internal Auditing Relationship: Developing and Validating a Model', International Journal of Auditing,) ειδικότερα : « *Κίνδυνος ορίζεται ως μία έννοια που χρησιμοποιείται για να εκφράσει την αβεβαιότητα για τα γεγονότα και τα αποτελέσματα της που θα μπορούσαν να έχουν σημαντική επίπτωση στην επίτευξη των στόχων της επιχείρησης*» ενώ ο Jafari (Jafari M., 2011, “Development and evaluation of a knowledge risk management model for project based organizations: A multi-stage study”, Management Decision) *όρισε τον κίνδυνο ως ένα συμβάν ή μία ασαφή κατάσταση, που θα επηρεάσει το χρονοδιάγραμμα, το κόστος και την ποιότητα του έργου.* Η βασική δραστηριότητα του ελέγχου σε σχέση με τον κίνδυνο είναι η διαχείριση του (Karagiorgos, 2010, “Evaluation of the effectiveness of Internal Audit in Greek Hotel Business”, International Journal of Economic Sciences and Applied Research,). Για να επιτευχθεί το έργο της διαχείρισης κινδύνων από τα Τραπεζικά Ιδρύματα πρέπει να υφίσταται άλλοτε υποχρεωτικά και άλλοτε όχι Ανεξάρτητη Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων καθώς και ανεξάρτητη Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων.

Η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων (ΜΔΚ) είναι μία μονάδα διοικητικά ανεξάρτητη από άλλες από μονάδες με εκτελεστικές αρμοδιότητες και αποβλέπει στην όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερη κάλυψη όλων των μορφών κινδύνου, στον ενοποιημένο έλεγχο τους και στην αντιμετώπιση τους. Η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων υπόκειται στον έλεγχο της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης ως προς την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνου. Η ως άνω αξιολόγηση πραγματοποιείται με βάση το σύστημα εκτίμησης κινδύνου, που εκείνη αναπτύσσει για την επίτευξη του έργου της. Σε μία γενικότερη επισκόπηση ένα σύστημα εκτίμησης κινδύνου μπορεί να περιλαμβάνει τα εξής στάδια (Φίλος Λ. Ιωάννης 2004, «Η εκτίμηση κινδύνων ως

εργαλείο εσωτερικού ελέγχου των τραπεζών», Δελτίο Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών):

- Ο ελεγκτής διαιρεί τις τραπεζικές εργασίες σε περιοχές δραστηριοτήτων
- Για την κάθε μία από αυτές εντοπίζει τους στόχους του εσωτερικού ελέγχου
- Αναλύει τον κάθε στόχο με επιμέρους μέτρα ελέγχου, επιβεβαιώνοντας την ύπαρξη τους και αξιολογώντας την επάρκεια και την αποτελεσματικότητά τους
- Πιθανολογεί τα τυχόν σφάλματα που μπορεί να προκύψουν από τον έλεγχο εάν δεν ισχύουν τα επιμέρους στοιχεία ελέγχου
- Εκτιμά τους κινδύνους για να καταλήξει στην προσέγγιση του ελέγχου

3.7 Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ (ΕΕ)

Η Επιτροπή Ελέγχου στα Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) και απαρτίζεται από μη εκτελεστικά μέλη του, τουλάχιστον τρία. Από αυτά, το ένα τουλάχιστον είναι ανεξάρτητο κατά την έννοια του Ν.3016/2002, με επαρκείς γνώσεις και εμπειρία σε λογιστικής και ελεγκτικής φύσεως θέματα. Τα εν λόγω μέλη δεν πρέπει να κατέχουν παράλληλες θέσεις ή ιδιότητες ή να διενεργούν συναλλαγές που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ασυμβίβαστες με την αποστολή της Επιτροπής. Η συμμετοχή στην Επιτροπή Ελέγχου δεν αποκλείει την δυνατότητα συμμετοχής και σε άλλες Επιτροπές του ΔΣ. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής πρέπει να διαθέτει τις απαιτούμενες γνώσεις και εμπειρία για την επίβλεψη των ελεγκτικών διαδικασιών και των λογιστικών θεμάτων που απασχολούν την Επιτροπή, ενώ παράλληλα η Επιτροπή Ελέγχου, ως σύνολο, πρέπει να διαθέτει την κατάρτιση και την εμπειρία, που απαιτούνται για την διεκπεραίωση του έργου της, περιλαμβανομένης της γνώσης για το ευρύτερο περιβάλλον λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος (εκτός και εντός της χώρας) και για τα συστήματα πληροφορικής.

Η λειτουργία της Επιτροπής Ελέγχου διέπεται από τον Κανονισμό, στον οποίο καθορίζονται η διάρκεια, τα μέλη, η συχνότητα εναλλαγής τους, οι διαδικασίες λήψης των αποφάσεων, καθώς και τα κύρια καθήκοντα της, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται (Υπ' Αριθμ. 2577/2006 Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος) :

➤ Η παρακολούθηση και η ετήσια αξιολόγηση της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου σε ατομική βάση και σε επίπεδο ομίλου, εφόσον πρόκειται για μητρική, με βάση τα σχετικά στοιχεία και πληροφορίες της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης, τις διαπιστώσεις και παρατηρήσεις των εξωτερικών ελεγκτών (τακτικών ορκωτών ελεγκτών δικαστών), καθώς και των εποπτικών αρχών.

➤ Η επίβλεψη και η αξιολόγηση των διαδικασιών κατάρτισης των δημοσιευμένων ετήσιων και, εφόσον συντρέχει σχετική υποχρέωση και, περιοδικών οικονομικών καταστάσεων, του πιστωτικού ιδρύματος και του ομίλου σύμφωνα με ισχύοντα λογιστικά πρότυπα.

➤ Η επίβλεψη του διενεργούμενου από τους τακτικούς ορκωτούς ελεγκτές λογιστές ελέγχου των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων του πιστωτικού ιδρύματος και η σε τακτική βάση συνεργασία μαζί τους. Στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής, η Επιτροπή ζητάει από τους εν λόγω ελεγκτές να αναφέρουν τα τυχόν προβλήματα ή τις αδυναμίες που εντόπισαν στο ΣΕΕ κατά τον έλεγχο των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα εκάστοτε ισχύοντα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα.

➤ Η υποβολή πρότασης προς το ΔΣ για την επιλογή των εξωτερικών ελεγκτών (νοουμένων ως των τακτικών ορκωτών ελεγκτών λογιστών). Η Επιτροπή υποβάλλει επίσης πρόταση όποτε το κρίνει σκόπιμο για την αντικατάσταση ή την εναλλαγή τους.

➤ Η διασφάλιση της ανεξαρτησίας σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία των ορκωτών ελεγκτών λογιστών.

➤ Η υποβολή των προτάσεων για την αντιμετώπιση των αδυναμιών που έχουν διαπιστωθεί και η παρακολούθηση της εφαρμογής των μέτρων που αποφασίζονται από το ΔΣ.

➤ Η υποβολή προτάσεων για τις ειδικές περιοχές όπου επιβάλλεται η διενέργεια πρόσθετων ελέγχων από τους εσωτερικούς ή από τους εξωτερικούς ελεγκτές.

➤ Η αξιολόγηση του έργου της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης με έμφαση σε θέματα που σχετίζονται με το βαθμό ανεξαρτησίας της, την ποιότητα και το εύρος των ελέγχων που διενεργεί, τις προτεραιότητες που προσδιορίζονται από μεταβολές του οικονομικού περιβάλλοντος, των συστημάτων και του επιπέδου των κινδύνων και την εν γένει αποτελεσματικότητα της λειτουργίας της.

Η Επιτροπή συνεδριάζει τακτικά, τουλάχιστον μία φορά κάθε τρίμηνο, ή και έκτατα και μπορεί να προσκαλεί μέλη της διοίκησης και οποιοδήποτε άλλο στέλεχος ή εμπειρογνώμονα, η παρουσία του οποίου κατά την κρίση της απαιτείται. Η Επιτροπή τηρεί πρακτικά και ενημερώνει εγγράφως το ΔΣ για τα αποτελέσματα του ελεγκτικού της έργου.

3.8 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

Στην Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου σε ορισμένα πιστωτικά ιδρύματα λειτουργεί ένα γνωμοδοτικό όργανο με κύριο ρόλο την παροχή εισηγήσεων προς τον Διευθυντή της Διεύθυνσης. Ο χαρακτήρας του είναι συμβουλευτικός ενώ ο μόνος αρμόδιος για την λήψη αποφάσεων είναι ο Διευθυντής της Διεύθυνσης. Το Συμβούλιο της Διεύθυνσης απαρτίζεται από τον Διευθυντή της Διεύθυνσης και τους Υποδιευθυντές της Διεύθυνσης ενώ σχετικά με τα θέματα με τα οποία ασχολείται θα μπορούσαν να αναφερθούν ενδεικτικά τα παρακάτω: διαμόρφωση χρονοπρογράμματος της Διεύθυνσης, παρακολούθηση υλοποίησης χρονοπρογράμματος, αξιολόγηση ελεγκτών και ελεγκτικού έργου, διαμόρφωση εκπαιδευτικού προγράμματος της Διεύθυνσης, επιλογή νέου προσωπικού της Διεύθυνσης, βελτίωση των διαδικασιών και συντονισμός των έργων της διεύθυνσης.

3.9 ΜΟΝΑΔΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ (ΜΕΕ)

Η Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης απαρτίζεται από τους Εσωτερικούς Ελεγκτές της Τράπεζας, οι οποίοι προχωρούν στην εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου σύμφωνα πάντα με τις υποδείξεις του επικεφαλής του πιστωτικού

ιδρύματος. Αναφορικά με τις αρμοδιότητες της θα μπορούσαν να αναφερθούν οι παρακάτω:

- Η διεξαγωγή ελεγκτικών εργασιών έτσι ώστε να εξακριβώνεται αντικειμενικά εάν το σύστημα εσωτερικού ελέγχου είναι επαρκές και αποτελεσματικό.
- Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εφαρμογών που έχουν υιοθετηθεί από το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα για την εκτίμηση και την διαχείριση του κινδύνου, σύμφωνα με τις οποίες πραγματοποιείται η αξιολόγηση του επιπέδου του κεφαλαίου που πρέπει να διατηρούν οι τράπεζες.
- Ο έλεγχος της λειτουργίας των μηχανισμών και των συστημάτων που συμμετέχουν στην παραγωγή και παροχή διοικητικών και χρηματοοικονομικών πληροφοριών.
- Η αξιολόγηση των μέσων της εύρεσης και της αξιοποίησης των κεφαλαίων και των πόρων της επιχείρησης για την υλοποίηση της στρατηγικής της.
- Ο έλεγχος της εφαρμογής των κατευθυντήριων γραμμών που έχουν τεθεί για την παρακολούθηση και διαχείριση του εύρους των κινδύνων στους οποίους είναι εκτεθειμένη η τράπεζα.
- Ο εντοπισμός αδυναμιών ή ελλείψεων του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου (ΣΕΕ) προκειμένου να ληφθούν τα αντίστοιχα διορθωτικά μέτρα, καθώς επίσης και για την βελτιστοποίηση των ήδη υπαρχόντων μεθόδων, ώστε να πραγματοποιούνται οι στόχοι του ιδρύματος.
- Η τακτική ενημέρωση της διοίκησης όσο και του διοικητικού συμβουλίου σχετικά με την εκπλήρωση των στόχων του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

3.10 ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ (ΜΔΚ)

Τα Τραπεζικά ιδρύματα έχουν να αντιμετωπίσουν ένα μεγάλο φάσμα κινδύνων σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ότι οι άλλες επιχειρήσεις. Ειδικότερα, τα είδη κινδύνων που οφείλουν να διαχειριστούν είναι: ο πιστωτικός κίνδυνος, ο λειτουργικός, ο κίνδυνος ρευστότητας, ο συστηματικός κίνδυνος, ο κίνδυνος από

την ηλεκτρονική τραπεζική και ο κίνδυνος χώρας. Η σημασία της αναγκαίας πρόληψης και διαχείρισης των ως άνω κινδύνων διαφαίνεται από το γεγονός της υποχρεωτικής ή μη σύστασης μίας ανεξάρτητης Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων και μίας ανεξάρτητης Επιτροπής Κινδύνων. Στις αρμοδιότητες της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων υπάγονται οι παρακάτω:

- Η εφαρμογή όλων των κατάλληλων και αποτελεσματικών μέτρων για την διαχείριση των κινδύνων που αντιμετωπίζει ο χρηματοπιστωτικός οργανισμός καθώς και των μοντέλων που κρίνονται αναγκαία για την εκτίμηση, αξιολόγηση και την αντιμετώπιση τους.
- Ο προσδιορισμός των κριτηρίων για τον έγκαιρο εντοπισμό των κινδύνων σε ατομικά και συνολικά χαρτοφυλάκια.
- Η ενημέρωση της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων για τις κατάλληλες μεθόδους προσαρμογής των κινδύνων στα καθορισμένα επίπεδα.
- Η περιοδική αναφορά της αποτελεσματικότητας των μέτρων που έχουν τεθεί για τον εντοπισμό και την διαχείριση των κινδύνων και η εισήγηση διορθωτικών μέτρων.
- Η περιοδική σύνταξη αναφορών με σκοπό την ενημέρωση της διοίκησης και του διοικητικού συμβουλίου αναφορικά με τα θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της.
- Ο προσδιορισμός του επιπέδου του εποπτικού κεφαλαίου και των μεθόδων εκτίμησης του, έτσι ώστε να καλυφθούν όλοι οι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθεται ο πιστωτικός οργανισμός.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η σχέση της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης με την Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων είναι μία σχέση συνεργασίας με σκοπό την διαχείριση των κινδύνων. Η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνου υπάγεται στον έλεγχο της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης.

3.11 ΜΟΝΑΔΑ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ

Η Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης έχει ως αντικείμενο την συμμόρφωση της λειτουργίας της Τράπεζας με τους νόμους και τους κανόνες δικαίου. Η αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου κανονιστικής συμμόρφωσης

είναι υψίστης σημασίας για την ομαλή λειτουργία του πιστωτικού ιδρύματος. Ως κίνδυνος κανονιστικής συμμόρφωσης ορίζεται από την Επιτροπή της Βασιλείας ο κίνδυνος να επιβληθεί σε μία Τράπεζα χρηματικό πρόστιμο, νομικές κυρώσεις, και γενικά παραβάσεων των αρχών που πρέπει να εφαρμόζονται κατά την δραστηριότητα της θέτοντας σε κίνδυνο την φήμη της στον κύκλο των συναλλαγών. Ειδικότερα, οι αρμοδιότητες της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης είναι οι παρακάτω:

- Να υιοθετεί μεθόδους ώστε να επιτυγχάνεται η έγκαιρη και αποτελεσματική συμμόρφωση της Τράπεζας με το Κανονιστικό πλαίσιο αλλά και τους εσωτερικούς κανονισμούς της.
- Να εφαρμόζει τα κατάλληλα προγράμματα ώστε το προσωπικό να εκπαιδεύεται και να λαμβάνει γνώση όλων των εξελίξεων στα νομοθετικά κείμενα που αφορούν το εύρος των δραστηριοτήτων τους.
- Να παρέχει έγγραφη βεβαίωση στον τραπεζικό οργανισμό ότι έχουν πραγματοποιηθεί όλες οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται από την κανονιστική ρύθμιση εντός της προβλεπόμενης νόμιμης προθεσμίας.
- Να διαπιστώνεται ότι η Τράπεζα λειτουργεί πάντα σύννομα και η δραστηριότητα της δεν προσκρούει σε διατάξεις που ρυθμίζουν παράνομες ενέργειες.

3.12 Η ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 2577/9.3.2006 ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Όπως ήδη αναφέρθηκε η πολυπλοκότητα της λειτουργίας των τραπεζικών οργανισμών σε συνάρτηση με τον μεγάλο κίνδυνο στον οποίο εκτίθενται καθιστά απαραίτητη την ύπαρξη ενός συνόλου αυστηρών λειτουργικών, διοικητικών και οικονομικών ελέγχων, που θα συμβάλλουν στην πρόληψη αλλά και την αντιμετώπιση των κινδύνων, στον έλεγχο της αξιοπιστίας των πληροφοριών που συγκεντρώνονται, που είναι απαραίτητες για την ορθή απεικόνιση των λογιστικών καταστάσεων, στην διασφάλιση των περιουσιακών στοιχείων αλλά και του ανθρώπινου δυναμικού, που εξασφαλίζει την σταθερότητα της λειτουργίας και την βιωσιμότητα του τραπεζικού οργανισμού.

Η Πράξη του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (ΠΔΤΕ) 2577/9.3.2006 με θέμα «Πλαίσιο αρχών λειτουργίας και κριτηρίων αξιολόγησης της οργάνωσης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και σχετικές αρμοδιότητες των διοικητικών τους οργάνων» ορίζει ότι κάθε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα είναι υποχρεωμένο να διαθέτει ένα αποτελεσματικό Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου.

Ειδικότερα ένα επαρκές Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου πρέπει να :

1. Είναι επαρκώς τεκμηριωμένο και λεπτομερώς καταγεγραμμένο ως προς τα σημεία ελέγχου και τις διαδικασίες
2. Είναι κατάλληλα προσαρμοσμένο ως προς το εύρος, τον όγκο, τους κινδύνους και την πολυπλοκότητα των εργασιών του ιδρύματος, του ομίλου συνολικά και των θυγατρικών, καθώς και προς τις ιδιαιτερότητες των χωρών στις οποίες δραστηριοποιείται
3. Καλύπτει πλήρως όλες τις δραστηριότητες και τις συναλλαγές του πιστωτικού ιδρύματος
4. Παρέχει δυνατότητα ελέγχου των εργασιών των οποίων η διεκπεραίωση ανατίθεται σε άλλες επιχειρήσεις(outsourcing)
5. Υποστηρίζεται από ολοκληρωμένο σύστημα διοικητικών πληροφοριών (MIS) και επικοινωνίας με σαφώς καθορισμένες ιεραρχικές γραμμές αναφοράς που θα επιτρέπουν την έγκαιρη ροή και την αξιοπιστία της απαιτούμενης πληροφόρησης σε κάθε λειτουργό ή διοικητικό όργανο για την εκτέλεση του έργου του
6. Προβλέπει την διεξαγωγή από τα αρμοδίως επιφορτισμένα όργανα ή μονάδες, περιοδικών ή και έκτακτων ελέγχων, για την διαπίστωση της συνεπούς εφαρμογής των κανόνων και διαδικασιών από όλες τις υπηρεσιακές μονάδες
7. Διαθέτει εσωτερική συνοχή των μηχανισμών ελέγχου για το σύνολο του πιστωτικού ιδρύματος και του ομίλου του
8. Προβλέπει διαδικασίες για την αξιολόγηση της επάρκειάς του, με κριτήρια:
 - Τη συνέπεια της εφαρμογής των διαδικασιών
 - Τις ποσοτικές και ποιοτικές επιπτώσεις από παραβιάσεις των κανόνων ασφαλείας ή από λάθη και παραλείψεις στην εφαρμογή τους
 - Την ύπαρξη μηχανισμών άμεσης αναθεώρησης των διαδικασιών για την αντιμετώπιση των αδυναμιών, που διαπιστώνονται από τις τακτικές ή έκτακτες αξιολογήσεις τους

Επιπλέον, η Τράπεζα της Ελλάδος θεωρεί ιδιαίτερα χρήσιμη την ανάπτυξη μεθόδων αυτοαξιολόγησης από τις υπηρεσιακές μονάδες, υπό την προϋπόθεση υιοθέτησης καταγεγραμμένων αντικειμενικών κριτηρίων και τελικής αξιολόγησης τους από την Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης.

3.12.1 ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ-ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 2577/9.3.2006 ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής οργανωτικής δομής και επάρκειας του ΣΕΕ, απαιτείται για κάθε δραστηριότητα, αναλυτική περιγραφή και σαφής καθορισμός των αρμοδιοτήτων και ορίων ευθύνης κάθε εμπλεκόμενης υπηρεσιακής μονάδας και Επιτροπής, καθώς και αντίστοιχες διαδικασίες εξουσιοδότησης.

Ειδικότερα απαιτείται:

1. Η αναλυτική καταγραφή των διαδικασιών διεξαγωγής κάθε εργασίας, που κοινοποιείται στο αρμόδιο για την εκτέλεση και τον έλεγχο της προσωπικό.

2. Η ενσωμάτωση σε όλους τους κανονισμούς διεξαγωγής των εργασιών του πιστωτικού ιδρύματος, κατάλληλων μηχανισμών ελέγχου που θα διασφαλίζουν ότι όλες οι συναλλαγές είναι έγκυρες και νόμιμες, έχουν εκτελεστεί σύμφωνα με όλους τους κανόνες λειτουργίας της κάθε υπηρεσιακής μονάδας, έχουν αξιολογηθεί ως προς τους κινδύνους που ενέχουν, έχουν διεκπεραιωθεί από κατάλληλα εξουσιοδοτημένα και άμεσα εντοπιζόμενα άτομα, έχουν καταχωρηθεί στα προβλεπόμενα για κάθε περίπτωση αρχεία και έχουν ενταχθεί στο σύστημα διοικητικής πληροφόρησης.

3. Η πρόβλεψη για άμεση ή έμμεση εμπλοκή δύο τουλάχιστον λειτουργών του πιστωτικού ιδρύματος σε κάθε δραστηριότητα ή ελεγκτική λειτουργία (four eyes principle) μέχρι την ολοκλήρωσή της. Το πιστωτικό ίδρυμα αξιολογώντας το επίπεδο των κινδύνων, μπορεί κατ' εξαίρεση από τις διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου να προβλέπει απλοποιημένες καταγεγραμμένες διαδικασίες για ορισμένες κατηγορίες συναλλαγών, με καθορισμό συγκεκριμένου ορίου συναλλαγών ή και άλλων ποιοτικών χαρακτηριστικών.

4. Η συμβουλευτική (τουλάχιστον) συμμετοχή των Μονάδων Εσωτερικής Επιθεώρησης, Διαχείρισης Κινδύνων και Κανονιστικής

Συμμόρφωσης στον σχεδιασμό νέων προϊόντων και διαδικασιών σε θέματα που αφορούν στη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων, καθώς και για την εκτίμηση του λειτουργικού κινδύνου που μπορεί να προκύψει, σε περιπτώσεις σημαντικών αλλαγών (συγχωνεύσεις, εξαγορές κλπ), προκειμένου να ενσωματωθούν οι κατάλληλοι ελεγκτικοί μηχανισμοί, οι μηχανισμοί διαχείρισης κινδύνων και να διασφαλισθεί η συμβατότητα με τους ισχύοντες κανόνες.

3.12.2 ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ, ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΥ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 2577/9.3.2006 ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

5. Καθορίζονται διαδικασίες διαχείρισης και διαρκούς εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού, έτσι ώστε η στελέχωση κάθε θέσης, εργασίας ή ευθύνης να γίνεται από πρόσωπα που διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις και ικανότητες με τη θέσπιση των πλέον ενδεδειγμένων εκάστοτε κριτηρίων πρόσληψης και εξέλιξης.

6. Οι αμοιβές των στελεχών και ιδίως αυτών που διαθέτουν προϊόντα και υπηρεσίες ή διαχειρίζονται τα διαθέσιμα κεφάλαια του ιδρύματος διαμορφώνονται με συνεπή συνεκτίμηση της αρχής αποφυγής της παροχής κινήτρων για την ανάληψη υπερβολικών κινδύνων ή τον προσπορισμό βραχυπρόθεσμου οφέλους.

7. Διασφαλίζεται ο αποτελεσματικός διαχωρισμός των καθηκόντων με την υιοθέτηση κατάλληλων διαδικασιών ώστε να αποφεύγονται περιπτώσεις ασυμβίβαστων ρόλων, σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ των μελών του Δ.Σ, της Διοίκησης και των στελεχών, αλλά και μεταξύ αυτών, του πιστωτικού ιδρύματος και των συναλλασσομένων, καθώς και αθέμιτης χρήσης εμπιστευτικών πληροφοριών ή περιουσιακών στοιχείων . Για τον σκοπό αυτό λαμβάνονται υπόψη οι βέλτιστες διεθνείς πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης, οι σχετικές διατάξεις της χρηματιστηριακής νομοθεσίας, ο Κώδικας Δεοντολογίας για την παροχή Επενδυτικών Υπηρεσιών, καθώς και οι τυχόν σχετικές αποφάσεις των εποπτικών αρχών.

8. Με κατάλληλες διαφοροποιήσεις στη διοικητική τους υπαγωγή και στις γραμμές διοικητικής αναφοράς διασφαλίζεται η ανεξαρτησία αφενός των οργάνων ελέγχου από τις ελεγχόμενες δραστηριότητες και τους λειτουργούς τους

και αφετέρου, της διαχείρισης κινδύνων από δραστηριότητες ανάληψης κινδύνων και τους λειτουργούς τους, έτσι ώστε:

- Οι λειτουργίες υποδοχής και διεκπεραίωσης αιτημάτων πελατών, προώθησης και διάθεσης τραπεζικών προϊόντων στο κοινό (πιστώσεις, καταθετικά και επενδυτικά προϊόντα), διαπραγμάτευσης και εν γένει διενέργειας συναλλαγών (front line) να είναι διοικητικά και λειτουργικά διαχωρισμένες από τις λειτουργίες έγκρισης αιτημάτων, επιβεβαίωσης, λογιστικοποίησης και διακανονισμού συναλλαγών, καθώς και φύλαξης τίτλων ή άλλων περιουσιακών στοιχείων του ιδρύματος ή των πελατών.

- Ομοίως, διαχωρισμένες να είναι οι λειτουργίες διαχείρισης κινδύνων και ελέγχου αφενός μεταξύ τους και αφετέρου από τις πιο πάνω λειτουργίες.

9. Διασφαλίζεται ο συστηματικός έλεγχος της πρόσβασης μόνο εξουσιοδοτημένων ατόμων σε περιουσιακά και λογιστικά στοιχεία και εν γένει εμπιστευτικές πληροφορίες.

10. Διασφαλίζεται με κατάλληλες διαδικασίες που θεσπίζονται από το πιστωτικό ίδρυμα, η δυνατότητα πραγματοποίησης ανώνυμων αναφορών, καθώς και η προστασία των υπαλλήλων που μέσω αυτών ενημερώνουν το Δ.Σ ή την Επιτροπή Ελέγχου (ή όπου αυτή δεν υφίσταται τον εξουσιοδοτημένο υπάλληλο της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης) για σοβαρές παρατυπίες παραλείψεις ή αξιόποινες πράξεις που υπέπεσαν στην αντίληψη τους.

3.12.3 ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΙΔΙΚΗ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 2577/9.3.2006 ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

11. Ως προς τις συναλλαγές με φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που έχουν ειδική σχέση με το πιστωτικό ίδρυμα, κατά την έννοια της ΠΔ/ΤΕ 2563/19.7.2005, όπως εκάστοτε ισχύει, διασφαλίζεται ότι:

- Υφίσταται λεπτομερής καταγραφή των όρων και διαδικασιών του πιστωτικού ιδρύματος για κάθε μορφής πιστοδοτήσεις ή συμμετοχές προς τα πρόσωπα που έχουν ειδική σχέση προς το πιστωτικό ίδρυμα ώστε:

- ✓ Οι όροι των σχετικών πιστοδοτήσεων να μην αποκλίνουν από τους όρους που εφαρμόζονται στις αντίστοιχες κατηγορίες λοιπών χρηματοδοτήσεων

- ✓ Κάθε συμμετοχή ή πιστοδότηση στα πιο πάνω πρόσωπα να πραγματοποιείται μετά από έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου ή απόφαση της

Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων του πιστωτικού ιδρύματος όπου κατά νόμο απαιτείται

12.1 Για την διευκόλυνση της ομαλής χρηματοδοτικής κάλυψης των αναγκών της δραστηριότητας των επιχειρήσεων που συμπεριλαμβάνονται στα πρόσωπα που διατηρούν ειδική σχέση με το πιστωτικό ίδρυμα, κατά τα ανωτέρω, το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να καθορίζει ένα εύλογο όριο πιστοδοτήσεων μέχρι το οποίο δεν απαιτείται η προηγούμενη έγκριση του Δ.Σ, αλλά απλή εκ των υστέρων γνωστοποίηση της αντίστοιχης πιστοδότησης.

12.2 Τα αναφερόμενα στην πιο πάνω παράγραφο πρόσωπα που έχουν ειδική σχέση με το πιστωτικό ίδρυμα γνωστοποιούν στο Διοικητικό Συμβούλιο του πιστωτικού ιδρύματος το σύνολο του υφιστάμενου υπολοίπου των πιστοδοτήσεων τους από συνδεδεμένες με το πιστωτικό-χρηματοδοτικό ίδρυμα επιχειρήσεις, κατά την έννοια του άρθρου 42^ε του Ν. 2190/1920, όπως ισχύει εντός 20 ημερών από το τέλος κάθε ημερολογιακού έτους. (Η υποχρέωση αυτή είναι ανεξάρτητη από την υποβολή στοιχείων από το πιστωτικό ίδρυμα στην Τράπεζα της Ελλάδος)

3.12.4 ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΣ ΠΕΛΑΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 2577/9.3.2006 ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

13. Για την διασφάλιση της παροχής κατάλληλων υπηρεσιών προς τους πελάτες, ως αναπόσπαστο τμήμα του λειτουργικού κινδύνου, απαιτείται ιδίως:

✓ Η υιοθέτηση από τα πιστωτικά ιδρύματα των βέλτιστων πρακτικών, για την παροχή υπηρεσιών και προϊόντων που προσιδιάζουν στα χαρακτηριστικά του πελάτη

✓ Η παρακολούθηση και αξιολόγηση του τρόπου εξυπηρέτησης και ειδικότερα των διαδικασιών παρουσίασης και συμφωνίας των όρων συνεργασίας τους με το πιστωτικό ίδρυμα, κατά τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις και ιδίως τη νομοθεσία περί προστασίας του καταναλωτή.

✓ Η ύπαρξη κατάλληλων διαδικασιών για την εξέταση των καταγγελιών ή παραπόνων των πελατών κατά τις διατάξεις της ΠΔ/ΤΕ 2501/31.10.2002, όπως ισχύει, καθώς και τις λοιπές σχετικές διατάξεις της νομοθεσίας.

✓ Η διαφύλαξη των συμφερόντων και προστασία από αλλότρια χρήση των προσωπικών δεδομένων. Τα πιστωτικά ιδρύματα θέτουν στη διάθεση της Τράπεζας της Ελλάδος τις άδειες που χορηγούνται από τις αρμόδιες αρχές για την τυχόν χρήση των εν λόγω δεδομένων. Τα περιουσιακά στοιχεία των πελατών να φυλάσσονται και να τηρούνται αναλυτικά και ξεχωριστά από παρόμοια περιουσιακά στοιχεία του ιδρύματος.

✓ Ο τακτικός έλεγχος της εφαρμογής των διαδικασιών που σχετίζονται με τη διαπίστωση της ακριβούς ταυτότητας των συναλλασσομένων.

3.12.5 ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 2577/9.3.2006 ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

14.1 Στο πλαίσιο των υποχρεώσεων σχετικά με την πρόληψη και την καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, υφίστανται κατάλληλη πολιτική και διαδικασίες, όπως εκάστοτε εξειδικεύονται με έγγραφα ή εγκυκλίους της Τράπεζας της Ελλάδος, που θα είναι συνεπείς προς τους στόχους προσέλκυσης πελατείας, τις χώρες δραστηριοποίησης και τα δίκτυα συναλλαγών που χρησιμοποιούν, καθώς και την μηχανογραφική υποστήριξη για την αξιολόγηση των πελατών ως προς τους κινδύνους που αντιπροσωπεύουν και την ανάλογη με τον κίνδυνο διαχείριση τους

14.2 Υφίστανται διαδικασίες για τον εντοπισμό των συναλλαγών, οι οποίες δεν συνάδουν με την γνώση που έχει το πιστωτικό ίδρυμα για τον πελάτη και τη συναλλακτική του συμπεριφορά, τη διερεύνηση τους και την αναφορά τους, εφόσον απαιτείται, με κατάλληλη τεκμηρίωση και επάρκεια.

14.3 Τα προληπτικού χαρακτήρα μέτρα στον τομέα αυτό πρέπει να διέπονται από τις ίδιες αρχές που εφαρμόζονται σε σχέση με τους λοιπούς κινδύνους και να είναι προσαρμοσμένα στο μέγεθος και τη μορφή του πιστωτικού ιδρύματος. Ειδικότερα να διασφαλίζουν:

✓ Την κατανόηση από τα στελέχη και τις κατά περίπτωση αρμόδιες υπηρεσιακές μονάδες των κινδύνων, κατά κατηγορία πελατών και συναλλαγών ή

και σε συνδυασμό τους, καθώς και της πολιτικής και των διαδικασιών που πρέπει να εφαρμόζονται.

✓ . Την εφαρμογή κριτηρίων αποδοχής της συμβατικής σχέσης με τον πελάτη, την ταξινόμηση των πελατών κατά βαθμίδα κινδύνου και στη συνέχεια την παρακολούθηση της σχέσης αυτής (δραστηριότητας).

✓ Για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της πολιτικής να προβλέπεται η, ετήσια, αξιολόγηση των μεθοδολογιών και η προσαρμογή της εκπαίδευσης των εξουσιοδοτημένων υπαλλήλων προς τις εκάστοτε νέες συνθήκες και πρακτικές.

3.12.6 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 2577/9.3.2006 ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

15. Κάθε πιστωτικό ίδρυμα διαθέτει καταγεγραμμένες πολιτική και διαδικασίες που αντιστοιχούν στην Επιχειρησιακή του Στρατηγική, σχετικά με:

✓ την ανάληψη, την παρακολούθηση και τη διαχείριση των κινδύνων (αγοράς, πιστωτικός, επιτοκίων, ρευστότητας, λειτουργικός κλπ) και τη διάκριση των συναλλαγών και πελατών κατά επίπεδο κινδύνου (όπως χώρα, επάγγελμα, δραστηριότητα),

✓ . τον καθορισμό των εκάστοτε αποδεκτών ανωτάτων ορίων ανάληψης κινδύνου συνολικά για κάθε είδος κινδύνου και περαιτέρω κατανομή καθενός εκ των ορίων αυτών κατά πελάτη, κλάδο, νόμισμα, υπηρεσιακή μονάδα κλπ και

✓ τη θέσπιση ορίων παύσης ζημιογόνων δραστηριοτήτων ή άλλων διορθωτικών ενεργειών, που κοινοποιούνται έγκαιρα και εγγράφως, με τη μορφή εξειδικευμένων στόχων ή κατευθύνσεων, όπου απαιτείται, σε όλα τα εντεταλμένα όργανα που εμπλέκονται στις διαδικασίες ανάληψης (risk owners), παρακολούθησης, αντιστάθμισης και μείωσης των κινδύνων.

16.. Καθορίζεται η ετήσια επανααξιολόγηση των κινδύνων και προσδιορίζεται ότι οι υψηλού κινδύνου περιοχές, ή οι πολύπλοκες συναλλαγές που καθορίζονται από κάθε πιστωτικό ίδρυμα καθώς και οι προβληματικές πιστοδοτήσεις θα ελέγχονται συχνότερα.

17. Για το σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την παρακολούθηση της πολιτικής κινδύνων κάθε πιστωτικό ίδρυμα διαθέτει μια εξειδικευμένη και

ανεξάρτητη λειτουργία διαχείρισης των κινδύνων, που καλύπτει όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων για όλες τις μορφές των κινδύνων, περιλαμβανομένου του λειτουργικού.

18. . Υφίστανται καταγεγραμμένες διαδικασίες ειδικότερα, ως προς:

✓ Τον περιοδικό εντοπισμό των σημαντικών ή αιφνίδιων μεταβολών στις παραμέτρους που διαμορφώνουν τους κινδύνους (οικονομικά μεγέθη, εξελίξεις στην αγορά, νομικό περιβάλλον κλπ), την αξιολόγησή τους και την αναφορά τους στα αρμόδια όργανα για τυχόν διορθωτικές ενέργειες, ιδίως όταν οδηγούν σε υπέρβαση των αποδεκτών ορίων.

✓ Την αντιστάθμιση (κάλυψη, μεταφορά, ασφάλιση) και λογιστικοποίηση της τυχόν ζημιάς

✓ Την τιμολόγηση των προσφερόμενων προϊόντων και περιοδική επαναξιολόγησή της, ώστε να διασφαλίζεται ότι λαμβάνονται υπόψη όλες οι παράμετροι διαμόρφωσης του κόστους, ο ανταγωνισμός, οι κίνδυνοι σε σχέση με τις αναμενόμενες αποδόσεις κλπ.

19. Πριν από την επέκταση της δραστηριότητας του πιστωτικού ιδρύματος σε νέα χρηματοπιστωτικά προϊόντα ή υπηρεσίες:

✓ Θα υπάρχουν τεκμηριωμένες αποφάσεις ενσωμάτωσής τους στη στρατηγική ανάπτυξης του πιστωτικού ιδρύματος.

✓ Θα έχουν αναγνωρισθεί με ακρίβεια οι σχετικοί κίνδυνοι, συμπεριλαμβανομένου και του λειτουργικού κινδύνου.

✓ Θα έχει ολοκληρωθεί η ενσωμάτωση των αντίστοιχων ελέγχων και διαδικασιών ή η προσαρμογή των υφιστάμενων στο σύστημα διαχείρισης κινδύνων και εσωτερικού ελέγχου, γενικότερα.

20.1 . Κατά τη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων για την ανάληψη σημαντικών κινδύνων (χορήγησης δανείων, αναδιάρθρωσης/ρύθμισης υφιστάμενων δανείων, συμμετοχών, επενδύσεων κλπ), στην περίπτωση κινδύνων που δεν υπόκεινται σε προκαθορισμένες παραμέτρους, καθώς και στον καθορισμό σχετικών ορίων ανάληψης κινδύνων, διασφαλίζεται τουλάχιστον η συμμετοχή της καθ' ύλην αρμόδιας υπηρεσιακής μονάδας και της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων.

20.2 Στις καταγεγραμμένες και εγκεκριμένες από το Δ.Σ. εσωτερικές διαδικασίες, προσδιορίζεται με πληρότητα ο βαθμός, κατά τον οποίο η λήψη της

τελικής απόφασης (ανωτέρω παρ. 20.1.) εξαρτάται από την εισήγηση της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων. Κατά την αξιολόγηση του συστήματος διαχείρισης κινδύνων κάθε πιστωτικού ιδρύματος, η Τράπεζα της Ελλάδος λαμβάνει θετικά υπόψη την πρόβλεψη κλιμάκωσης της βαρύτητας της εν λόγω εισήγησης ανάλογα με το ύψος και την πολυπλοκότητα των αναλαμβανόμενων κινδύνων (άσκηση βέτο, αυξημένη βαρύτητα, απλός υπολογισμός σε πλειοψηφικό σύστημα κλπ).

20.3. Οι καταγεγραμμένες στα πρακτικά πιο πάνω εισηγήσεις τίθενται, όταν ζητηθούν, υπόψη των αρμόδιων ελεγκτικών οργάνων/υπαλλήλων της Τράπεζας της Ελλάδος, κατά τα προβλεπόμενα στη νομοθεσία (άρθρο 4 του ν.δ. 588/1948 και άρθρο 4 του α.ν. 1665/1951).

3.12.7 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 2577/9.3.2006 ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

21.1 Από το λογιστικό σύστημα που εφαρμόζει το πιστωτικό ίδρυμα πρέπει γενικά να προκύπτει η πραγματική εικόνα της οικονομικής κατάστασης του πιστωτικού ιδρύματος, να παρέχονται οι απαραίτητες για τη λήψη αποφάσεων πληροφορίες, καθώς και να διασφαλίζεται η κατάρτιση αξιόπιστων ετήσιων ή περιοδικών χρηματοοικονομικών καταστάσεων, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το νόμο λογιστικά πρότυπα.

21.2. Ειδικότερα, για τη διασφάλιση των ως άνω αρχών, καθώς και την ενίσχυση της συγκρισιμότητας της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και της αποτελεσματικότητας της ασκούμενης εποπτείας, κρίνεται σκόπιμη η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων από το σύνολο των πιστωτικών ιδρυμάτων

21.3. Πριν λογιστικοποιηθεί κάθε πράξη είτε ομοειδείς πράξεις ή λογιστικά γεγονότα ελέγχεται από τα αρμόδια όργανα η εγκυρότητα και συμφωνία τους, κατά τα προβλεπόμενα στους σχετικούς εσωτερικούς κανονισμούς του πιστωτικού ιδρύματος. Αξιολογώντας το επίπεδο των κινδύνων, το πιστωτικό ίδρυμα μπορεί κατ' εξαίρεση να καθορίζει συγκεκριμένα όρια συναλλαγών, όπως μικρές ταμειακές συναλλαγές, για τα οποία δεν απαιτείται πρόσθετος έλεγχος πριν τη λογιστικοποίησή τους.

21.4. Κάθε ελεγμένη, κατά τα ανωτέρω, πράξη ή πράξεις καταχωρείται στο λογιστικό σύστημα έγκαιρα, με ακρίβεια και με όλες τις απαραίτητες λεπτομέρειες, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τα εφαρμοζόμενα λογιστικά πρότυπα και αρχές.

21.5. Τόσο η αρχική αναγνώριση όσο και οι μεταγενέστερες αποτιμήσεις κάθε περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης, καθώς και η επίδραση των τελευταίων στα αποτελέσματα ή την καθαρή θέση, θα πραγματοποιούνται με τον τρόπο που προβλέπεται στα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα.

21.6. Οι ανοικτές θέσεις από συναλλαγές που ενέχουν κινδύνους αγοράς θα συμφωνούνται τουλάχιστον κάθε μήνα (reconciliation).

21.7. Διασφαλίζεται με κατάλληλες διαδικασίες η συστηματική και ασφαλής τήρηση των αρχείων για χρονικό διάστημα όχι μικρότερο, από τον κατά περίπτωση προβλεπόμενο από το θεσμικό πλαίσιο, ελάχιστο χρόνο και με τρόπο που θα επιτρέπει την πραγματοποίηση ελέγχων μεταγενέστερα (ενσωμάτωση audit trails) και την αναπαραγωγή όλων των συναλλαγών κατά χρονολογική σειρά, την υποστήριξη κάθε καταχωρημένου στοιχείου με πρωτότυπα δικαιολογητικά και την τεκμηρίωση οποιασδήποτε μεταβολής στα υπόλοιπα των λογαριασμών, με αναλυτικά στοιχεία για τις κινήσεις που μεσολάβησαν .

21.8. Διενεργούνται περιοδικοί αλλά και έκτακτοι έλεγχοι επί των διενεργούμενων λογιστικών καταχωρίσεων, ώστε να παρακολουθείται η πιστή εφαρμογή των εγκεκριμένων μεθόδων αποτίμησης των στοιχείων του ισολογισμού και αναγνώρισης του αποτελέσματος.

21.9. Ειδικότερα όσον αφορά τις υποβαλλόμενες στις εποπτικές αρχές οικονομικές πληροφορίες και στοιχεία θα διασφαλίζεται ότι:

- ✓ Είναι πλήρεις, έγκυρες και βασίζονται σε λογιστικά στοιχεία, και προκειμένου περί εξωλογιστικών υπολογισμών ή εκτιμήσεων, ότι έχουν διενεργηθεί με ορθό και κατάλληλα τεκμηριωμένο τρόπο.

- ✓ Υποβάλλονται αρμοδίως εντός των καθορισμένων προθεσμιών

21.10. Υπάρχουν καταγεγραμμένες διαδικασίες για την επιλογή και την απόκτηση του κατάλληλου εξοπλισμού και λογισμικού καθώς και για την επαρκή στελέχωση των αρμοδίων υπηρεσιών, ανάλογα με τις εκάστοτε επιχειρησιακές ανάγκες, τις προοπτικές εξέλιξης του μεγέθους και της φύσης των εργασιών και

τις οικονομικές δυνατότητες του πιστωτικού- χρηματοδοτικού ιδρύματος, προκειμένου να διασφαλίζεται, ανά πάσα στιγμή, η επαρκής και αποτελεσματική λογιστική και μηχανογραφική υποστήριξη των εργασιών του.

21.11. Υφίστανται τα απαραίτητα μέσα και εφεδρικά αρχεία δεδομένων, στο πλαίσιο της απαιτούμενης διασφάλισης για τη συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας του πιστωτικού ιδρύματος (Κεφ. IV – ενότητα Α – παρ. 2.8.2.).

21.12. Η Τράπεζα της Ελλάδος αναμένει ότι τα πιστωτικά ιδρύματα θα τηρούν συστήματα που θα διασφαλίζουν την παρακολούθηση, συνολικά, ανά πελάτη, των υπολοίπων και των συναλλαγών που αφορούν ιδίως δάνεια και καταθέσεις, τόσο για την αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων, όσο και για την υποβολή των απαιτούμενων στοιχείων προς τις εποπτικές αρχές, το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και άλλους φορείς.

3.12.8 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 2577/9.3.2006 ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

22.1. Η λειτουργία των Συστημάτων Πληροφορικής στοχεύει, αφενός στην αποτελεσματική υποστήριξη της επιχειρησιακής στρατηγικής των πιστωτικών ιδρυμάτων, αφετέρου στην ασφαλή διακίνηση, επεξεργασία και αποθήκευση των κρίσιμων επιχειρησιακών πληροφοριών. Παράλληλα, η αυξημένη ανάγκη χρήσης συστημάτων πληροφορικής από τα πιστωτικά ιδρύματα, σε συνδυασμό με την τυχόν ανάθεση κρίσιμων έργων πληροφορικής σε τρίτους, ενισχύει συγκεκριμένες κατηγορίες κινδύνων με σημαντικότερη αυτή του λειτουργικού κινδύνου. Οι κίνδυνοι αυτοί πρέπει να προσδιορίζονται, να εντοπίζονται έγκαιρα και να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά.

22.2. Στο πλαίσιο της αποτελεσματικής διαχείρισης των κινδύνων που απορρέουν από τη λειτουργία των Συστημάτων Πληροφορικής, τα πιστωτικά ιδρύματα υλοποιούν το πλαίσιο αρχών ασφαλούς και αποτελεσματικής λειτουργίας των συστημάτων πληροφορικής που αναφέρεται στο Παράρτημα 2 της παρούσας Πράξης.

3.12.9 ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΟΝ 2577/9.3.2006 ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

23.1. Το Δ.Σ. του πιστωτικού ιδρύματος διασφαλίζει την ύπαρξη πολιτικής για την κανονιστική συμμόρφωση και αποτελεσματικού συστήματος εφαρμογής της, που αξιολογούνται από αυτό ετησίως. Η πολιτική κανονιστικής συμμόρφωσης αποσκοπεί:

✓ στην αντιμετώπιση των πάσης φύσεως επιπτώσεων από τυχόν αδυναμία συμμόρφωσης του πιστωτικού ιδρύματος και των εταιρειών του ομίλου του και των επιχειρήσεων προς τις οποίες έχουν εκχωρηθεί δραστηριότητες (Παράρτημα 1 της παρούσας Πράξης) προς το ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο, καθώς επίσης τους κώδικες δεοντολογίας στους οποίους τα πιστωτικά ιδρύματα προσχωρούν και

✓ στη διαχείριση περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων. Διευκρινίζεται ότι η αξιολόγηση αυτή δεν επεκτείνεται στην αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας του έργου των καθ' ύλην αρμοδίων μονάδων.

23.2. Για την υλοποίηση της ως άνω πολιτικής θεσπίζεται Λειτουργία ή Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στο κεφ. V - ενότητα γ.

3.13 ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μία αυξανόμενη ζήτηση υπηρεσιών του εσωτερικού ελέγχου από τις οικονομικές μονάδες όλων των τομέων της οικονομίας. Ο εσωτερικός έλεγχος σήμερα δεν είναι πλέον μια δραστηριότητα εξαρτημένη από την προσωπικότητα του ελεγκτή, παρόλο που ο ρόλος αυτού είναι σημαντικός για την λειτουργία και την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου. (Παπαστάθης, 2003, « Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις – οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του»)

N. 3016/2002:

Στη χώρα μας τα καθ' ύλη αρμόδια όργανα της Ελεγκτικής Κεφαλαιαγοράς (Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς & Διοικητικό Συμβούλιο Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών) απαιτούν από τις επιχειρήσεις που επιθυμούν την εισαγωγή των μετοχών

τους στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, να διαθέτουν αποτελεσματικό εσωτερικό έλεγχο. Πιο συγκεκριμένα η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς με τις αποφάσεις (Απόφαση 5/204/14.11.2000ΦΕΚ 1487/Β/16.12.2000, ΦΕΚ 110^Α/17.5.2002) υποχρέωσε τις εισηγμένες στο ΧΑΑ εταιρίες να έχουν ξεχωριστό τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου. (Παπαστάθης, 2003, « Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις – οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του»)

Ο Ν. 3016/2002, ο οποίος αναφέρεται σε θέματα Εταιρικής Διακυβέρνησης και μισθολογίου καθιστά υποχρεωτική την ύπαρξη τμήματος εσωτερικού ελέγχου για τις εταιρίες που έχουν εισαχθεί στο Χρηματιστήριο Αξιών (ΧΑ).

Ειδικότερα, το άρθρο 7 του Ν.3016/2002 ορίζει:

1. Η οργάνωση και λειτουργία εσωτερικού ελέγχου αποτελεί προϋπόθεση για την εισαγωγή των μετοχών ή άλλων κινητών αξιών σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά. Η διενέργεια εσωτερικού ελέγχου πραγματοποιείται από ειδική υπηρεσία της εταιρίας.

2. Οι εσωτερικοί ελεγκτές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους είναι ανεξάρτητοι, δεν υπάγονται ιεραρχικά σε καμία άλλη υπηρεσιακή μονάδα της εταιρίας και εποπτεύονται από ένα έως τρία μη εκτελεστικά μέλη του διοικητικού συμβουλίου.

3. Οι εσωτερικοί ελεγκτές ορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο της εταιρίας και είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. Δεν μπορούν να ορισθούν ως εσωτερικοί ελεγκτές μέλη του διοικητικού συμβουλίου, διευθυντικά στελέχη τα οποία έχουν και άλλες εκτός του εσωτερικού ελέγχου αρμοδιότητες ή συγγενείς των παραπάνω μέχρι και του δεύτερου βαθμού εξ αίματος ή εξ αγχιστείας. Η εταιρία υποχρεούται να ενημερώνει την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για οποιαδήποτε μεταβολή στα πρόσωπα ή την οργάνωση του εσωτερικού ελέγχου εντός δέκα εργάσιμων ημερών από την μεταβολή αυτήν.

4. Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους οι εσωτερικοί ελεγκτές δικαιούνται να λάβουν γνώση οποιουδήποτε βιβλίου, εγγράφου, αρχείου, τραπεζικού λογαριασμού και χαρτοφυλακίου της εταιρίας και να έχουν πρόσβαση σε οποιαδήποτε υπηρεσία της εταιρίας. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου οφείλουν να συνεργάζονται και να παρέχουν πληροφορίες στους εσωτερικούς ελεγκτές και γενικά να διευκολύνουν με κάθε τρόπο το έργο τους. Η διοίκηση της εταιρίας

οφείλει να παρέχει στους εσωτερικούς ελεγκτές όλα τα απαραίτητα μέσα για την διευκόλυνση του έργου τους.

Ενώ το άρθρο 8 του Ν.3016/2002 αναφερόμενο στις Αρμοδιότητες της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου ορίζει τα εξής:

Η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

A. Παρακολουθεί την εφαρμογή και τη συνεχή τήρηση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας και του καταστατικού της εταιρίας καθώς και της εν γένει νομοθεσίας που αφορά την εταιρία και ιδιαίτερα της νομοθεσίας των ανώνυμων εταιριών και της χρηματιστηριακής.

B. Αναφέρει στο διοικητικό συμβούλιο της εταιρίας περιπτώσεις σύγκρουσης των ιδιωτικών συμφερόντων των μελών του διοικητικού συμβουλίου ή των διευθυντικών στελεχών της εταιρίας με τα συμφέροντα της εταιρίας τις οποίες διαπιστώνει κατά την άσκηση των καθηκόντων του.

Γ. Οι εσωτερικοί ελεγκτές οφείλουν να ενημερώνουν εγγράφως μια φορά τουλάχιστον το τρίμηνο το διοικητικό συμβούλιο για το διενεργούμενο από αυτούς έλεγχο και να παρίστανται κατά τις γενικές συνελεύσεις των μετόχων.

Δ. Οι εσωτερικοί ελεγκτές παρέχουν, μετά από έγκριση του Δ.Σ. της εταιρίας, οποιαδήποτε πληροφορία ζητηθεί εγγράφως από τις Εποπτικές Αρχές, συνεργάζονται με αυτές και διευκολύνουν με κάθε δυνατό τρόπο το έργο παρακολούθησης, ελέγχου και εποπτείας που αυτές ασκούν.

N.3601/2007:

Το άρθρο 26 του Ν.3601/2007 αναφερόμενο στο Πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης και στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου των πιστωτικών ιδρυμάτων ορίζει ότι:

1. Κάθε πιστωτικό ίδρυμα που εδρεύει στην Ελλάδα οφείλει να διαθέτει άρτιο και αποτελεσματικό σύστημα εταιρικής διακυβέρνησης, που περιλαμβάνει σαφή οργανωτική διάρθρωση με ευκρινείς, διαφανείς και συνεπείς γραμμές ευθύνης, αποτελεσματικές διαδικασίες εντοπισμού, διαχείρισης, παρακολούθησης και αναφοράς των κινδύνων τους οποίους αναλαμβάνει ή ενδέχεται να αναλάβει, καθώς και επαρκείς μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου, περιλαμβανομένων κατάλληλων διοικητικών και λογιστικών διαδικασιών.

2. Το πλαίσιο, οι διαδικασίες και οι μηχανισμοί που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο πρέπει να είναι επαρκείς και ανάλογοι προς την φύση, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων του πιστωτικού ιδρύματος και να καλύπτουν, πλην των άλλων και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις παρεχόμενες από το πιστωτικό ίδρυμα επενδυτικές υπηρεσίες, κατά τα εκάστοτε προβλεπόμενα από τις σχετικές διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών από τα πιστωτικά ιδρύματα.

N.3873/2010:

Μετά την εφαρμογή του Ν.3873/2010, για πρώτη φορά θεσπίστηκε η υποχρέωση σύνταξης Δήλωσης Εταιρικής Διακυβέρνησης, η οποία και πρέπει να συμπεριληφθεί στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου. Η Δήλωση πρέπει να συγκεκριμένα πληροφοριακά στοιχεία, μεταξύ άλλων και η περιγραφή των κύριων χαρακτηριστικών των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου και Διαχείρισης Κινδύνων σε σχέση με τη διαδικασία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

4. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΗ ΞΕΝΗΣ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑΣ

Το θέμα του ελέγχου και των προσόντων που οφείλουν να συγκεντρώνουν στο πρόσωπο τους οι εσωτερικοί ελεγκτές έχει απασχολήσει μεγάλο μέρος τόσο της ελληνικής όσο και της ξένης αρθρογραφίας. Υπάρχει πληθώρα ξένης αρθρογραφίας με θέμα τον εσωτερικό έλεγχο των επιχειρήσεων και τον ρόλο που αυτός διαδραματίζει στην ομαλή και εύρυθμη λειτουργία τους. Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένα από αυτά στον παρακάτω πίνακα κατάταξης ενώ στην συνέχεια αναπτύσσεται και το περιεχόμενο αυτών.

Τίτλος άρθρου/βιβλίου	Αρθρογράφος /Συγγραφέας	Δημοσίευση σε (επιστημονικό περιοδικό, εφημερίδα κ.τ.λ)	Θέμα
“The Internal auditor and the critical thinking process”, 1996	Lydia L.F Schleifer και Mary Brady Greenawalt	Managerial Auditing Journal	Η σχέση του εσωτερικού ελέγχου με την κριτική σκέψη
Internal audit at Guangdong Nuclear Power Joint Venture Company Limited", 1997	Tang Chi Cheung, Chen Qiang	Managerial Auditing Journal	Περιγραφή εσωτερικού ελέγχου σε μία κοινή επιχείρηση
Risk Management and Internal Auditing: What are the Essential Building Blocks for a Successful Paradigm Change, 1999	Georges Selim, David McNamee	Internal Journal of Auditing	Σημασία του εσωτερικού ελέγχου για την αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου
Sawyer's Internal Auditing (βιβλίο) , 2003	Lawrence B. Sawyer	Internal Journal of Auditing	Αναπόφευκτη η αλλαγή στην λειτουργία των επιχειρήσεων και στα συστήματα

			ελέγχου
«How accounting and auditing systems can counteract risk-shifting of safety-nets in banking: Some international evidence», 2005	Ana I.Fernandez και Francisco Conzalez	Journal of Financial Stability	Η σπουδαιότητα των συστημάτων ελέγχου στην αποτελεσματική διαχείριση των τραπεζικών κινδύνων
Development and evaluation of a knowledge risk management model for project-based organizations: A multi-stage study, 2011	M.Jafari	International Journal of Auditing	Η ανάπτυξη ενός μοντέλου για την διαχείριση του κινδύνου απώλειας της γνώσης σε έναν οργανισμό που βασίζεται σε project στο Ιράν.
«Is the objectivity of internal audit compromised when the internal audit function is a management training ground?», 2013	Anna M. Rose, Jacob Rose και Carolyn S. Norman	«Accounting and finance»	Οι συνέπειες από τη χρήση συστήματος εσωτερικού ελέγχου ως ένα πεδίο κατάρτισης από διευθυντικά στελέχη

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Ειδικότερα, στο άρθρο “The Internal auditor and the critical thinking process” των Lydia L.F Schleifer και Mary Brady Greenawalt (1996) υπογραμμίζεται η σημασία της κριτικής σκέψης, ως απαραίτητο εργαλείο για την αποτελεσματική επισκόπηση ενός θέματος από περισσότερες οπτικές γωνίες. Το συμπέρασμα αυτό αντανακλάται και από μία έρευνα στην οποία η πλειοψηφία των ερωτηθέντων κατέταξαν τις δεξιότητες του συλλογισμού, οι οποίες ουσιαστικά συνιστούν την κριτική σκέψη ως το πιο σημαντικό θεματικό πλαίσιο για έναν αποτελεσματικό εσωτερικό έλεγχο. Το πλαίσιο αυτό περιλαμβάνει συναισθηματικές, γνωστικές και συμπεριφορικές συνιστώσες που ουσιαστικά περιγράφουν τις στάσεις, τις διαδικασίες σκέψης και τις ενέργειες που είναι απαραίτητες για κάθε εσωτερικό ελεγκτή. Ο τομέας του εσωτερικού ελέγχου (internal audit) ενδείκνυται για την τελειοποίηση των δεξιοτήτων της κριτικής σκέψης, που απαιτεί το συγκεκριμένο επάγγελμα.

Ένα ακόμη ξενόγλωσσο άρθρο με αναφορά στον εσωτερικό έλεγχο αποτελεί το "Internal audit at Guangdong Nuclear Power Joint Venture Company Limited", *Managerial Auditing Journal* (1997) των Tang Chi Cheung, Chen Qiang, στο οποίο περιγράφεται η λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου σε μία κοινή επιχείρηση. Οι ελεγκτικές κοινοπραξίες κατά το παραπάνω άρθρο είναι μείζονος σημασίας ιδιαίτερα όταν πρόκειται για την βιομηχανία πυρηνικής ενέργειας και την εταιρική σχέση της Κίνας με έναν ξένο συνεργάτη. Η λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου καθιερώθηκε εξ αρχής και διαθέτει ένα υψηλό προφίλ στην δομή της εταιρικής διακυβέρνησης. Η θέση της διασφαλίζεται με ένα σύστημα ελέγχου ενώ μία ολόκληρη σειρά από τεχνικές και προσεγγίσεις εγγυάται μία ολοκληρωμένη υπηρεσία που στηρίζεται στην διαχείριση του κινδύνου. Ένας συνδυασμός από ειδικούς ελέγχους, ειδικές μελέτες, εσωτερικές επαληθεύσεις ελέγχου, έγκαιροι έλεγχοι και αναφορές παρατυπιών αποδεικνύουν ότι οι ρυθμίσεις εσωτερικού ελέγχου βρίσκονται στο επίκεντρο των βέλτιστων πρακτικών.

Ακόμη, οι αρθρογράφοι Georges Selim, David McNamee στο άρθρο τους *Risk Management and Internal Auditing: What are the Essential Building Blocks for a Successful Paradigm Change?* (1999) επισημαίνουν ότι η λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου που τολμά να δημιουργήσει δεσμούς με την διαχείριση του κινδύνου δημιουργεί τεράστιες ευκαιρίες για τον εσωτερικό ελεγκτή μέσω της παροχής δυνατότητας ευθυγράμμισης του συστήματος ελέγχου και του σχεδίου ελέγχου με τους στρατηγικούς στόχους του οργανισμού και τα επιχειρησιακά

σχέδια. Μία επιτυχημένη επιχείρηση μέσα σε αυτό το νέο πλαίσιο εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από μία σειρά από προϋποθέσεις που πρέπει να υφίστανται για να έχει μία τέτοια ανάπτυξη θετική έκβαση. Το άρθρο αυτό παρουσιάζει τα πορίσματα μίας μελέτης που διεξήχθη από τους συγγραφείς με την συμμετοχή 29 οργανισμών που εκτείνονται στην Ευρώπη, στις ΗΠΑ, στον Καναδά, την Αυστραλία και την Νέα Ζηλανδία.

Επίσης εκτενή αναφορά στον ρόλο του εσωτερικού ελέγχου κάνει και ο συγγραφέας Lawrence B. Sawyer, στο βιβλίο του Sawyer's Internal Auditing (2003) όπου επισημαίνει ότι ενόψει των νέων δεδομένων τα οποία διαμορφώνονται στην αγορά η αλλαγή είναι αναπόφευκτη. Τα νέα συστήματα και οι διαδικασίες που καταλαμβάνουν τις επιχειρήσεις και την κυβέρνηση ωθούν τους εσωτερικούς ελεγκτές να εξοικειώνονται με όλες τις αλλαγές που επηρεάζουν τους πελάτες και τους διαχειριστές. Παρ' όλο που ο πυρήνας του εσωτερικού ελέγχου δεν έχει αλλάξει, η εξέλιξη της επιστήμης ακολουθεί κατευθύνσεις που πιθανόν να μην είχαν προβλεφθεί μερικές δεκαετίες πριν. Ο συγγραφέας επεξηγεί πώς ένας αναθεωρημένος ορισμός του εσωτερικού ελέγχου, ένα νέο πλαίσιο ικανοτήτων για την επιστήμη, αλλαγές στην αξιολόγηση του αναγνωρισμένου εσωτερικού ελεγκτή και άλλες αλλαγές αναδιαμορφώνουν την επιστήμη και την πρακτική της.

Επιπλέον, στο άρθρο «How accounting and auditing systems can counteract risk-shifting of safety-nets in banking: Some international evidence», δημοσιευμένο στο επιστημονικό περιοδικό Journal of Financial Stability (2005), (σελ.466 -500), των Ana I.Fernandez και Francisco Conzalez, υπογραμμίζεται η σπουδαιότητα των συστημάτων ελέγχου στην αποτελεσματική διαχείριση των τραπεζικών κινδύνων. Ειδικότερα, επισημαίνεται ότι τα λογιστικά και τα ελεγκτικά συστήματα μπορεί να είναι επαρκή και αποτελεσματικά εργαλεία για την αντιμετώπιση των κινδύνων που αναλαμβάνουν, ανάληψη η οποία όπως έχει ήδη επισημανθεί είναι άμεσα συνυφασμένη με την τραπεζική δραστηριότητα. Τα αποτελέσματα της έρευνας συγκεντρώθηκαν από ένα διεθνές δείγμα από εισηγμένες τράπεζες μετά την αξιολόγηση άλλων τακτικών ελέγχων για τον τραπεζικό κίνδυνο, όπως είναι η επιβολή περιορισμών στις τραπεζικές δραστηριότητες και άλλοι. Η αποτελεσματικότητα των λογιστικών και ελεγκτικών συστημάτων για τον έλεγχο των τραπεζικών κινδύνων μειώνεται με την αξία του καταστατικού της Τράπεζας και αυξάνεται με τον ηθικό κίνδυνο που απορρέει από την ασφάλιση των καταθέσεων μιας χώρας. Τα αποτελέσματα επίσης

επισημαίνουν ότι η λογιστική και ο έλεγχος των συστημάτων είναι συμπληρωματικά για τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις, αλλά υποκατάστατα για τον περιορισμό στις δραστηριότητες της τράπεζας.

Επιπλέον, στο άρθρο *Development and evaluation of a knowledge risk management model for project-based organizations: A multi-stage study* ο M.Jafari (2011) αποσκοπεί να αναπτύξει ένα μοντέλο για την διαχείριση του κινδύνου απώλειας της γνώσης σε έναν οργανισμό που βασίζεται σε project στο Ιράν. Η μελέτη χρησιμοποιεί πολλαπλά στάδια – ερευνητικές προσεγγίσεις. Στο πρώτο στάδιο, οι υπάρχουσες πρακτικές εξετάζονται για να αναπτύξει ένα μοντέλο για την διαχείριση του κινδύνου απώλειας της γνώσης. Στο δεύτερο στάδιο, το μοντέλο αξιολογείται με τη δοκιμή σε μια μελέτη περίπτωσης. Οι μέθοδοι, όπως και τα θεμέλια του Ολοκληρωμένου KM και RM μοντέλου είναι: ο κίνδυνος PMBOK διαχείριση (RM), η προσέγγιση, το Fraunhofer διαχείριση της γνώσης IPK (KM), το μοντέλο, και η γνώση TVA κίνδυνο πλαισίου αξιολόγησης. Αναφορικά με τα πορίσματα της έρευνας η αναλυτική προσέγγιση περιλαμβάνει ένα με έξι βήματα ολοκληρωμένο μοντέλο που διαχειρίζεται τον κίνδυνο γνώσης στη μελέτη περίπτωσης. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι, μετά από ένα χρόνο εφαρμογής του μοντέλου, οι θέσεις εργασίας που αντιμετωπίζουν την απώλεια της γνώσης μειώθηκαν κατά 88 τοις εκατό. Το ολοκληρωμένο KM και RM μοντέλο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να βοηθήσει το σχεδιασμό, την εγκατάσταση και την αξιολόγηση της απώλειας της γνώσης στα projects. Αυτό βοηθά να εξασφαλιστεί ότι τα βασικά ζητήματα σχετικά με την απώλεια της γνώσης καλύπτονται κατά τις φάσεις σχεδιασμού και υλοποίησης της διαχείρισης του έργου. Αυτή η μελέτη παρέχει μια ολοκληρωμένη προοπτική του KM σε οργανισμούς που βασίζονται σε projects. Προσφέρει πολύτιμες κατευθυντήριες γραμμές που μπορούν να βοηθήσουν στην λήψη αποφάσεων για βασικά ζητήματα κατά τη διάρκεια μιας εκτίμησης παραγόντων κινδύνου της γνώσης στον τομέα της διαχείρισης.

Επιπλέον, το άρθρο «Is the objectivity of internal audit compromised when the internal audit function is a management training ground?», των Anna M. Rose, Jacob Rose και Carolyn S. Norman δημοσιευμένο στο επιστημονικό περιοδικό «Accounting and finance», στο τεύχος Δεκεμβρίου του 2013, αναφέρεται σε ένα πείραμα το οποίο διεξήχθη με την συνδρομή 74 εσωτερικών ελεγκτών προκειμένου να εξετάσουν τις συνέπειες από τη χρήση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου ως ένα πεδίο κατάρτισης για μελλοντικά ανώτερα

διευθυντικά στελέχη. Συγκεκριμένα, διερευνάται η προθυμία των εσωτερικών ελεγκτών να αντισταθούν στις υφιστάμενες επιθετικές διαχειριστικές πολιτικές αναγνώρισης εσόδων, υποθέτοντας ότι οι εσωτερικοί αυτοί ελεγκτές προσδοκούν να αποκτήσουν ανώτερες διοικητικές θέσεις στο μέλλον. Εξετάζεται επιπλέον σε ποιο βαθμό η αύξηση της δύναμης του διοικητικού συμβουλίου μπορεί να μειώσει τις απειλές για την αμεροληψία των εσωτερικών ελεγκτών. Η συγκεκριμένη έρευνα συνιστά την πρώτη που εξετάζει εμπειρικά κατά πόσον το πεδίο κατάρτισης επηρεάζει την αντικειμενικότητα των εσωτερικών ελεγκτών. Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές είναι λιγότερο αντικειμενικοί (δηλαδή είναι πιθανόν να ακολουθούν επιθετικές διαχειριστικές πολιτικές αναγνώρισης εσόδων) όταν αναμένουν να προχωρήσουν σε ανώτερες διοικητικές θέσεις σε σχέση από όταν ο εσωτερικός έλεγχος δεν χρησιμοποιείται ως πεδίο κατάρτισης. Διαπιστώνεται επίσης ότι η ενδυνάμωση της επιτροπής ελέγχου μειώνει περαιτέρω την αντικειμενικότητα των εσωτερικών ελεγκτών. Τα αποτελέσματα αυτά δείχνουν ότι η δύναμη της επιτροπής μπορεί να έχει απρόβλεπτες συνέπειες στην συμπεριφορά των εσωτερικών ελεγκτών και ότι η ενδυνάμωσή της δεν εγγυάται βελτιωμένη διαχείριση ή βελτιωμένη εποπτεία της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης

Τα παραπάνω συνάδουν με την εργασία μας καθώς και εδώ επισημαίνεται η σημασία του εσωτερικού ελέγχου αλλά και των προσόντων των ελεγκτών και ειδικότερα η ανάγκη να έχουν εκτός από άρτια επιστημονική κατάρτιση και αντικειμενικότητα και κριτική σκέψη, προσόν το οποίο θα τους επιτρέψει να παράγουν καλύτερο έργο μιας και ο ρόλος τους είναι επιφορτισμένος με μεγάλη ευθύνη και απαιτεί πολλές ικανότητες βάση των οποίων είναι η ικανότητα κριτικής σκέψης. Ακόμη, η λειτουργία των τραπεζών είναι απόλυτα ταυτισμένη με την ανάληψη κινδύνων και στο σημείο ακριβώς αυτό όπως ήδη έχει επισημανθεί ενδείκνυται ο ρόλος της λογιστικής και του ελέγχου. Μόνον ο αποτελεσματικός έλεγχος μπορεί να εξασφαλίσει την αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων, γεγονός το οποίο θα διασφαλίσει την εύρυθμη λειτουργία των τραπεζικών οργανισμών.

5.ΕΡΕΥΝΑ

5.1.ΣΚΟΠΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ/ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Για να δούμε πόσο σημαντικό ρόλο παίζει ο εσωτερικός έλεγχος στον χώρο των τραπεζών στην Ελλάδα, δημιουργήσαμε ένα ερωτηματολόγιο και το μοιράσαμε σε τραπεζικούς υπαλλήλους για να μας δώσουν τις δικές τους απαντήσεις.

Οι απαντήσεις αυτές θα είναι μεταξύ των παρακάτω επιλογών :

«Καθόλου», « Σε μικρή κλίμακα» ,«Σε μέτρια κλίμακα», «Σε μεγάλη κλίμακα», «Πάρα πολύ»,

έτσι ώστε να μην είναι χρονοβόρο το ερωτηματολόγιο για τους υπαλλήλους της τράπεζας και για να λάβουμε άμεσα απαντήσεις.

Βάση των απαντήσεων αυτών και χρησιμοποιώντας το λογισμικό στατιστικό πακέτο SPSS αναλύουμε παρακάτω τα ευρήματα μας έτσι ώστε να δούμε εάν είναι σημαντικός ο εσωτερικός έλεγχος και εάν μπορεί να βελτιωθεί.

Μέσα από το SPSS παίρνουμε τους πίνακες που θα δείξουμε παρακάτω στην εργασία μας, οι οποίοι μας δίνουν για κάθε τιμή της μεταβλητής , τη συχνότητα (Frequency), την σχετική συχνότητα ως ποσοστό (Percent), το ποσοστό των περιπτώσεων για τα οποία έχουμε τιμή στο αρχείο δεδομένων δηλαδή δεν είναι ελλιπείς (Valid Percent) και την αθροιστική σχετική συχνότητα (Cumulative Percent) οποιουδήποτε τύπου μεταβλητών. Εάν βέβαια δεν υπάρχουν τιμές, τότε η στήλη των σχετικών συχνοτήτων είναι ίδια με την στήλη Percent και valid percent.

Στην έρευνα μας μοιράστηκαν 50 ερωτηματολόγια σε τραπεζικούς υπαλλήλους εκ των οποίων απαντήθηκαν τα 35, άρα είχαμε απάντηση στο 70% των συνολικών μας ερωτηματολογίων.

Σκοπός μας με το ερωτηματολόγιο αυτό είναι να δούμε ποια είναι η άποψη που έχουν οι υπάλληλοι των τραπεζών αυτών για τον εσωτερικό έλεγχο, και να ανακαλύψουμε τυχόν κενά στον εσωτερικό έλεγχο, τα οποία πρέπει να καλυφθούν.

5.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ/ ΠΙΝΑΚΕΣ/ ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

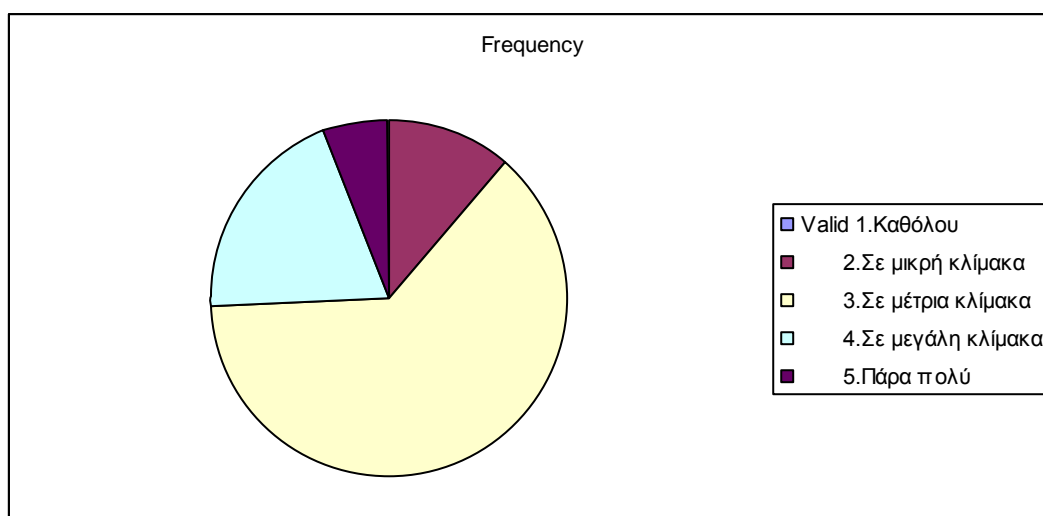
Σε ποιο βαθμό πιστεύεται ότι ο εσωτερικός έλεγχος :

1. διαφυλάτει την περιουσία και το ανθρώπινο δυναμικό της επιχείρησης στην οποία βρίσκεστε;

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1.Καθόλου	0	0	0
2.Σε μικρή κλίμακα	4	11,4	11,4
3.Σε μέτρια κλίμακα	22	62,9	74,3
4.Σε μεγάλη κλίμακα	7	20,0	94,3
5.Πάρα πολύ	2	5,7	100,0
Total	35	100,0	

Πίνακας 1:Κατανομή συχνότητας για την 1^η ερώτηση

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω διαγραμματικά με την μορφή πίτας:

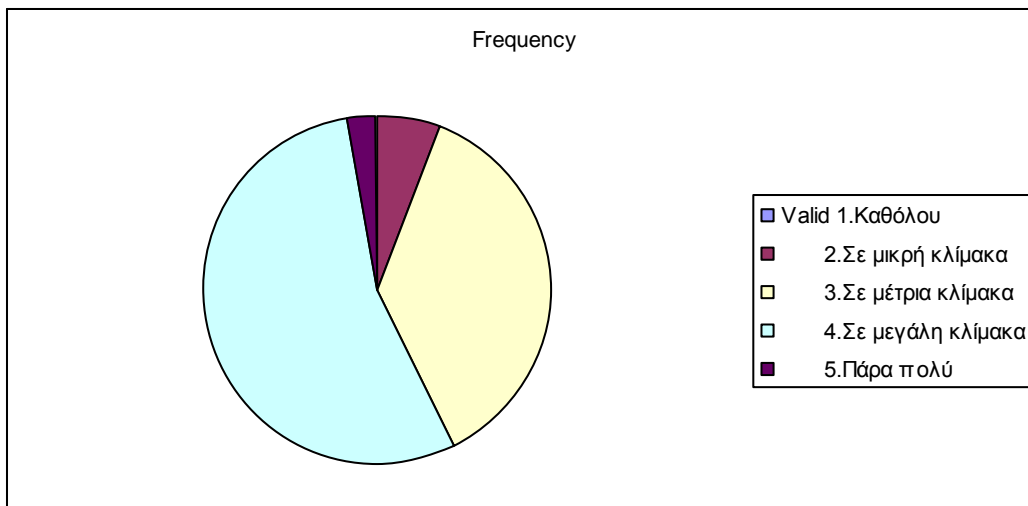
Γράφημα 1 : Πίτα για την 1^η ερώτηση.

2. διασφαλίζει την πλήρη εφαρμογή του λογιστικού συστήματος σύμφωνα με τις παραδεγμένες αρχές του λογιστικού συστήματος και τις διατάξεις των νόμων;

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1.Καθόλου	0	0	0
2.Σε μικρή κλίμακα	2	5,7	5,7
3.Σε μέτρια κλίμακα	13	37,1	42,8
4.Σε μεγάλη κλίμακα	19	54,3	97,1
5.Πάρα πολύ	1	2,9	100,0
Total	35	100,0	

Πίνακας 2:Κατανομή συχνότητας για την 2^η ερώτηση

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω διαγραμματικά με την μορφή πίτας:

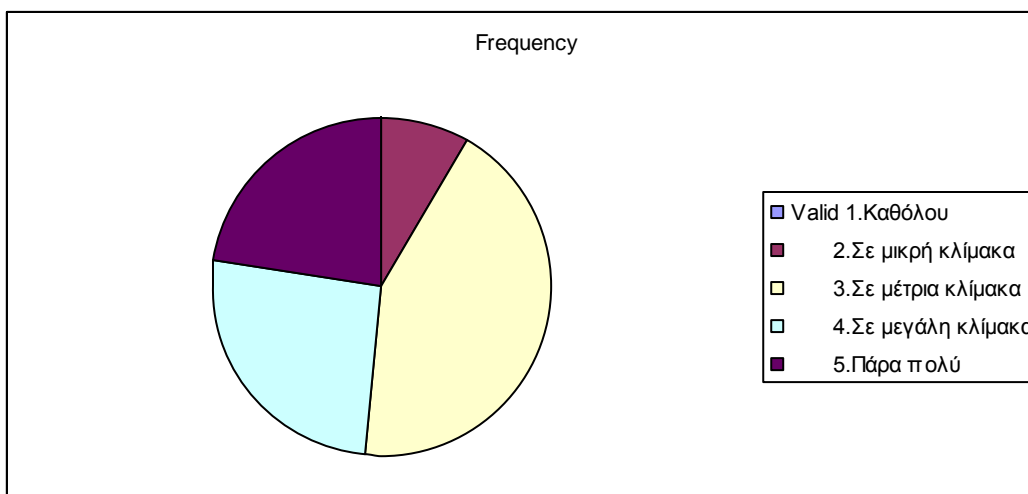
Γράφημα 2 : Πίτα για την 2^η ερώτηση.

3. συμβάλλει στον έλεγχο των υλοποιήσεων των υποδείξεων της διοίκησης προς το υπαλληλικό προσωπικό;

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1. Καθόλου	0	0	0
2. Σε μικρή κλίμακα	3	8,6	8,6
3. Σε μέτρια κλίμακα	15	42,9	51,5
4. Σε μεγάλη κλίμακα	9	25,7	77,2
5. Πάρα πολύ	8	22,8	100,0
Total	35	100,0	

Πίνακας 3: Κατανομή συχνότητας για την 3^η ερώτηση

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω διαγραμματικά με την μορφή πίτας:

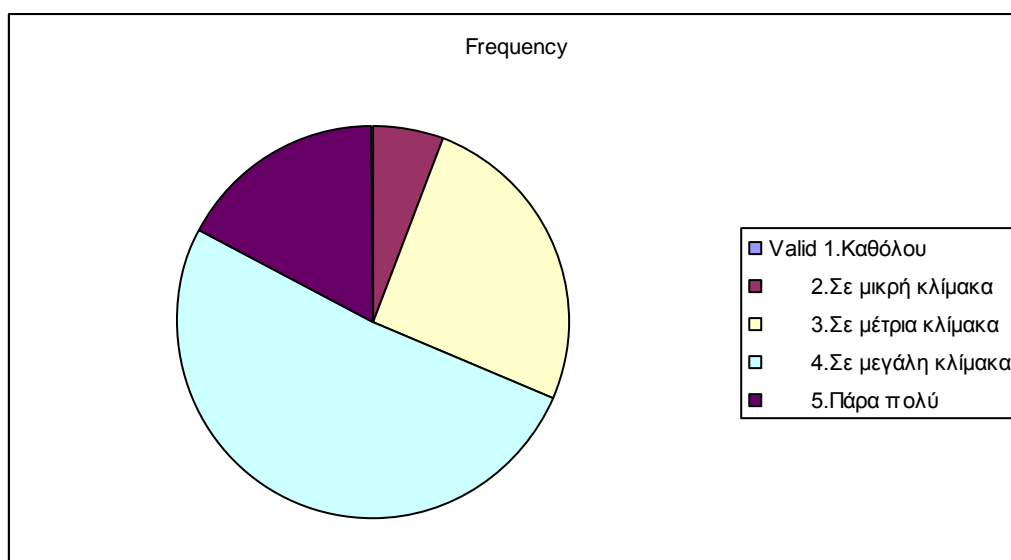
Γράφημα 3 : Πίτα για την 3^η ερώτηση.

4. συμβάλλει στην βελτιστοποίηση της αποτελεσματικότητας της επιχείρησης;

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1.Καθόλου	0	0	0
2.Σε μικρή κλίμακα	2	5,7	5,7
3.Σε μέτρια κλίμακα	9	25,7	31,4
4.Σε μεγάλη κλίμακα	18	51,4	82,8
5.Πάρα πολύ	6	17,2	100,0
Total	35	100,0	

Πίνακας 4:Κατανομή συχνότητας για την 4^η ερώτηση

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω διαγραμματικά με την μορφή πίτας:

Γράφημα 4 : Πίτα για την 4^η ερώτηση.

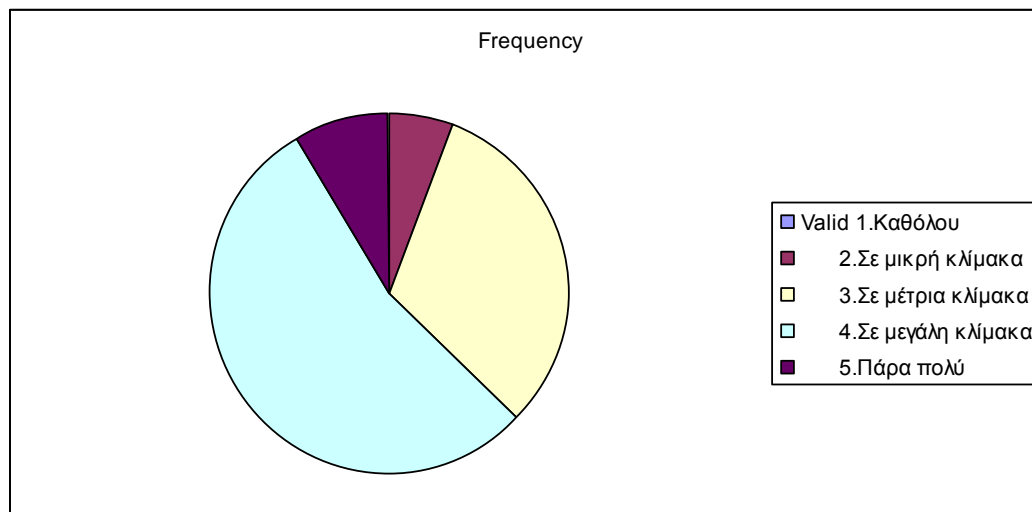
5. συμβάλλει στην αναγνώριση και την αντιμετώπιση κάθε κινδύνου που ανακαλύπτει μέσα από τον έλεγχο που διενεργείτε;

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1.Καθόλου	0	0	0
2.Σε μικρή κλίμακα	2	5,7	5,7
3.Σε μέτρια κλίμακα	11	31,4	37,1
4.Σε μεγάλη κλίμακα	19	54,3	91,4
5.Πάρα πολύ	3	8,6	100,0

Total	35	100,0	
-------	----	-------	--

Πίνακας 5:Κατανομή συχνότητας για την 5^η ερώτηση

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω διαγραμματικά με την μορφή πίτας:

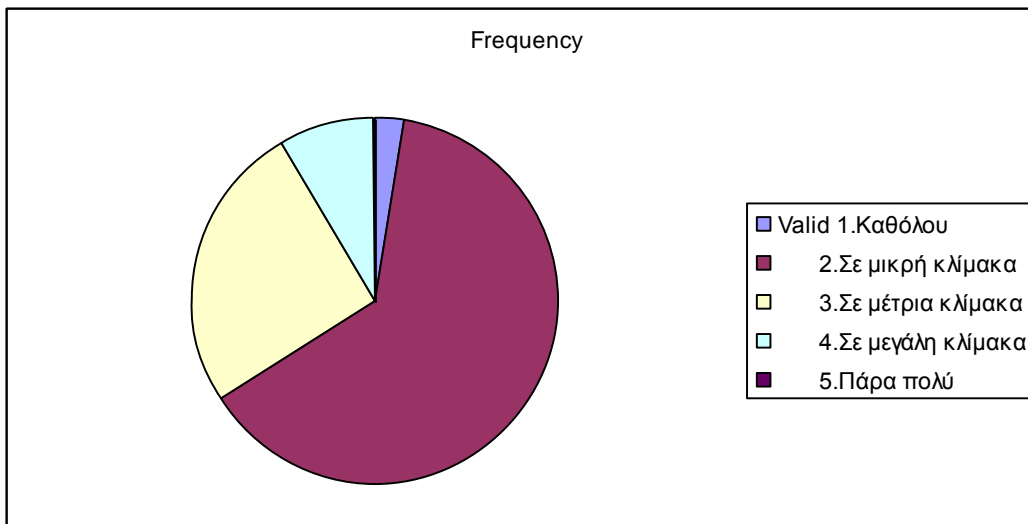
Γράφημα 5 : Πίτα για την 5^η ερώτηση.

6. συμβάλλει στον διαχωρισμό καθηκόντων και σύγκρουσης συμφερόντων;

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1.Καθόλου	1	2,9	2,9
2.Σε μικρή κλίμακα	22	62,8	65,7
3.Σε μέτρια κλίμακα	9	25,7	91,4
4.Σε μεγάλη κλίμακα	3	8,6	100,0
5.Πάρα πολύ	0	0	
Total	35	100,0	

Πίνακας 6:Κατανομή συχνότητας για την 6^η ερώτηση

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω διαγραμματικά με την μορφή πίτας:

Γράφημα 6 : Πίτα για την 6^η ερώτηση.

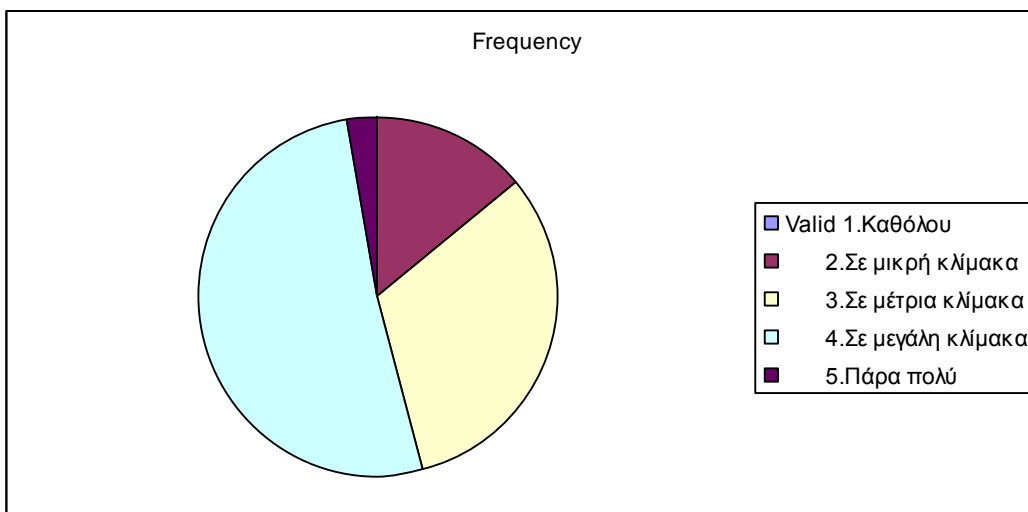
Κατά πόσο:

7. η ανάθεση εργασιών σε κάθε εργαζόμενο γίνεται σύμφωνα με κάποιο οργανόγραμμα;

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1. Καθόλου	0	0	0
2. Σε μικρή κλίμακα	5	14,3	14,3
3. Σε μέτρια κλίμακα	11	31,4	45,7
4. Σε μεγάλη κλίμακα	18	51,4	97,1
5. Πάρα πολύ	1	2,9	100, 0
Total	35	100, 0	

Πίνακας 7: Κατανομή συχνότητας για την 7^η ερώτηση

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω διαγραμματικά με την μορφή πίτας:

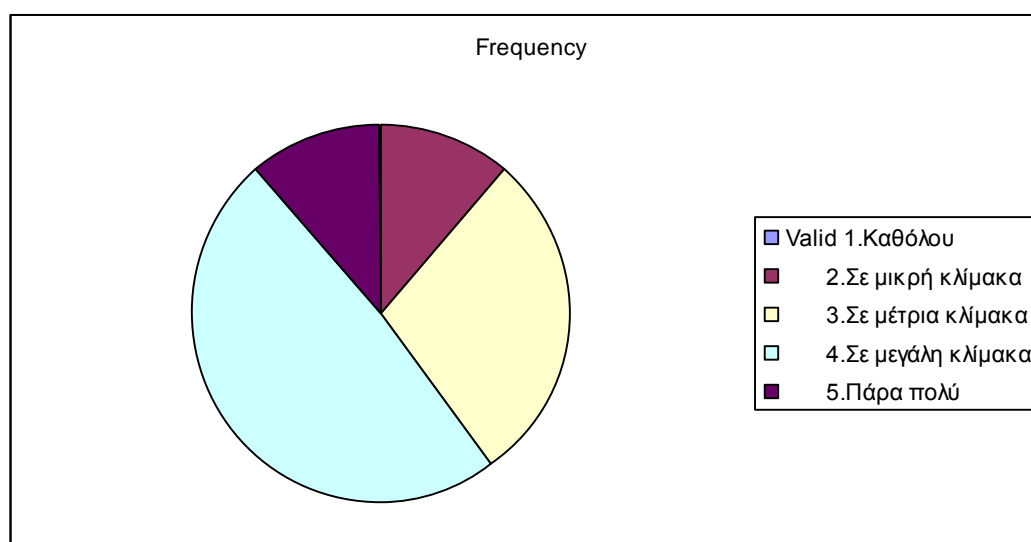
Γράφημα 7 : Πίτα για την 7^η ερώτηση.

8. οι αρμοδιότητες που έχει κάθε εργαζόμενος είναι διευκρινισμένες, και ο κάθε ένας υπάλληλος γνωρίζει το τι ακριβώς θα κάνει μέσα στην τράπεζα, άρα διαχωρίζονται με σαφήνεια και καταλληλότητα οι αρμοδιότητες και οι ευθύνες του κάθε υπαλλήλου, έτσι ώστε να προσδιορίζονται και οι ευθύνες;

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1.Καθόλου	0	0	0
2.Σε μικρή κλίμακα	4	11,4	11,4
3.Σε μέτρια κλίμακα	10	28,6	40,0
4.Σε μεγάλη κλίμακα	17	48,6	88,6
5.Πάρα πολύ	4	11,4	100,0
Total	35	100,0	

Πίνακας 8:Κατανομή συχνότητας για την 8^η ερώτηση

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω διαγραμματικά με την μορφή πίτας:

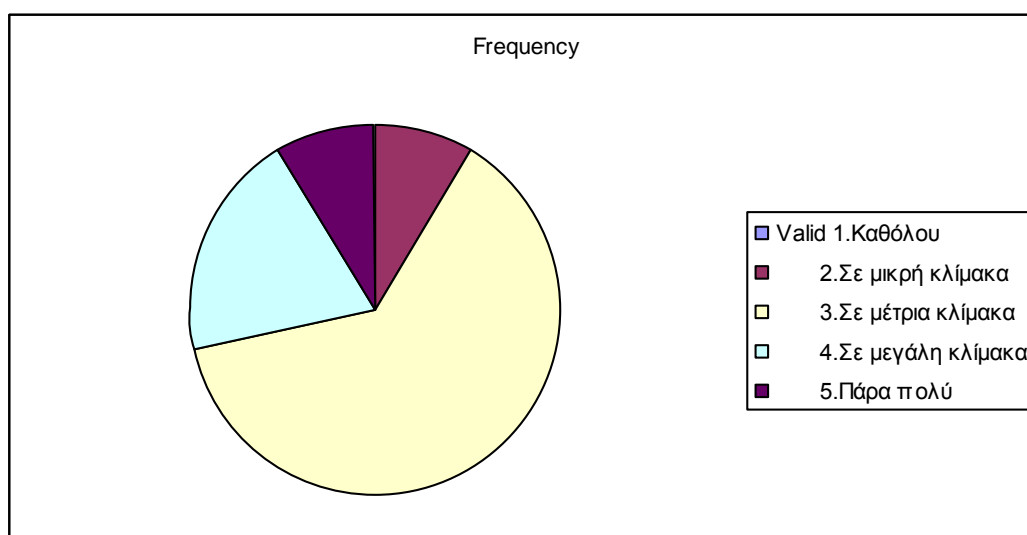
Γράφημα 8 : Πίτα για την 8^η ερώτηση.

9.πιστεύεται ότι τηρούνται οι ηθικές αξίες από όλους τους τραπεζικούς υπαλλήλους πάνω στην εργασία τους;

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1.Καθόλου	0	0	0
2.Σε μικρή κλίμακα	3	8,6	8,6
3.Σε μέτρια κλίμακα	22	62,8	71,4
4.Σε μεγάλη κλίμακα	7	20,0	91,4
5.Πάρα πολύ	3	8,6	100,0
Total	35	100,0	

Πίνακας 9:Κατανομή συχνότητας για την 9^η ερώτηση

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω διαγραμματικά με την μορφή πίτας:

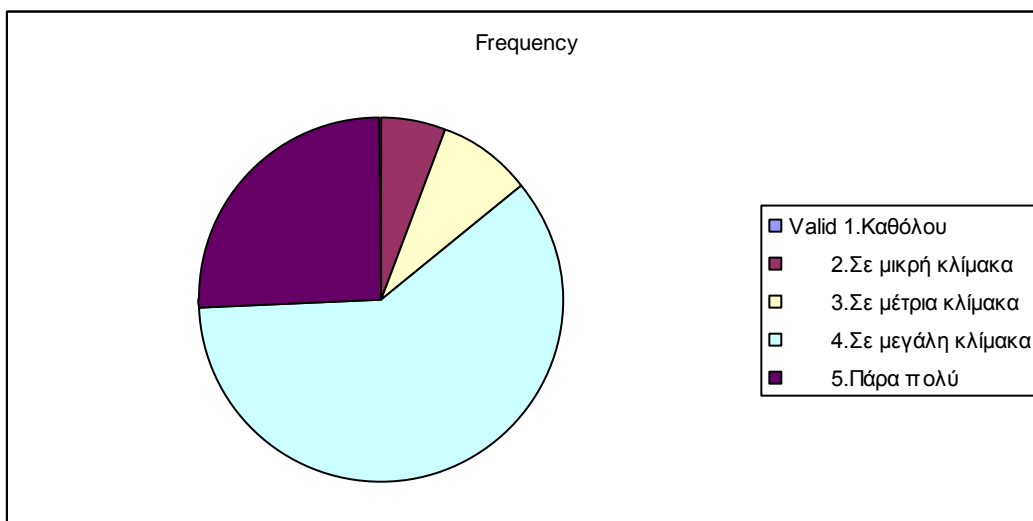
Γράφημα 9 : Πίτα για την 9^η ερώτηση.

10.πιστεύεται ότι υπάρχει έλεγχος σε κάθε σημαντική συναλλαγή που γίνεται μέσα στο κατάστημα σας; Έχουν τονιστεί ποιες είναι οι σημαντικές συναλλαγές;

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1.Καθόλου	0	0	0
2.Σε μικρή κλίμακα	2	5,7	5,7
3.Σε μέτρια κλίμακα	3	8,6	14,3
4.Σε μεγάλη κλίμακα	21	60,0	74,3
5.Πάρα πολύ	9	25,7	100,0
Total	35	100,0	

Πίνακας 10:Κατανομή συχνότητας για την 10^η ερώτηση

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω διαγραμματικά με την μορφή πίτας:

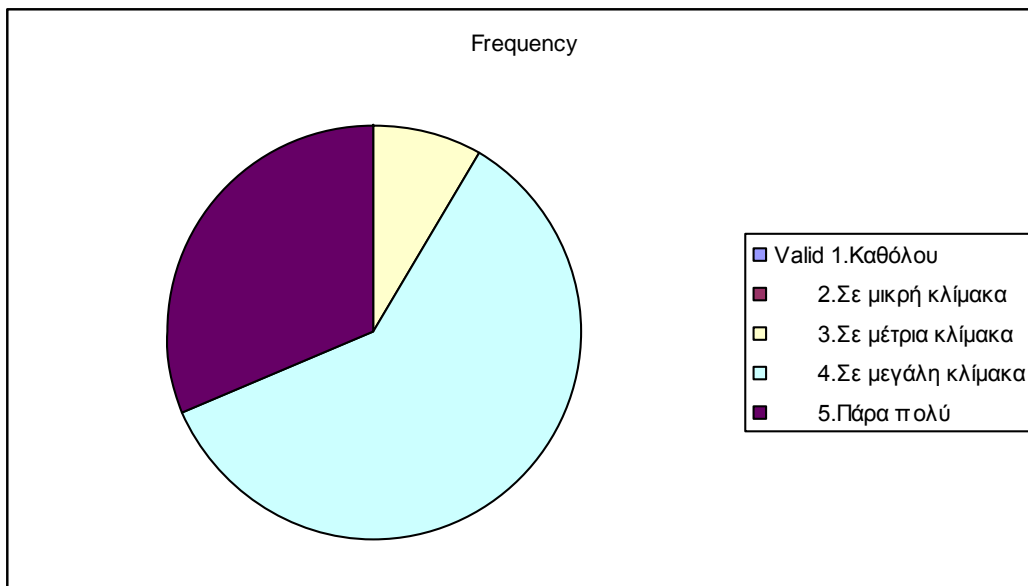
Γράφημα 10 : Πίτα για την 10^η ερώτηση.

11.διακρίνονται οι συναλλαγές κατά επίπεδο κινδύνου, έτσι ώστε να γίνεται επιπλέον έλεγχος σε αυτές που εμφανίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο; (π.χ. ανάλογα με την χώρα, το επάγγελμα και άλλα.)

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1.Καθόλου	0	0	0
2.Σε μικρή κλίμακα	0	0	0
3.Σε μέτρια κλίμακα	3	8,6	8,6
4.Σε μεγάλη κλίμακα	21	60,0	68,6
5.Πάρα πολύ	11	31,4	100,0
Total	35	100,0	

Πίνακας 11:Κατανομή συχνότητας για την 11^η ερώτηση

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω διαγραμματικά με την μορφή πίτας:

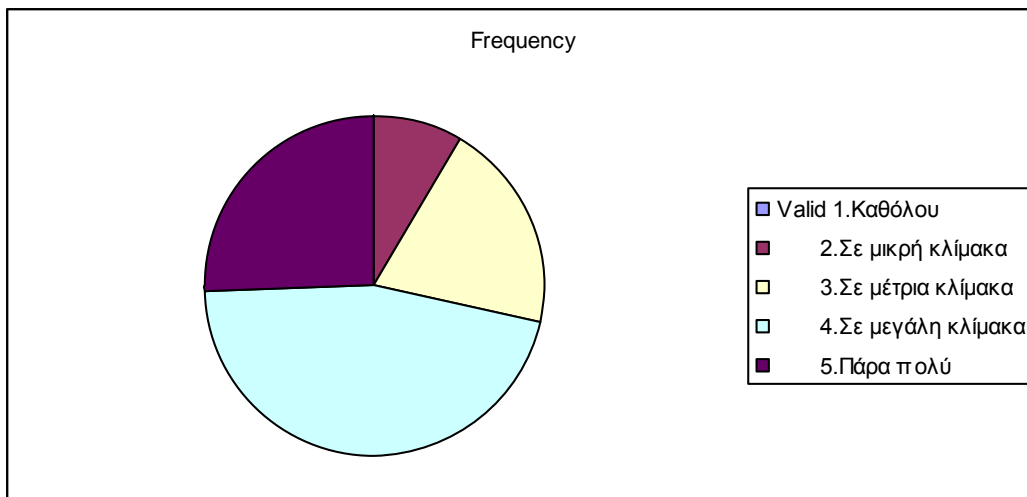
Γράφημα 11 : Πίτα για την 11^η ερώτηση.

12.γίνεται πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας;

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1.Καθόλου	0	0	0
2.Σε μικρή κλίμακα	3	8,6	8,6
3.Σε μέτρια κλίμακα	7	20,0	28,6
4.Σε μεγάλη κλίμακα	16	45,7	74,3
5.Πάρα πολύ	9	25,7	100,0
Total	35	100,0	

Πίνακας 12:Κατανομή συχνότητας για την 12^η ερώτηση

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω διαγραμματικά με την μορφή πίτας:

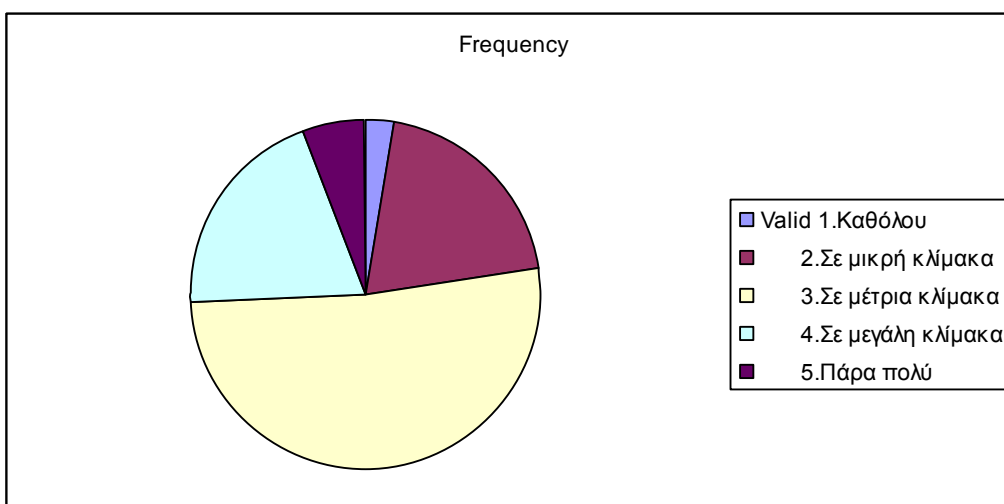
Γράφημα 12 : Πίτα για την 12^η ερώτηση.

13.οι ασφαλιστικές δικλείδες που διαθέτει το σύστημα της τράπεζας σας θεωρείται ότι μπορεί να αποτρέψει παράνομες συναλλαγές;

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1.Καθόλου	1	2,9	2,9
2.Σε μικρή κλίμακα	7	20,0	22,9
3.Σε μέτρια κλίμακα	18	51,4	74,3
4.Σε μεγάλη κλίμακα	7	20,0	94,3
5.Πάρα πολύ	2	5,7	100,0
Total	35	100,0	

Πίνακας 13:Κατανομή συχνότητας για την 13^η ερώτηση

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω διαγραμματικά με την μορφή πίτας:

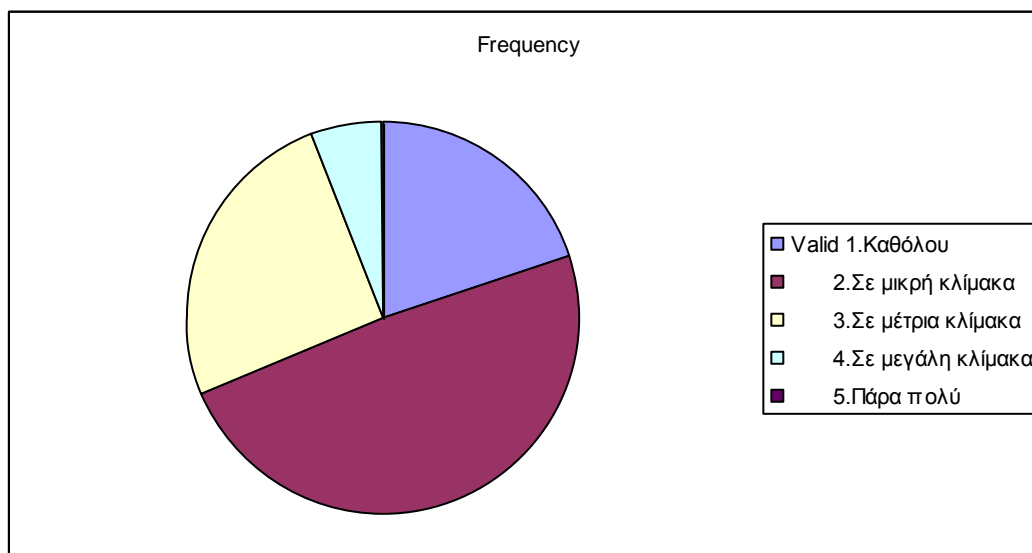
Γράφημα 13 : Πίτα για την 13^η ερώτηση.

14.θεωρείται ότι η εκπαίδευση που σας έγινε κατά την πρόσληψη σας ήταν αρκετή για να καταφέρεται να ανταποκριθείτε επάξια στην θέση εργασία σας;

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1.Καθόλου	7	20,0	20,0
2.Σε μικρή κλίμακα	17	48,6	68,6
3.Σε μέτρια κλίμακα	9	25,7	94,3
4.Σε μεγάλη κλίμακα	2	5,7	100,0
5.Πάρα πολύ	0	0	
Total	35	100,0	

Πίνακας 14:Κατανομή συχνότητας για την 14^η ερώτηση

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω διαγραμματικά με την μορφή πίτας:

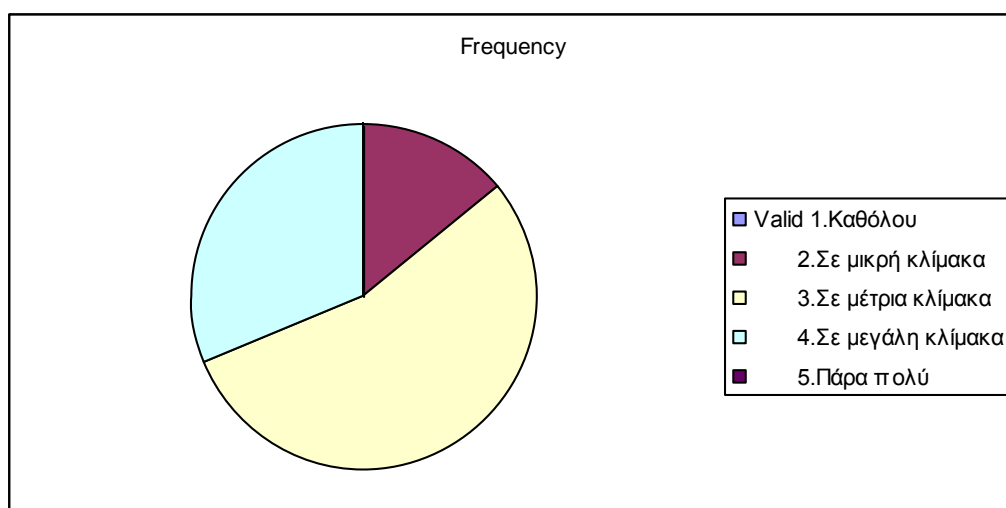
Γράφημα 14 : Πίτα για την 14^η ερώτηση.

15.καθορίζονται διαδικασίες διαχείρισης και διαρκούς εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού, έτσι ώστε η στελέχωση κάθε θέσης να γίνεται από πρόσωπα που διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις και ικανότητες;

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1.Καθόλου	0	0	0
2.Σε μικρή κλίμακα	5	14,3	14,3
3.Σε μέτρια κλίμακα	19	54,3	68,6
4.Σε μεγάλη κλίμακα	11	31,4	100, 0
5.Πάρα πολύ	0	0	
Total	35	100, 0	

Πίνακας 15:Κατανομή συχνότητας για την 15^η ερώτηση

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω διαγραμματικά με την μορφή πίτας:

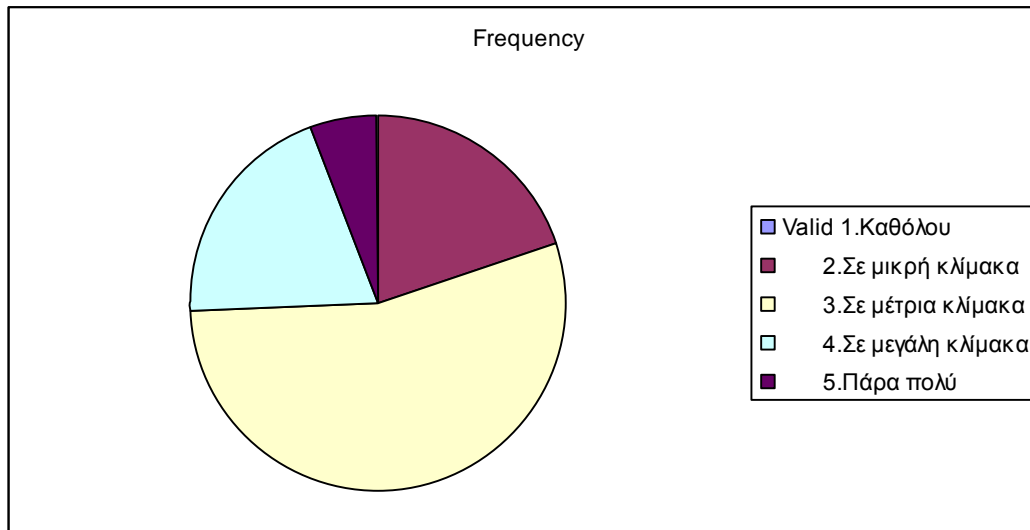
Γράφημα 15 : Πίτα για την 15^η ερώτηση.

16.στο κατάστημα σας ελέγχεται η λειτουργία του εξοπλισμού, π.χ. το ATM, το μηχάνημα εκτύπωσης των καρτών και της εισπρακτικής μηχανής;

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1.Καθόλου	0	0	0
2.Σε μικρή κλίμακα	7	20, 0	20, 0
3.Σε μέτρια κλίμακα	19	54,3	74,3
4.Σε μεγάλη κλίμακα	7	20, 0	94,3
5.Πάρα πολύ	2	5,7	100, 0
Total	35	100, 0	

Πίνακας 16:Κατανομή συχνότητας για την 16^η ερώτηση

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω διαγραμματικά με την μορφή πίτας:

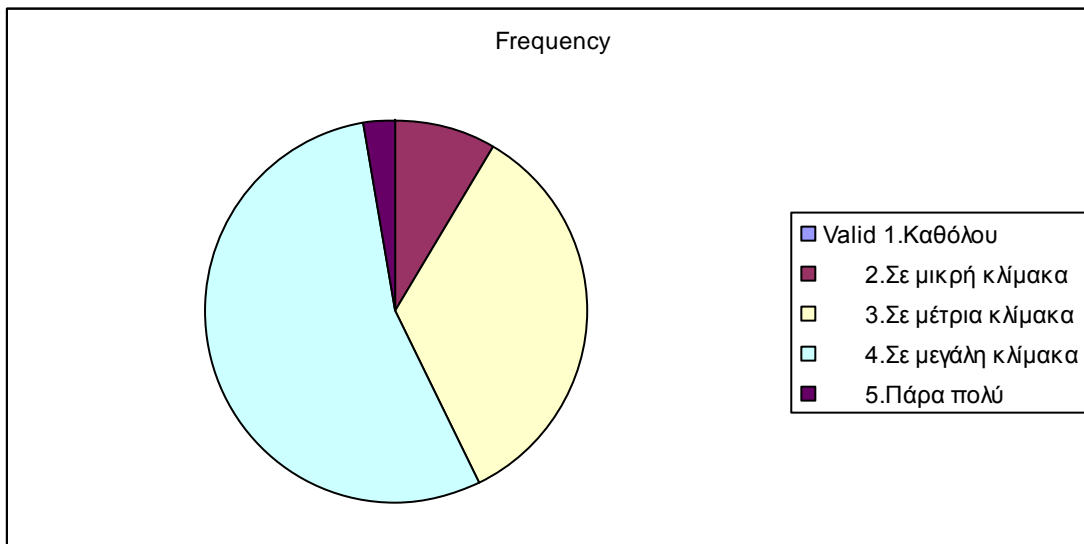
Γράφημα 16 : Πίτα για την 16^η ερώτηση.

17.ο εσωτερικός έλεγχος εξακριβώνει εάν γίνεται ορθή λειτουργία των ηλεκτρονικών συστημάτων πληροφόρηση και εάν υπάρχει προστασία των δεδομένων;

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1.Καθόλου	0	0	0
2.Σε μικρή κλίμακα	3	8,6	8,6
3.Σε μέτρια κλίμακα	12	34,2	42,8
4.Σε μεγάλη κλίμακα	19	54,3	97,1
5.Πάρα πολύ	1	2,9	100, 0
Total	35	100, 0	

Πίνακας 17:Κατανομή συχνότητας για την 17^η ερώτηση

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω διαγραμματικά με την μορφή πίτας:

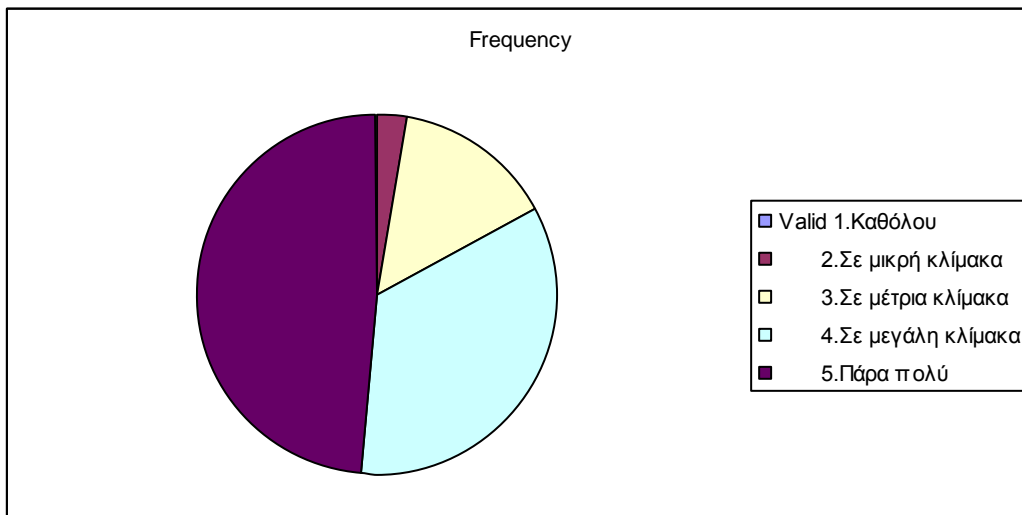
Γράφημα 17 : Πίτα για την 17^η ερώτηση.

18.κατά πόσο ο εσωτερικός έλεγχος προλαμβάνει λανθασμένες ενέργειες και παρατυπίες που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την φήμη και τα συμφέροντα της τράπεζας, των μετόχων και των συναλλασσόμενων με την τράπεζα;

	Frequency	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1.Καθόλου	0	0	0
2.Σε μικρή κλίμακα	1	2,9	2,9
3.Σε μέτρια κλίμακα	5	14,3	17,2
4.Σε μεγάλη κλίμακα	12	34,2	51,4
5.Πάρα πολύ	17	48,6	100, 0
Total	35	100, 0	

Πίνακας 18:Κατανομή συχνότητας για την 18^η ερώτηση

Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται παρακάτω διαγραμματικά με την μορφή πίτας:

Γράφημα 18 : Πίτα για την 18^η ερώτηση.

5.2.1. ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ.

Παρακάτω θα αναφέρουμε σε κάθε ερώτηση ποια από τις 5 επιλογές που είχαν οι υπάλληλοι είναι η επικρατέστερη σαν απάντηση και θα προσπαθήσουμε να δώσουμε μια εξήγηση για τις απαντήσεις αυτές.

Οι επιλογές που είχαν οι υπάλληλοι ήταν μεταξύ του

1. καθόλου,
2. σε μικρή κλίμακα,
3. σε μέτρια κλίμακα,
4. σε μεγάλη κλίμακα και
5. πάρα πολύ.

Ξεκινώντας από την 1 ερώτηση βλέπουμε ότι οι περισσότερες επιλογές ήταν στο νούμερο 3, δηλαδή ,σε μέτρια κλίμακα, και αυτό δηλώνει ότι χρειάζεται κάποιες αλλαγές στον έλεγχο.

Στην 2 ερώτηση, η πλειοψηφική απάντηση ήταν σε μεγάλη κλίμακα διότι μέσω του ελέγχου ανακαλύπτουμε εάν δεν γίνεται η πλήρη εφαρμογή του λογιστικού συστήματος σύμφωνα με τις παραδεγμένες αρχές του λογιστικού συστήματος και τις διατάξεις των νόμων και επιβάλλονται κυρώσεις.

Στην 3 ερώτηση, σε μέτρια κλίμακα, άρα εκεί θα πρέπει να δούμε τι χρειάζεται να διορθωθεί έτσι ώστε να ελέγχεται πιο υπεύθυνα εάν έχουν υλοποιηθεί οι υποδείξεις της διοίκησης προς το υπαλληλικό προσωπικό.

Στις ερωτήσεις 4 και 5 σε μεγάλη κλίμακα και αυτό διότι μετά από κάθε έλεγχο αναγνωρίζονται οι κίνδυνοι και προσπαθούν να αντιμετωπιστούν έτσι ώστε συμβάλει στην βελτιστοποίηση της αποτελεσματικότητας της τράπεζας.

Στην ερώτηση 6, σε μικρή κλίμακα, άρα ο εσωτερικός έλεγχος δεν συμβάλλει στον διαχωρισμό των και καθηκόντων και σύγκρουσης συμφερόντων και θα πρέπει να γίνουν κάποιες βελτιώσεις.

Στις ερωτήσεις 7 και 8,σε μεγάλη κλίμακα, επομένως η ανάθεση εργασιών πιθανόν να γίνεται βάση κάποιου οργανογράμματος και ο κάθε εργαζόμενος γνωρίζει ποια ακριβώς είναι τα καθήκοντα που έχει μέσα στην τράπεζα και έτσι προσδιορίζονται και εύκολα οι ευθύνες.

Στην ερώτηση 9,σε μέτρια κλίμακα, αυτό σημαίνει ότι υπάρχει κάποια διαρροή και θα πρέπει ο έλεγχος να εντοπίσει τι ακριβώς γίνεται και να βρει λύσεις σε οποιαδήποτε κατάσταση.

Στις ερωτήσεις 10, 11 και 12 σε μεγάλη κλίμακα, άρα γίνεται ο σωστός έλεγχος στις συναλλαγές που χρειάζεται και αποφεύγονται οι νομιμοποιήσεις παράνομων εσόδων.

Στην ερώτηση 13, σε μέτρια κλίμακα, όπου και θα πρέπει να προστεθούν και άλλες ασφαλιστικές δικλείδες στο σύστημα της τράπεζας για να καλυφθούν τυχόν κενά για να αποτρέπονται οι παράνομες συναλλαγές.

Στην ερώτηση 14,σε μικρή κλίμακα, άρα θα πρέπει να συμπληρωθούν και άλλα σεμινάρια στην αρχική εκπαίδευση, έτσι ώστε να μην υπάρχουν δυσκολίες στην ένταξη του κάθε υπαλλήλου στην τράπεζα.

Στην ερώτηση 15,σε μέτρια κλίμακα. Ίσως οι εκπαιδεύσεις δεν γίνονται σε όλο το προσωπικό της τράπεζας και θα πρέπει να γίνει εφαρμογή σε όλο το προσωπικό.

Στην ερώτηση 16,σε μέτρια κλίμακα, αυτό συμβαίνει διότι παρά τον έλεγχο κάποια μηχανήματα εξακολουθούν να μην δουλεύουν σωστά και επομένως θα πρέπει να γίνει πιο σωστός ο τρόπος ελέγχου και διατήρησης τους σε λειτουργία.

Στην ερώτηση 17,σε μεγάλη κλίμακα, άρα είναι ασφαλής κάθε πληροφορία που λαμβάνεται στα καταστήματα αυτά.

Τέλος στην ερώτηση 18, πάρα πολύ, και αυτό σημαίνει ότι ο εσωτερικός έλεγχος είναι ένα απαραίτητο κομμάτι στις επιχειρήσεις αυτές.

Από την συνολική εικόνα που έχουμε από τα ερωτηματολόγια βλέπουμε ότι οι υπάλληλοι υπόκεινται σε έλεγχο αλλά χρειάζεται κάποιες βελτιώσεις όσον αφορά την οργάνωση τους και την ευθύνη που έχει ο καθένας τους. Θα πρέπει οι υπεύθυνοι να μεριμνήσουν και να λάβουν υπόψη τα αποτελέσματα τις έρευνας και να διορθώσουν κάποια στοιχεία στον έλεγχο και στην λειτουργία των τραπεζών.

Το σημαντικότερο από την έρευνα αυτή εκτός του ότι όλοι οι υπάλληλοι έχουν άποψη για τον εσωτερικό έλεγχο, άρα και υπάρχει στον χώρο εργασίας τους, είναι στην τελευταία ερώτηση, η οποία η πλειοψηφία τονίζει ότι ο εσωτερικός έλεγχος είναι απαραίτητο κομμάτι στις επιχειρήσεις, ή τουλάχιστον στον τραπεζικό χώρο όπου και κάναμε την έρευνα μας.

Όπως είδαμε και παραπάνω όπου κάναμε περιληπτική αναφορά σε διάφορα επιστημονικά άρθρα τα οποία σχετίζονται με την εργασία μας και με το θέμα το οποίο ασχοληθήκαμε, το άρθρο Journal of Financial Stability (2005) κάνει και αυτό εμπειρική έρευνα και τα αποτελέσματα του είναι παρόμοια με τα αποτελέσματα της δικής μου εμπειρικής έρευνας. Τονίζεται βέβαια και εκεί πόσο σπουδαίο είναι η ύπαρξη των συστημάτων ελέγχου στην αποτελεσματική διαχείριση των τραπεζικών κινδύνων, όπως το τονίσαμε και εμείς μέσα από τα αποτελέσματα της δικιάς μας έρευνας.

Συγκεκριμένα, στο άρθρο αυτό αναφέρεται ότι τα λογιστικά και τα ελεγκτικά συστήματα μπορεί να είναι επαρκή και αποτελεσματικά εργαλεία για την αντιμετώπιση των κινδύνων που έχει κάθε τραπεζικός οργανισμός.

Τέλος, όπως είδαμε και μέσα από την έρευνα μας, έτσι και στο άρθρο αυτό επισημαίνεται η σημασία των προσόντων των ελεγκτών για να έχουμε ένα αποτελεσματικό έλεγχο.

6.ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα τελευταία χρόνια τα δεδομένα στον οικονομικό χώρο άλλαξαν με ραγδαίους ρυθμούς. Αφενός η απελευθέρωση της διακίνησης κεφαλαίου μέσω της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς και αφετέρου η απελευθέρωση της αγοράς χρήματος ανέδειξαν την ανάγκη για την ύπαρξη ενός οργανωμένου συστήματος εσωτερικού ελέγχου, που θα διασφαλίζει την ομαλή λειτουργία των οικονομικών μονάδων τόσο σε εγχώριο όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Άλλωστε, η κήρυξη πτώχευσης μεγάλων οικονομικών μονάδων και ιδιαίτερα χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων με ολέθριες για τις συναλλαγές και την παγκόσμια αγορά χρήματος συνέπειες, ήτοι την παγκόσμια οικονομική κρίση που τα τελευταία χρόνια έχει μεταβάλλει και τα δεδομένα του δικού μας πολιτικού και οικονομικού χώρου, υπογραμμίζει την σπουδαιότητα της ύπαρξης ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου, που θα αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται καθημερινά τα τραπεζικά ιδρύματα εξασφαλίζοντας την σταθερότητα της λειτουργίας τους.

Στην παρούσα διπλωματική εργασία αναδείξαμε μέσα από την παράθεση της βιβλιογραφίας και μέσα από επιστημονικά άρθρα αλλά και της έρευνας που διεξήχθη μέσω ερωτηματολογίων την σπουδαιότητα του εσωτερικού ελέγχου για την επίτευξη της σταθερότητας του οικονομικού μας συστήματος. Ο ρόλος των τραπεζών, οι οποίες και συνιστούν τον πυρήνα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων είναι διαμεσολαβητικός κι εδώ ακριβώς έγκειται η ανάγκη θέσπισης συστημάτων ελέγχου που θα συμβάλλουν στην διαχείριση των κινδύνων τους οποίους καθημερινά αναλαμβάνουν αυτές δεδομένου ότι όσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος στον οποίο εκτίθεται ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα τόσο μεγαλύτερες είναι και οι πιθανότητες κέρδους. Η ομαλή λειτουργία και η σταθερότητα των τραπεζών συνιστούν απαραίτητες προϋποθέσεις για μία υγιή και ακμάζουσα οικονομία.

Τόσο, λοιπόν, ο εσωτερικός όσο και ο εξωτερικός έλεγχος αποβλέπουν στην διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας των οικονομικών μονάδων. Στόχοι του εσωτερικού ελεγκτή είναι οι εξής:

- Η διαφύλαξη της περιουσίας και του εργατικού δυναμικού της επιχείρησης

- Η πλήρης εφαρμογή του λογιστικού συστήματος σύμφωνα με τις γενικά παραδεδεγμένες αρχές του λογιστικού συστήματος και με τις διατάξεις των νόμων
- Ο έλεγχος της υλοποίησης των υποδείξεων της Διοίκησης στο υπαλληλικό προσωπικό
- Η βελτιστοποίηση της αποτελεσματικότητας της διοίκησης
- Ο έλεγχος της συμμόρφωσης της διοίκησης με το νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο την διέπει.

Από την εκπόνηση της εργασίας μας συμπεράναμε ότι τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου συμβάλλουν και αυτά με την σειρά τους στην ομαλή λειτουργία και ανάπτυξη των οικονομικών μονάδων δεδομένου ότι αποτελούν ένα πλέγμα διαδικασιών με όλες τις μεθόδους που ακολουθεί η διοίκηση για να διασφαλίσει την πιο αποδοτική συνεργασία με την διεύθυνση της επιχείρησης, να εντοπίσει τα λάθη και τις απάτες, την ακρίβεια και την ολοκλήρωση των λογιστικών αρχείων και την έγκαιρη προετοιμασία όλων των χρήσιμων λογιστικών οικονομικών μεγεθών.

Η ανεξαρτησία, η άρτια επιστημονική κατάρτιση και η επιθεώρηση εργασίας είναι ενδεικτικά μερικά από τα υψίστης σημασίας στοιχεία που πρέπει να κυριαρχούν σε κάθε αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου.

Η διαχείριση του κινδύνου είναι ένας από τους σπουδαιότερους στόχους ενός αποτελεσματικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου τραπεζών λόγω του ότι οι κίνδυνοι είναι άμεσα συνυφασμένοι με την λειτουργία τους. Τέλος, εκτενής αναφορά έγινε στην παρούσα εργασία στην σπουδαιότητα ύπαρξης ενός νομοθετικού πλαισίου στην χώρα μας όπου διέπει τον εσωτερικό έλεγχο και στο οποίο πρέπει να υπόκεινται τα τραπεζικά ιδρύματα.

Σαν γενικό συμπέρασμα καταλήγουμε ότι ο εσωτερικός έλεγχος είναι απαραίτητο κομμάτι σε ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Όπως επίσης ότι μέσα από διάφορες διαδικασίες, όπως τα ερωτηματολόγια, ανακαλύπτουμε τυχόν παραλείψεις και εάν υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης στον τρόπο όπου διενεργείτε ο εσωτερικός έλεγχος στις τράπεζες και γενικά στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ:

- Αγγελόπουλος Παναγιώτης , 2005 «Τράπεζες και Χρηματοοικονομικό Σύστημα :Αγορές –Προϊόντα- Κίνδυνοι Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα
- Δήμου Ν. (2000) «Ελεγκτική Ι Βασικές αρχές Γενικής και Τραπεζικής Ελεγκτικής»
- Ζοπουνίδης Κ. (1998) «Ανάλυση και Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων», Εκδόσεις Κλειδάριθμος Αθήνα
- Καζαντζής Χρήστος/ 2006, «Ελεγκτική και εσωτερικός έλεγχος», 2006
- Κάντζος Κωνσταντίνος (1995), «Ελεγκτική: θεωρία και πρακτική», Εκδόσεις Α. Σταμούλης , Αθήνα
- Λεμονάκης Μ. Χρήστος Μάρτιος 2005, «Είδη Τραπεζικών Κινδύνων Και Μέθοδοι Εκτίμησης τους»)
- Λουμιώτη Β. (2010) Ειδικά Θέματα Εφαρμοσμένης Λογιστικής και Ελεγκτικής των Τραπεζών, Αθήνα
- Παναγιωτίδης Χ. Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου, Εκδόσεις Ν.Σάκκουλα, Αθήνα 1995
- Παπαστάθης Παντελής (2003), « Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις – οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του», Τόμος Α, Αθήνα
- Παππάς Α., 1999, «Εισαγωγή στην Ελεγκτική», Εκδόσεις Γ. Μπένου
- Πετράκης Π (2007) Το Σύμφωνο της Βασιλείας Ι και ΙΙ (www.bankofgreece.gr)
- Σακκέλης Εμμανουήλ Ι., Ο Εσωτερικός Έλεγχος των Επιχειρήσεων , Εκδόσεις Βρυκούς Ο.Ε
- Σιώτης Θεοχάρης / Άγγελος Ζωϊτσάς, 2009, «Σύγχρονη Ελεγκτική»
- Τσακλάγκανος Α. (2005), Ελεγκτική, Εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη
- Φάκος Διονύσης, ο Εσωτερικός Έλεγχος των Επιχειρήσεων, Αθήνα 2004
- Φίλος Λ. Ιωάννης (2001) «Κανονισμός (Εσωτερικής) Λειτουργίας Τραπεζών και λοιπών εταιρειών»
- Φίλος Λ. Ιωάννης (2004^α), Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου Επιχειρήσεων, IQ GROUP, Αθήνα

Φίλος Λ. Ιωάννης (2004β) «Η εκτίμηση κινδύνων ως εργαλείο εσωτερικού ελέγχου των τραπεζών», Δελτίο Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, Β-Γ Τριμηνία

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ:

Altman E.I (2002) “Corporate distress prediction models in a turbulent Economic and Basel II environment”

Ana I.Fernandez και Francisco Conzalez (2005) “How accounting and auditing systems can counteract risk-shifting of safety-nets in banking: Some international evidence”

Baker N., (2007) “Tomorrow’s internal auditor”

Balkaran, L. (2008) “Two sides of auditing : Despite their obvious similarities internal auditing and external auditing have an array of differences that make them distinctly valuable”

Cai, Chun. (1997), “On the functions and objectives of internal audit and their underlying conditions”, Managerial Auditing Journal,).

Cheung, T. Chi. and Qiang, Chen. (1997) «Internal audit at Guangdong Nuclear Power Joint Venture Company Limited», Managerial Auditing Journal).

Cook-Wincle (1976) “Auditing: Philosophy and Technique”

Currie C.V. (2004) Basel II and Operational Risk Overview of key concerns
Georges Selim, David McNamee ,Risk Management and Internal Auditing: What are the Essential Building Blocks for a Successful Paradigm Change? (1999)

Jafari M., 2011, “Development and evaluation of a knowledge risk management model for project-based organizations: A multi-stage study”, Management Decision)

Karagiorgos, 2010, “Evaluation of the effectiveness of Internal Audit in Greek Hotel Business”, International Journal of Economic Sciences and Applied Research,).

Kinney R. William (2000) "Information Quality Assurance and Internal Control for Management Decision Making", Irwin McGraw Hill International Editions, United States)

Lawrence B. Sawyer, Sawyer's Internal Auditing (2003)

Meigs W., Larsen J., Meigs R., 1984 «Ελεγκτική», Μετάφραση Διαμαντόπουλος Θ., Ταραλούγκας Ι. εκδόσεις Παπαζήση

Pickett K.H Spencer (1997), “The Internal Auditing Handbook”, Wiley New York

Rocco R.V (1996) "Auditor independence: an international perspective",

Managerial Auditing Journal

Selim και McNamee (Selim G, McNamee, D. (1999), "The Risk Management and Internal Auditing Relationship: Developing and Validating a Model', *International Journal of Auditing*

Tang Chi Cheung, Chen Qiang, (1997) "Internal audit at Guangdong Nuclear Power Joint Venture Company Limited", Managerial Auditing Journal

ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ:

(Basle Committee on Banking Supervision)

www.bankofgreece.gr

www.capital.gr

www.economics.gr

www.financialstabilityboard.org

www.euretirio.com

www.naftemporiki.gr

www.google.gr

www.sciencedirect.com

www.in.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ

Ερωτηματολόγιο έρευνας στα πλαίσια εκπόνησης της Διπλωματικής Εργασίας με θέμα:

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Επιβλέπων καθηγητής : κ. Χαρίσης Χαρίλαος

Υπεύθυνος εργασίας : Καλλιτσουνάκη Παρασκευή

Στοιχεία επιχείρησης/εργαζόμενου (προαιρετικά)

Επωνυμία επιχείρησης

Όνοματεπώνυμο εργαζόμενου.....

Θέση εργαζόμενου.....

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

(παρακαλώ όπως επιλέξετε μόνο μια απάντηση, κυκλώνοντας τον αντίστοιχο αριθμό της απάντησης που επιθυμείται.)

Σε ποιο βαθμό πιστεύεται ότι ο εσωτερικός έλεγχος :

1. διαφυλάτει την περιουσία και το ανθρώπινο δυναμικό της επιχείρησης στην οποία βρίσκεστε;

- 1.καθόλου
- 2.σε μικρή κλίμακα
- 3.σε μέτρια κλίμακα
- 4.σε μεγάλη κλίμακα
- 5.πάρα πολύ

2. διασφαλίζει την πλήρη εφαρμογή του λογιστικού συστήματος σύμφωνα με τις παραδεγμένες αρχές του λογιστικού συστήματος και τις διατάξεις των νόμων;

- 1.καθόλου
- 2.σε μικρή κλίμακα
- 3.σε μέτρια κλίμακα
- 4.σε μεγάλη κλίμακα

5.πάρα πολύ

3. συμβάλλει στον έλεγχο των υλοποιήσεων των υποδείξεων της διοίκησης προς το υπαλληλικό προσωπικό;

1.καθόλου

2.σε μικρή κλίμακα

3.σε μέτρια κλίμακα

4.σε μεγάλη κλίμακα

5.πάρα πολύ

4. συμβάλλει στην βελτιστοποίηση της αποτελεσματικότητας της επιχείρησης;

1.καθόλου

2.σε μικρή κλίμακα

3.σε μέτρια κλίμακα

4.σε μεγάλη κλίμακα

5.πάρα πολύ

5. συμβάλλει στην αναγνώριση και την αντιμετώπιση κάθε κινδύνου που ανακαλύπτει μέσα από τον έλεγχο που διενεργείτε;

1.καθόλου

2.σε μικρή κλίμακα

3.σε μέτρια κλίμακα

4.σε μεγάλη κλίμακα

5.πάρα πολύ

6. συμβάλλει στον διαχωρισμό καθηκόντων και σύγκρουσης συμφερόντων;

- 1.καθόλου
- 2.σε μικρή κλίμακα
- 3.σε μέτρια κλίμακα
- 4.σε μεγάλη κλίμακα
- 5.πάρα πολύ

Κατά πόσο:

7. η ανάθεση εργασιών σε κάθε εργαζόμενο γίνεται σύμφωνα με κάποιο οργανόγραμμα;

- 1.καθόλου
- 2.σε μικρή κλίμακα
- 3.σε μέτρια κλίμακα
- 4.σε μεγάλη κλίμακα
- 5.πάρα πολύ

8. οι αρμοδιότητες που έχει κάθε εργαζόμενος είναι διευκρινισμένες, και ο κάθε ένας υπάλληλος γνωρίζει το τι ακριβώς θα κάνει μέσα στην τράπεζα, άρα διαχωρίζονται με σαφήνεια οι αρμοδιότητες του κάθε υπαλλήλου, έτσι ώστε να μπορούν να προσδιορίζονται και οι ευθύνες;

- 1.καθόλου
- 2.σε μικρή κλίμακα
- 3.σε μέτρια κλίμακα
- 4.σε μεγάλη κλίμακα
- 5.πάρα πολύ

9. πιστεύεται ότι τηρούνται οι ηθικές αξίες από όλους τους τραπεζικούς υπαλλήλους πάνω στην εργασία τους;

- 1.καθόλου
- 2.σε μικρή κλίμακα
- 3.σε μέτρια κλίμακα
- 4.σε μεγάλη κλίμακα
- 5.πάρα πολύ

10. πιστεύεται ότι υπάρχει έλεγχος σε κάθε σημαντική συναλλαγή που γίνεται μέσα στο κατάστημα σας; Έχουν τονιστεί ποιες είναι οι σημαντικές συναλλαγές;

- 1.καθόλου
- 2.σε μικρή κλίμακα
- 3.σε μέτρια κλίμακα
- 4.σε μεγάλη κλίμακα
- 5.πάρα πολύ

11. διακρίνονται οι συναλλαγές κατά επίπεδο κινδύνου, έτσι ώστε να γίνεται επιπλέον έλεγχος σε αυτές που εμφανίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο; (π.χ. ανάλογα με την χώρα, το επάγγελμα και άλλα.)

- 1.καθόλου
- 2.σε μικρή κλίμακα
- 3.σε μέτρια κλίμακα
- 4.σε μεγάλη κλίμακα
- 5.πάρα πολύ

12. γίνεται πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης των εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας;

- 1.καθόλου
- 2.σε μικρή κλίμακα
- 3.σε μέτρια κλίμακα
- 4.σε μεγάλη κλίμακα
- 5.πάρα πολύ

13. οι ασφαλιστικές δικλείδες που διαθέτει το σύστημα της τράπεζας σας θεωρείτε ότι μπορούν να αποτρέψουν παράνομες συναλλαγές;

- 1.καθόλου
- 2.σε μικρή κλίμακα
- 3.σε μέτρια κλίμακα
- 4.σε μεγάλη κλίμακα
- 5.πάρα πολύ

14. θεωρείτε ότι η εκπαίδευση που σας έγινε κατά την πρόσληψη σας ήταν αρκετή για να καταφέρεται να ανταποκριθείτε επαρκώς στην θέση εργασία σας;

- 1.καθόλου
- 2.σε μικρή κλίμακα
- 3.σε μέτρια κλίμακα
- 4.σε μεγάλη κλίμακα
- 5.πάρα πολύ

15. καθορίζονται διαδικασίες διαχείρισης και διαρκούς εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού, έτσι ώστε η στελέχωση κάθε θέσης να γίνεται από πρόσωπα που διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις και ικανότητες;

- 1.καθόλου
- 2.σε μικρή κλίμακα
- 3.σε μέτρια κλίμακα
- 4.σε μεγάλη κλίμακα
- 5.πάρα πολύ

16. στο κατάστημα σας ελέγχεται η λειτουργία του εξοπλισμού, π.χ. το ΑΤΜ, το μηχάνημα εκτύπωσης των καρτών και της εισπρακτικής μηχανής;

- 1.καθόλου
- 2.σε μικρή κλίμακα
- 3.σε μέτρια κλίμακα
- 4.σε μεγάλη κλίμακα
- 5.πάρα πολύ

17. ο εσωτερικός έλεγχος εξακριβώνει εάν γίνεται ορθή λειτουργία των ηλεκτρονικών πληροφοριακών συστημάτων και εάν υπάρχει πλήρης προστασία των τραπεζικών δεδομένων;

- 1.καθόλου
- 2.σε μικρή κλίμακα
- 3.σε μέτρια κλίμακα
- 4.σε μεγάλη κλίμακα
- 5.πάρα πολύ

18. κατά πόσο ο εσωτερικός έλεγχος προλαμβάνει λανθασμένες ενέργειες και παρατυπίες που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο τη φήμη και τα συμφέροντα της τράπεζας, των μετόχων και των συναλλασσόμενων με την τράπεζα;

1. καθόλου
2. σε μικρή κλίμακα
3. σε μέτρια κλίμακα
4. σε μεγάλη κλίμακα
5. πάρα πολύ

Οι απαντήσεις, στο ερωτηματολόγιο αυτό, είναι απόλυτα εμπιστευτικές, μπορούν να είναι ανώνυμες εφόσον το επιθυμητε και θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για τις επιστημονικές απαιτήσεις της διπλωματικής εργασίας μου με θέμα ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού προγράμματος με τίτλο "ΠΜΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ" που υλοποιείται στο ΤΕΙ Κρήτης. Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για την ανταπόκριση σας. Για οποιαδήποτε πληροφορία ή διευκρίνηση μπορείτε να επικοινωνήσετε μαζί μας στο τηλέφωνο 6979983129.

Με εκτίμηση, Καλλιτσουνάκη Παρασκευή

ΠΜΣ Λογιστική Ελεγκτική

ΤΕΙ Κρήτης